

Vejledning om regulering af luftforurening fra brændefyring

VEJLEDNINGENS BAGGRUND OG FORMÅL	3
HELBREDSEFFEKTER OG LUFTFORURENING FRA BRÆNDEFYRING [HELBREDSEFFEKTER]	4
KORT OM BRÆNDEOVNSBEKENDTGØRELSENS BAGGRUND [BEKENDTGØRELSENS BAGGRUND]	5
OVERBLIK OVER BRÆNDEOVNSBEKENDTGØRELSEN [INTRODUKTION TIL REGLERNE]	6
ANTAL FYRINGSANLÆG – BRÆNDEOVNE OG BRÆNDEKEDLER [SKØNNET ANTAL ANLÆG]	7
MILJØBESKYTTELSESLOVENS REGULERING AF LUFTFORURENING	7
MILJØGODKENDELSE OG STANDARDVILKÅR FOR BIOMASSEFYREDE KEDLER [MILJØGODKENDELSE]	11
VÆSENTLIG FORURENING [VÆSENTLIG FORURENING]	12
KOMMUNEN KAN MEDDELE PÅBUD OG FORBUD MOD LUFTFORURENING [PÅBUD OG FORBUD]	14
EMISSIONSGRÆNSEVÆRDIER OG VÆSENTLIG FORURENING [EMISSIONSGRÆNSEVÆRDIER]	14
BAGATELGRÆNSE FOR KOMMUNERNES HÅNDHÆVELSE AF MILJØBESKYTTELSESLOVEN [BAGATELGRÆNSE]	15
KRITERIER TIL VURDERING AF VÆSENTLIG FORURENING FRA BRÆNDEFYRING [KRITERIER]	16
FYSISKE FORHOLD VED FYRINGSANLÆGGET OG AFTRÆKSSYSTEMET [ANLÆGGETS FYSISKE FORHOLD]	19
NÅR FYRINGSANLÆGGET ER PLACERET I BOLIGOMRÅDER [PLACERING I BOLIGOMRÅDE]	20
FORURENINGENS KONKRETE ULEMPER [KONKRETE ULEMPER]	21
PÅVIRKNING AF HELBRED OG INDDRAGELSE AF MÅLINGER I VURDERINGEN [PÅVIRKNING AF HELBRED]	22
TEKNISKE FORHOLD	23
EMISSIONSGRÆNSER	23
SÅDAN ANVENDES REGLERNE OM EMISSIONSGRÆNSEVÆRDIER [GRÆNSEVÆRDIERNES ANVENDELSESOMRÅDE]	24
FYRINGSANLÆG, DER ER UNDTAGET FRA EMISSIONSREGLERNE [UNDTAGNE ANLÆG]	24
EMISSIONSGRÆNSEVÆRDIERNES [EMISSIONSGRÆNSEVÆRDIERNES]	25
IKRAFTTRÆDEN OG OVERGANGSBESTEMMELSER FOR EMISSIONSGRÆNSEVÆRDIER [IKRAFTTRÆDEN OG OVERGANG] ...	26
PRØVNINGSATTESTER	27
PRØVNINGSATTESTERS INDHOLD OG FORM [INDHOLD OG FORM]	28
FYRINGSPRINCIP OG TYPER AF BRÆNDELSE SKAL FASTSÆTTES [FYRINGSPRINCIP OG BRÆNDELSE]	28
SKORSTENSFEJEREN PÅTEGNER PRØVNINGSATTESTEN [PÅTEGNING]	30
EJEREN OG PRODUCENTEN/IMPORTØREN HAR PLIGT TIL AT OPBEVARE PRØVNINGSATTESTEN [OPBEVARINGSPLIGT]	30
SÆRLIGT OM CENTRALVARMEKEDLER OG PRØVNINGSATTESTER [CENTRALVARMEKEDLER]	31
SÆRLIGT OM ANLÆG PÅ MESSER/UDSTILLINGER OG TIL DEMONSTRATION [ANLÆG PÅ MESSER OG UDSSTILLINGER]	31
AFTRÆKSSYSTEMER	32
BEKENDTGØRELSENS REGLER OM AFTRÆKSSYSTEMER (SKORSTENE OG TILHØRENDE RØRSYSTEM) [BEKENDTGØRELSENS REGLER]	32
HVAD ER EN VÆSENTLIG ÆNDRING AF SKORSTENEN (AFTRÆKSSYSTEMET)? [VÆSENTLIG ÆNDRING]	33
HØJDEKRAVENE I BRÆNDEOVNSBEKENDTGØRELSEN [HØJDEKRAV]	34
SKORSTENE (AFTRÆKSSYSTEMER) REGULERES OGSÅ AF MILJØBESKYTTELSESLOVEN [FORHOLDET TIL MILJØBESKYTTELSESLOVEN]	37
ANDRE BINDENDE REGLER OG FORSKRIFTER OM SKORSTENE [ANDRE REGLER OM AFTRÆKSSYSTEMER]	37
REGLER OM SKORSTENE I BYGNINGSREGLEMENTET [BYGNINGSREGLEMENTET]	38
SBI-ANVISNING NR. 189 OM AFTRÆKSSYSTEMER	38
ANMELDESESDORDNING FOR CENTRALVARMEKEDLER OVER 120 kW [ANMELDESESDORDNING]	39
KOMMUNEN KAN DISPENSERE FRA EJERENS PLIGT TIL AT ANMELDE EN NY CENTRALVARMEKEDLER [DISPENSATION]	39
KOMMUNEN GODKENDER EN ANMELDELSE [GODKENDELSE]	40
KOMMUNENS ROLLE SOM BRÆNDEOVNSMYNDIGHED	41
KOMMUNALE FORSKRIFTER	41
HVORDAN AFGRÆNSES FORSKRIFTENS OMRÅDE	42

Vejledning om regulering af luftforurening fra brændefyring

HVAD KAN REGULERES I EN FORSKRIFT	42
FORSKRIFTENS INDHOLD OG OPBYGNING [FORSKRIFTENS OPBYGNING]	43
FORMULERING AF FORSKRIFTENS REGLER [FORSKRIFTENS REGLER]	44
OVERTRÆDELSE AF EN FORSKRIFTS BESTEMMELSER KAN MEDFØRE STRAF [OVERTRÆDELSE]	45
TILSYN MED FYRINGSANLÆG OG BRÆNDERØG	46
SÅDAN FØRES DER TILSYN MED EMISSIONSGRÆNSEVÆRDIERNE [TILSYN MED EMISSIONSGRÆNSEVÆRDIERNE]	47
KONTROL MED PRØVNINGSATTESTER [KONTROL MED PRØVNINGSATTESTER]	48
TILSYN MED BRUGTE FYRINGSANLÆG, DER OVERDRAGES [OVERDRAGELSER AF BRUGTE ANLÆG]	49
TILSYN MED ANLÆG, DER FREMVISER PÅ MESSER, UDSILLINGER OG DEMONSTRATIONER [SKILTNING PÅ MESSER]	49
MILJØSTYRELSENS TILRETTELÆGGELSE AF TILSYNET [MILJØSTYRELSENS TILRETTELÆGGELSE AF TILSYNET]	50
KOMMUNERNES TILSYNSOPGAVER	50
KOMMUNERNE FØRER TILSYN MED FYRINGSPRINCIPPER OG BRÆNDELSE [KONTROL MED FYRINGSPRINCIP MV.]	51
KOMMUNERNE FØRER TILSYN MED HØJDEN AF AFTRÆKSSYSTEMER [KONTROL AF AFTRÆKSHØJDER]	53
KOMMUNERNE FØRER TILSYN MED ANMELDELSERORDNINGEN FOR CENTRALVARMEKEDLER OVER 120 kW [KONTROL AF STORE CENTRALVARMEKEDLER]	54
KOMMUNERNES ALMINDELIGE MILJØTILSYN [KOMMUNERNES ALMINDELIGE MILJØTILSYN]	54
SÅDAN KAN KOMMUNERNE SAMARBEJDE MED SKORSTENSFEJEREN OM TILSYN [SKORSTENSFEJERENS ROLLE]	56
ADMINISTRATIV HÅNDHÆVELSE	57
HÅNDHÆVELSE AF BRÆNDEOVNSBEKENDTGØRELSENS REGLER [HÅNDHÆVELSE AF BEKENDTGØRELSEN]	57
Emissionsreglerne	58
Aftrækshøjder	59
Anmeldeordning for centralvarmekedler over 120kW	60
Overtrædelse af bestemmelser i en kommunal forskrift	61
Overholdelsen af fyringsprincipper og brændselstyper	61
HÅNDHÆVELSE AF PÅBUD EFTER MILJØBESKYTTELSESLOVEN [HÅNDHÆVELSE AF PÅBUD]	62
Særligt om forbud	64
INDSKÆRPELSE AF PÅBUD [INDSKÆRPELSE]	64
POLITIANMELDELSE OG STRAF [POLITIANMELDELSE]	65
SÅDAN BEHANDLES EN KLAGESAG	66
KLAGEN MODTAGES [KLAGE]	66
OPLYSNINGER FRA KLAGEREN [KLAGERENS OPLYSNINGER]	67
KOMMUNENS HENVENDELSE TIL FYRINGSANLÆGGETS EJER [KOMMUNENS HENVENDELSE]	69
TILSYNSBESØG [TILSYNSBESØG]	70
OPFØLGENDE TILSYNSBESØG [OPFØLGNING]	71
KOMMUNENS TRÆFFER AFGØRELSE I SAGEN [AFGØRELSE I SAGEN]	72
KLAGEREN INDGIVER EN NY KLAGER OVER RØGGENER [NY KLAGE]	73

Bilag 1: Tjekliste

Bilag 2: Skabeloner til prøvningsattester til henholdsvis centralvarmekedler og rumopvarmere

Niveau 1

Vejledningens baggrund og formål

Denne vejledning er udarbejdet til brændeovnsbekendtgørelsen. Formålet er blandt andet at bidrage til en mere ensartet håndhævelse af brændeovnsbekendtgørelsen og behandling af klagesager om brænderøg på landsplan.

Der er ca. 750.000 brændeovne (inkl. pejse og masseovne) i Danmark. Det svarer til, at omtrent hver tredje danske husstand har en brændeovn. Derudover er der ca. 71.500 brændekedler med manuel indfyring, samt et antal centralvarmekedler med automatisk indfyring, samt halmfyr. Det gør Danmark til et af de lande i verden, som har flest fyringsanlæg pr. indbygger.

Brændeovnene og centralvarmeanlæg til fast brændsel står samtidig for en stor del af den samlede danske partikeludledning. Partikelforurening fra brændefyring er, som al anden partikelforurening, sundhedsskadelig, og røg fra brændefyring kan være generende for naboer og omgivelser. På grund af det store antal brændeovne, brændekedler og øvrige fyringsanlæg til fast brændsel i Danmark og disse anlægs betydelige andel af den samlede partikelforurening er det vigtigt, at forureningen nedbringes.

Det er hensigten, at vejledningen dels skal bidrage til en mere ensartet håndhævelse af brændeovnsbekendtgørelsen og behandling af klagesager om brænderøg på landsplan og dels medvirke til, at der bliver færre og mindre alvorlige gener og helbredseffekter i boligområder med mange brændeovne.

Vejledningen er udarbejdet sideløbende med Miljøstyrelsens brændefyringsportalen.dk, som indeholder generel information om forurening fra fyringsanlæg til fast brændsel op til 1 MW. Idet vejledningen er udarbejdet til et digitalt format, kan der – hvis den printes og læses i sin helhed – forekomme gentagelser.

Der har været nedsat en følgegruppe med deltagelse af Hvidovre Kommune, Frederiksberg Kommune, Horsens Kommune, Det Økologiske Råd, Foreningen af Danske Leverandører af Pejse og Brændeovne (DAPO), Skorstensfejerlauget, Astma-Allergi Danmark, Trafik- og Byggestyrelsen, Sundhedsstyrelsen, Kommunernes Landsforening og Miljøstyrelsen. Følgegruppens formål har været at følge projektets fremdrift og bidrage i diskussioner af væsentlige emner i forhold til håndhævelse og regulering af fyringsanlæg under 1 MW. Følgegruppen er ikke ansvarlig for vejledningens indhold eller udformning. Miljøstyrelsen har udarbejdet vejledningen med bistand fra KommunikationsKompagniet og Advokatfirmaet Energi & Miljø.

Niveau 2

Helbredseffekter og luftforurening fra brændefyring [Helbredseffekter]

Brændefyring bidrager til luftforureningen. Det er især forureningen med partikler, som vurderes at være problematisk. Siden 2004 er der dog kommet flere moderne, svanemærkede brændeovne, der udleder færre forurenende stoffer end de ældre modeller. Moderne brændeovne bidrager dog fortsat relativt meget til luftforureningen sammenlignet med andre løsninger til boligopvarmning som varmepumper, fjernvarme og jordvarme.

Partikulær luftforurening i byområder med kilder som trafik, industri og kul- og oliefyring har længe været kendt som sundhedsskadelig, især med hensyn til luftvejs- og hjertekarsygdomme. Kortidseffekter, der optræder i dagene umiddelbart efter en stigning i luftforureningen, er astmaanfald, bronkitis og indlæggelser for hjerte- og lungelidelser. Langtidsudsættelse bidrager til risikoen for at udvikle hjerte-kar-sygdomme, luftvejslidelser og lungecancer. Studier af langtidseffekter har vist, at dødeligheden i befolkningen stiger med 6 % per $10\mu\text{g}/\text{m}^3$ stigning i $\text{PM}_{2,5}$. For korttidseffekter er der fundet en stigning i dødelighed på 0,5 % ved en stigning på $10\mu\text{g}/\text{m}^3$ i PM_{10} .

Brænderøg indeholder partikler og må således forventes at bidrage til sygdomsforekomst i Danmark, men på nuværende tidspunkt er det ikke muligt at sige, hvor stor en helbredsrisiko brænderøg udgør. Ved modelberegninger er det senest i 2016 af Nationalt Center for Miljø og Energi på Aarhus Universitet (DCE) beregnet, at 550 for tidlige dødsfald i Danmark skyldes brændefyring, idet det forudsættes, at alle typer af partikler, uanset størrelse og kemiske sammensætning, har samme effekt som fine partikler, hvor der er vist en klar sammenhæng med for tidlige dødsfald. Antal for tidlige dødsfald totalt forårsaget af al luftforurening i Danmark er af DCE beregnet til 3.750 årligt.

Partikelforurening og indholdet af brænderøg

Afbrænding af træ resulterer uundgåeligt i udledning af partikler. Stort set hele partikelmængden i brænderøgen har karakter af fine partikler – det vil sige, at partiklerne har en diameter under $2,5\ \mu\text{m}$ ($\text{PM}_{2,5}$). En del af partiklerne udledes som ultrafine partikler med en diameter under $0,1\ \mu\text{m}$ ($\text{PM}_{0,1}$).

I brænderøg findes der også andre luftforureningskomponenter end partikler, som kan være sundhedsskadelige. Det drejer det sig blandt andet om kulilte (CO), metan og andre flygtige organiske forbindelser (VOC), kvælstofoxider (NOx), sod, polycykliske aromatiske kulbrinter (PAH), og dioxin. Udslippet af fx dioxin fra brændeovne vurderes dog ikke at have nogen direkte lokal sundhedsmæssig virkning. Til gengæld bidrager det indirekte til optagelsen via fødevarer, fordi dioxinen spredes i miljøet. Det er den gængse opfattelse, at virkningerne af ovennævnte komponenter til en vis grad er indeholdt i målene for effekter af $\text{PM}_{2,5}$ og NO_2 . Disse fungerer som stedfortrædere for en samlet effekt af langtransporteret og lokal luftforurening.

Den nøjagtige sammensætning af brænderøgen afhænger i den sidste ende af brændslet og forbrændingsbetingelserne. Det betyder, at navnlig træsorten, træets fugtighed, forbræn-

dingstemperaturen og ilttilførslen har betydning for forureningsgraden. Desuden har fyringsanlæggets alder og skorstenens kvalitet betydning for graden af forurening.

Niveau 2

Kort om brændeovnsbekendtgørelsens baggrund [Bekendtgørelsens baggrund]

Brændeovnsbekendtgørelsen er fra 2008 og er senest blevet opdateret i 2015.

Bekendtgørelse nr. 46 af 22. januar 2015 om regulering af luftforurening fra fyringsanlæg til fast brændsel under 1 MW er udstedt med hjemmel i en række bestemmelser i miljøbeskyttelsesloven. Bekendtgørelsen kaldes i folkemunde "brændeovnsbekendtgørelsen", hvilket bekendtgørelsen derfor også kaldes i denne vejledning – også selvom bekendtgørelsen faktisk regulerer en bred vifte af fyringsanlæg, hvoraf nogle er væsensforskellige fra brændeovne både i type og størrelse. Det kan være brændekedler, træpillefyr helt op til mindre, biomassefyrede fjernvarmeanlæg.

Den første brændeovnsbekendtgørelse trådte i kraft den 1. januar 2008. Før brændeovnsbekendtgørelsen trådte i kraft, blev forurening fra fyringsanlæg (brændeovne og brændekedler) kun reguleret i Miljøbeskyttelseslovens § 41 og § 42. Disse bestemmelser gælder stadig, men nu fungerer brændeovnsbekendtgørelsen samtidig som et supplement til miljøbeskyttelseslovens regler.

Brændeovnsbekendtgørelsen fra 2008 indførte emissionskrav for fyringsanlæg, som sælges, overdrages eller tilsluttes. Det betød, at nye brændeovne og brændekedler m.v. skulle kunne overholde krav om maksimal udledning af partikler (støv), samt krav til CO (siger noget om forbrændingen) og OGC (relaterer sig til udledningen af VOC, flygtige organiske forbindelser). Det samme kom til at gælde for brændeovne, kedler m.v., der er taget i brug før 2008, hvis disse ovne og kedler blev videresolgt, givet væk eller skulle tilsluttes.

En revision af brændeovnsbekendtgørelsen blev iværksat i 2013. Revisionen førte til udstedelse af en ny brændeovnsbekendtgørelse den 22. januar 2015. I den nye bekendtgørelse er emissionskravene blevet skærpet, og som noget nyt stiller bekendtgørelsen fra 2015 blandt andet minimumskrav til højden af nye eller væsentligt ændrede aftrækssystemer (skorstene m.v.). Disse krav er ikke en erstatning for, men supplerer de funktionskrav til skorstene, der gælder i Bygningsreglementet.

Også anvendelsesområdet i bekendtgørelsen fra 2015 er udvidet i forhold til den tidligere bekendtgørelse, således at bekendtgørelsen nu omfatter fyringsanlæg med en effekt på op til 1 MW mod tidligere kun til 300 kW. Fra 2018 omfatter 2015-bekendtgørelsens grænseværdier også alle halmfyr i landzone, idet kravene i 2008-bekendtgørelsen gælder frem til dette tidspunkt – dog således at halmfyr op til 300 kW til 2018 skal opfylde kravene til CO og OGC i kedelklasse 3 i standarden EN 303-5 eller tilsvarende.

Retsgrundlag:

Hjemmelsbestemmelserne i lov nr. 879 af 26. juni 2010 med senere ændringer om Miljøbeskyttelse (Miljøbeskyttelsesloven) er § 7, stk. 1, nr. 1 og 5, § 7 a, stk. 1 og 2, § 16, stk. 1 og 3, § 18, stk. 1, § 67, § 92 og § 110, stk. 3 og 4.

Niveau 2

Overblik over brændeovnsbekendtgørelsen [Introduktion til reglerne]

Brændeovnsbekendtgørelsen er emneopdelt med ni kapitler. Her får du et hurtigt overblik.

Brændeovnsbekendtgørelsen er inddelt i en række kapitler, som overordnet inddeler bekendtgørelsens bestemmelser efter emne.

Kapitel 1 indeholder afgrænsning af bekendtgørelsens anvendelsesområde, samt definitionerne af de begreber, som anvendes i bekendtgørelsens øvrige dele. Det skal dermed vurderes ud fra bekendtgørelsens formål og definitioner, om et anlæg er omfattet af bekendtgørelsens regulering.

Kapitel 2 indeholder regler om krav til fyringsanlægs emissioner. Kapitlet skal ses i sammenhæng med bekendtgørelsens bilag 1 og 2, som fastlægger konkrete emissionsgrænseværdier for henholdsvis rumopvarmere og centralvarmekedler. Emissionskravene skal være opfyldt, når et fyringsanlæg sælges eller på anden måde overdrages eller tilsluttes. Et fyringsanlægs overholdelse af emissionskravene dokumenteres med en prøvningsattest.

Kapitel 3 indeholder regler om akkreditering og tekniske krav til prøvningsattester og til attesternes indhold.

Kapitel 4 indeholder krav til højden af aftrækssystemer (skorstene mv.), som etableres eller ændres væsentligt efter bekendtgørelsens ikrafttræden. Der gælder højdekrav både i forhold til bygningen, hvor aftrækssystemet er placeret, og i forhold til andre bygninger inden for en radius på 15 m. Bekendtgørelsens regler om aftrækssystemer gælder kun, hvis fyringsanlægget, som aftrækssystemet er tilsluttet, har en nominel indfyret effekt på maksimalt 30 kW, da bekendtgørelsens krav på dette område er målrettet mindre fyringsanlæg som brændeovne.

Kapitel 5 indeholder en særlig anmeldelsesordning, der alene gælder for centralvarmekedler med en nominel indfyret effekt på mere end 120 kW. Reglerne i kapitel 5 indebærer, at ejeren skal indsende en anmeldelse til kommunen, senest 8 uger før ejeren forventer at tage centralvarmekedlen i brug.

Kapitel 6 indeholder regler om tilsyn. Tilsynsforpligtelsen efter bekendtgørelsen er delt mellem Miljøstyrelsen og kommunerne. Miljøstyrelsen fører som udgangspunkt tilsyn med emissionsreglerne og reglerne om prøvningsattester og akkreditering. Kommunerne fører tilsyn med de øvrige regler i bekendtgørelsen, fx regler om fyring efter korrekte fyringsprincipper,

Vejledning om regulering af luftforurening fra brændefyring

skorstenshøjder og godkendelse af installation af anlæg på over 120 kW. Det er også kommunerne, der træffer afgørelser om væsentlig forurening fra røg fra fyringsanlæg, fx som opfølgning på en klage.

Kapitel 7 indeholder regler om kommunernes mulighed for at udarbejde forskrifter for fyringsanlæg i nærmere bestemte geografiske områder.

Kapitel 8 angår straf. I kapitlet opremses de overtrædelser af bekendtgørelsen, der som udgangspunkt kan føre til bødestraf.

Kapitel 9 indeholder bekendtgørelsens ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser. Der gælder overgangsordninger for bekendtgørelsens ikrafttræden for flere typer af anlæg. For anlæg omfattet af en overgangsordning træder bekendtgørelsens regulering først helt eller delvist i kraft ved udløbet af overgangsperioden, der fremgår af kapitel 5.

Niveau 2

Antal fyringsanlæg – brændeovne og brændekedler [Skønnet antal anlæg]

Der er ca. 750.000 brændeovne (inkl. pejse og masseovne) i Danmark. Disse skønnede tal for fyringsanlæg fremgår af opgørelsen "[Brændeforbrug 2013](#)" fra Energistyrelsen.

For manuelt fyrede centralvarmekedler til fast brændsel er antallet opgjort til ca. 71.500 kedler, på baggrund af data fra Skorstensfejerlauget i 2015. Antallet er opgjort på baggrund af udtræk fra de enkelte skorstensfejderdistrikter, og vurderes at være ret præcist. Tallet stemmer godt overens med BBR-registret. Her er antallet af centralvarmekedler fyret med andet end gas og olie (det vil sige som regel fast brændsel) opgjort til 71.000.

Miljøstyrelsen har ikke tal for antallet af automatisk indfyrede kedler. Det skønnes derudover, at der er ca. 10.000 halmfyr i Danmark. Antallet af pillefyr- og ovne er Energinet.dk vurderet til at være ca. 175.000 i 2015.

Niveau 1

Miljøbeskyttelseslovens regulering af luftforurening

Forurening fra brænderøg er omfattet af miljøbeskyttelseslovens § 42. Det betyder, at kommunen kan meddele konkrete påbud om at reducere forureningen fra et bestemt fyringsanlæg. I påbuddet kan der være fastsat særlige foranstaltninger, som anlæggets ejer skal gennemføre for at opfylde påbuddet.

Den konkrete regulering af fyringsanlægs forurening ved meddelelse af konkrete påbud ifølge miljøbeskyttelseslovens § 42 bestod også, inden brændeovnsbekendtgørelsen trådte i kraft.

Indførelsen af brændeovnsbekendtgørelsen i 2008 og den gældende bekendtgørelse fra 2015 ændrer da heller ikke ved, at vurderingen af, om et fyringsanlæg forurener ud over et rimeligt niveau, skal foretages efter miljøbeskyttelseslovens regler. Det er i den forbindelse afgørende, om forureningen kan anses for *væsentlig*.

Samspillet med brændeovnsbekendtgørelsen

Brændeovnsbekendtgørelsen indeholder en række specifikke krav til navnlig ny-tilsluttede fyringsanlægs emission og aftrækshøjde. Fyringsanlæg og aftrækssystemer, der er omfattet af bekendtgørelsens regulering, vil generelt have et lavere forureningsniveau under optimale driftsbetingelser, end eksempelvis ældre anlæg, der ikke er omfattet af bekendtgørelsen, og dermed ikke skal dokumentere overholdelse af grænseværdierne.

På denne måde skaber brændeovnsbekendtgørelsen nogle rammer, der skal medvirke til at begrænse forureningen fra fyringsanlæg. I takt med udskiftningen af ældre fyringsanlæg med nye anlæg, som er omfattet af bekendtgørelsen, forventes der på længere sigt generelt færre tilfælde af væsentlig forurening i strid med miljøbeskyttelseslovens regler, selvom anlæggets alder og forbrændingsprofil ikke er den eneste parameter, der har betydning for graden af forurening. Vurderingen af, hvad der udgør en væsentlig forurening efter miljøbeskyttelsesloven, er en selvstændig helhedsvurdering, hvor der også skal lægges vægt på andre og videre hensyn end de hensyn, som brændeovnsbekendtgørelsen er møntet på at håndtere.

Miljøbeskyttelsesloven og brændeovnsbekendtgørelsen udgør således to selvstændige regelsæt, der skal overholdes af ejerne af brændefyringsanlæg og andre relevante parter, fx forhandlere af fyringsanlæg. På flere områder supplerer reglerne hinanden, hvilket kan give flere muligheder i forhold til reglernes håndhævelse. Eksempelvis kan fyring med et ulovligt brændsel være i strid med anlæggets fyringsprincip efter brændeovnsbekendtgørelsens § 7, men kan samtidig give anledning til væsentlig forurening efter miljøbeskyttelseslovens § 42 – eller måske endda herudover være i strid med anden lovgivning, som fx affaldsbekendtgørelsen (det er ikke lovligt at fyre med affald i brændeovne).

I skemaet nedenfor ses de overordnede forskelle på reguleringen i brændeovnsbekendtgørelsen og miljøbeskyttelseslovens § 42:

Oversigtsskema for de to regelsæt, der regulerer anlæg til brændefyring

Dette skema viser de overordnede forskelle på reguleringen i brændeovnsbekendtgørelsen og miljøbeskyttelseslovens § 42. Skemaet er vejledende.

Type af krav/regulering	Brændeovnsbekendtgørelsen	Miljøbeskyttelsesloven
Er der krav til emissionsgrænseværdier for anlæg op til 120kW?	Ja, for anlæg der bringes i omsætning, overdrages eller tilsluttes. Krav om prøvningsattest. Gælder kun for anlægstyper omfattet af bekendtgørelsen - og kun anlæg, som reglerne er trådt i kraft for, jf. bekendtgørelsens § 19.	Nej.
Er der krav til emissionsgrænseværdier - anlæg over 120kW?	Ja, for anlæg der bringes i omsætning, overdrages eller tilsluttes. Krav om prøvningsattest. Gælder kun for anlægstyper omfattet af bekendtgørelsen - og kun anlæg, som reglerne er trådt i kraft for, jf. bekendtgørelsens § 19.	Der kan stilles vilkår om overholdelse af luftvejledningens emissionsgrænseværdier ved meddelelse af påbud efter lovens §§ 41-42.
Er der krav til fyringsprincip og brændselsvalg?	Ja. Bekendtgørelsens § 7. Gælder kun for anlæg, der installeres, efter bekendtgørelsen er trådt i kraft.	Der kan stilles vilkår angående anvendelsen af brændsel og fyringsmetoder ved meddelelse af påbud efter lovens §§ 41-42.
Er der krav til skorstenshøjde - anlæg op til 30 kW?	Ja. Bekendtgørelsens § 11. Gælder kun for aftrækssystemer, der installeres eller ændres væsentligt, efter bekendtgørelsen er trådt i kraft.	Der kan stilles vilkår om forhøjelsen eller andre forbedringer af en skorsten ved meddelelsen af påbud efter lovens §§ 41-42.
Er der krav til skorstenshøjde - anlæg over 30 kW?	Nej.	Der kan stilles vilkår om forhøjelse eller andre forbedringer af en skorsten ved meddelelsen af påbud efter lovens §§ 41-42.
Er der krav til om anmeldelse af installation af centralvarmekedel over 120 kW?	Ja, bekendtgørelsens §§ 12-13.	Nej. Miljøbeskyttelsesloven indeholder ingen anmeldelses- eller godkendelsespligt.

Vejledning om regulering af luftforurening fra brændefyring

Angives der mulighed for meddelelse af påbud om at nedbringe forureningen fra et fyringsanlæg?	Nej.	Ja, lovens §§ 41-42. Der kan meddeles påbud i tilfælde af væsentlig forurening. Påbuddet kan meddeles med vilkår om at gennemføre konkrete forureningsbegrænsende foranstaltninger.
Er der tilsynspligt for anlæg og brænderøg?	Ja, Bekendtgørelsens §§ 14-16. Tilsynsopgaverne er delt mellem Miljøstyrelsen og kommunerne.	Kommunerne har tilsynspligt efter lovens § 68.
Angives der mulighed for, at kommunerne kan udarbejde forskrifter til regulering af brænderøg?	Bekendtgørelsens § 17. Kommunerne kan udarbejde forskrifter for forureningsbegrænsende foranstaltninger.	Nej.

Udarbejdet af Miljøstyrelsen i forbindelse med vejledning om regulering af luftforurening fra brændefyring 2015

Skemaet er vejledende. Vær opmærksom på, at der også gælder regulering i anden lovgivning, der omfatter fyring, fyringsanlæg og skorstenshøjder – ikke mindst i bygningsreglementet [<http://bygningsreglementet.dk/>] og affaldsbekendtgørelsen [<https://www.retsinformation.dk/forms/r0710.aspx?id=144826>].

Niveau 3

Miljøgodkendelse og standardvilkår for biomassefyrede kedler [Miljøgodkendelse]

Langt størstedelen af luftforureningen fra brændekedlerne op til 1 MW reguleres udelukkende af brændeovnsbekendtgørelsen og § 42 i miljøbeskyttelsesloven. Enkelte biomassefyrede kedler skal dog også have en miljøgodkendelse, der bl.a. stiller vilkår for anlæggenes udledning af partikler.

Det fremgår af bekendtgørelse om godkendelse af listevirksomhed (miljøgodkendelsesbekendtgørelsen), der har hjemmel i miljøbeskyttelsesloven, at anlæg over en vis størrelse skal miljøgodkendes. I boksen nedenfor ses, hvornår anlæggene er omfattet af godkendelsespligt:

G. Kraft- og varmeproduktion	
G 201.	Kraftproducerende anlæg, varmeproducerende anlæg, gasturbineanlæg og motoranlæg med en samlet nominel indfyret termisk effekt på mellem 5 og 50 MW.
G 202.	Kraftproducerende anlæg, varmeproducerende anlæg, gasturbineanlæg og motoranlæg, der er baseret på faste biobrændsler eller biogas, med en samlet nominel indfyret termisk effekt på mellem 1 MW og 5 MW

Der er udarbejdet standardvilkår for miljøgodkendelse af fjernvarmeanlæg op til 50 MW, der er opført på bilag 2 i godkendelsesbekendtgørelsen, hvor der bl.a. er vilkår for støv og CO.

Det fremgår, at fyringsanlæg over 1 MW, der er baseret på faste biobrændsler som fx træ, skal have en miljøgodkendelse. Imidlertid er der bestemmelser i miljøgodkendelsesbekendtgørelsen, der gør, at et fyringsanlæg under 1 MW kan være omfattet, og dermed skal leve op til vilkårene i standardvilkårsbekendtgørelsen. Det gælder i følgende situationer:

- Et nyt fyringsanlæg mindre end 1 MW etableres på en virksomhed omfattet af listepunkt G201 eller G202. Der er her tale om en bi-aktivitet, og der skal udarbejdes en tillægsgodkendelse.
- Et nyt fyringsanlæg mindre end 1 MW etableres på en virksomhed, hvor der i forvejen er et eksisterende biomassefyret anlæg mindre end 1 MW. Her vil både det nye og det eksisterende anlæg blive omfattet af standardvilkårsbekendtgørelsen, da den samlede indfyrede effekt er over 1 MW.
- Et nyt biomassefyret anlæg mindre end 1 MW etableres på en godkendelsespligtig virksomhed, der ikke er et fyringsanlæg. Det nye anlæg er en bi-aktivitet, og der skal udarbejdes en tillægsgodkendelse.

Endelig kan den biomassefyrede kedel udløse godkendelsespligt på et naturgasfyret kraftvarmeanlæg under 5 MW. Herved bliver den biomassefyrede kedel også godkendelsespligtig.

Miljøgodkendelsen regulerer driften af anlægget, hvorimod brændeovnsbekendtgørelsen især er en form for produktgodkendelse, inden anlægget tages i brug, hvor anlægget skal have en prøvningsattest. Hvis der ændres væsentligt i anlægget, skal det dog have en fornyet prøvningsattest.

Niveau 2

Væsentlig forurening [Væsentlig forurening]

Brænderøg er omfattet af miljøbeskyttelseslovens forureningsbegreb. Både væsentlig forurening og væsentlig ulempe fra brænderøg kan udgøre forurening i lovens forstand.

Det fremgår ikke direkte af miljøbeskyttelsesloven, hvad der skal forstås med "forurening" og "ulempe", men lovens regulering finder dog anvendelse i begge tilfælde. I miljøbeskyttelseslovens § 42 anvendes eksempelvis både forurening (stk. 1) og ulempe (stk. 4).

Begreberne forurening og ulempe udspringer begge af miljøbeskyttelseslovens forureningsbegreb i lovens § 2, stk. 1.

Selvom det kan være svært at skelne skarpt imellem forurening og ulempe, kan begreberne overordnet afgrænses således, når det drejer sig om brænderøg:

- Med begrebet *forurening* i forhold til brænderøg menes miljøforringelser på grund af emission (egentlig forurening)
- Med begrebet *ulempe* menes de gener, som en miljøforringelse fremkalder og ikke miljøforringelser i sig selv

Ulempebegrebet minder dermed en del om naboretlige synspunkter, der generelt bygger på nogle grundregler, der er skabt i retspraksis, og som sætter grænser for, hvor meget man som nabo skal tåle af gener fra sin nabo. Naboretten gælder også for brænderøg ved siden af miljøbeskyttelseslovens regulering imellem private parter.

Tidligere skelnede miljøbeskyttelsesloven imellem miljøfarlig virksomhed på den ene side og forhold af mere naboretlig karakter på den anden. I dag er denne sondring opgivet i al væsentlighed. Nu omfatter forureningsbegrebet derfor både miljø- og sundhedsskadelige emissioner og forhold, der kan medføre væsentlige ulemper for omgivelserne.

Det betyder eksempelvis, at både en høj koncentration af partikler eller øvrige luftforureningskomponenter i røgen og gener for naboer mv. i form af røgnedslag, lugt eller lignende kan have karakter af forurening i miljøbeskyttelseslovens forstand. Dette gælder i forhold til røg fra fyringsanlæg omfattet af brændeovnsbekendtgørelsen.

I denne vejledning anvendes udtrykket "forurening" generelt. Udtrykket skal forstås i overensstemmelse med miljøbeskyttelseslovens forureningsbegreb og omfatter derfor både egentlig forurening og ulemper fra brændefyringsanlæg.

Klagesager vedrørende brænderøg vil ofte blive iværksat, fordi naboer eller andre personer nær et fyringsanlæg oplever gener fra anlægget i form af røg eller lugt. I nogle vil det imidlertid ikke være muligt at skelne nøjagtigt imellem gener fra et fyringsanlæg og virkningerne af en forurening. Her tænkes eksempelvis på tilfælde, hvor klageren både oplever røg- og lugtgener, men samtidig ligeledes klager over helbredsmæssige påvirkninger af røgen.

Uanset om en klage angår gener over brænderøg eller skadevirkningerne fra en luftforurening, gælder det, at der ikke gælder fastsatte grænseværdier for, hvornår "tålegrænsen" eller det acceptable forureningsniveau er oversteget. Dette beror i begge tilfælde på et skøn. For anlæg over 120 kW gælder desuden, at forureningsniveauet for anlæggets drift være reguleret af luftvejledningen.

Hvornår er en forurening væsentlig?

Ikke enhver emission fra fyringsanlæg giver kommunerne mulighed for at meddele påbud eller forbud. Det er et krav for at kunne meddele påbud eller forbud, at forureningen er "*væsentlig*".

I miljøbeskyttelsesloven er der ingen selvstændig definition af, hvad der kræves, for at en forurening er væsentlig. Afgørelsen om, hvorvidt en forurening er væsentlig, beror derfor på en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde.

Vurderingen af, om forureningen fra et fyringsanlæg er væsentlig, må ske på baggrund af et fagligt skøn i tilfælde, hvor der ikke gælder bindende eller vejledende regler for anlæggets forurening. Ved skønsudøvelsen skal det generelt vurderes, om et vist samfundsmæssigt acceptabelt forureningsniveau er overskredet.

I vurderingen skal der lægges særlig vægt på hensynene til de fysiske forhold ved fyringsanlægget og aftrækssystemet, anlæggets placering, anlæggets mulige påvirkning af menneskers helbred og forureningens konkrete gener for naboer og andre i lokalområdet.

Der er tale om en helhedsvurdering, hvor alle relevante hensyn bør indgå ved afvejningen. Vurderingen er generel, hvorfor det er udgangspunktet, at hensyn til enkeltpersoners særlige modtagelighed eller følsomhed over for røg ikke umiddelbart indgår ved afvejningen af hensyn. Tilsvarende kan der heller ikke gribes ind overfor virksomheder, der overholder vejledende grænseværdier, selvom en nabo til virksomheden har en særlig følsomhed overfor fx støj, infralyd, kemikalier eller anden form for forurening.

Vejledning om regulering af luftforurening fra brændefyring

Dette udelukker ikke, at en speciel følsomhed hos en person kan indgå i den tidlige konstruktive dialog mellem kommunen og brændeovnsejeren om problemets omfang og mulighederne for at reducere problemet. Men særlig følsomhed kan ikke indgå i afvejningen af hensyn ved vurdering af om forureningen er væsentlig.

Læs mere under kriterier til vurdering af væsentlig forurening fra brændefyring.

Niveau 3

Kommunen kan meddele påbud og forbud mod luftforurening [Påbud og forbud]

Kommunen kan ifølge miljøbeskyttelseslovens almindelige regler meddele påbud om nedbringelse af luftforureningen fra et fyringsanlæg. I påbuddet kan kommunen forlange, at der gennemføres bestemte foranstaltninger, som skal medvirke til at reducere forureningen.

Hvis der ikke er mulighed for at nedbringe forureningen ved at gennemføre særlige foranstaltninger – for eksempel en forhøjelse eller anden forbedring af skorstenen – kan kommunen i yderste konsekvens nedlægge forbud imod den fremtidige anvendelse af fyringsanlægget.

Læs om håndhævelse af påbud efter miljøbeskyttelsesloven.

Niveau 3

Emissionsgrænseværdier og væsentlig forurening [Emissionsgrænseværdier]

Det gælder generelt for reguleringen af luftforurening fra virksomheder, at en luftforurening sjældent vil være væsentlig, hvis forureningen ligger inden for bindende eller vejledende emissionsgrænseværdier – for eksempel i Miljøstyrelsens vejledning nr. 2 fra 2001 om "Begrænsning af luftforurening fra virksomheder" ([Luftvejledningen](#)). Luftvejledningen indeholder en samlet beskrivelse af, hvordan luftforurening fra virksomheder skal reguleres. For brugen af energianlæg har Miljøstyrelsen valgt at lave et selvstændigt kapitel i luftvejledningen, hvor kravene til de enkelte typer anlæg beskrives nærmere.

Der er imidlertid ikke fastsat emissionsgrænseværdier for brændeovne og lignende mindre brændefyringsanlæg under 120 kW i luftvejledningen, og der foretages derfor ikke emissionsmålinger eller -beregninger af disse anlæg, når de er i drift, fordi beregningsmodellen er upræcis for mindre anlæg i boligområder. I den hidtidige praksis vedrørende luftforurening fra anlæg under 120kW tages der da heller ikke udgangspunkt i koncentrationen af forurenede stoffer eller lignende målbare forhold. Vurderingen af, om luftforureningen er væsentlig, er altså konkret og mere subjektivt præget. Læs om kriterier til vurdering af væsentlig forurening fra brændefyring.

I 2008 blev der med den første brændeovnsbekendtgørelsen indført bindende emissionskrav til nyinstallerede fyringsanlæg. Det vil sige, at når brændeovnen eller brændekedlen bliver installeret, skal den have en prøvningsattest, der viser, at den kan leve op til emissionsgrænseværdierne i bilag 1 eller bilag 2 i brændeovnsbekendtgørelsen, testet under laboratoriefor-

Vejledning om regulering af luftforurening fra brændefyring

hold. Emissionsgrænserne i den nugældende bekendtgørelse fra 2015 er strammet i forhold til værdierne i 2008, og derudover er 2015-bekendtgørelsens anvendelsesområde videre, så flere anlæg nu er omfattet af emissionskravene. Overholdelsen af kravene i bekendtgørelsen dokumenteres ved en prøvningsattest.

Til forskel fra luftvejledningens emissionsgrænseværdier er grænseværdierne i brændeovns-bekendtgørelsen ikke knyttet til brugen af et anlæg, men til hvornår anlægget omsættes eller tilsluttes.

Emissionskravene i brændeovnsbekendtgørelsen gælder kun for prøvning af anlæg, der er bragt i omsætning (dvs. solgt eller videresolgt), overdraget eller tilsluttet efter 1. juni 2008. Der er enkelte anlæg, for eksempel masseovne eller historiske ovne i fredede bygninger, der er helt fritaget fra bekendtgørelsens emissionskrav.

Den eksisterende regulering

Der findes et større antal – primært ældre – fyringsanlæg, der ikke er omfattet af brændeovnsbekendtgørelsens emissionskrav. Forholdet mellem antallet af anlæg omfattet af emissionskrav og anlæg, der ikke er, ændres konstant i takt med, at der årligt bl.a. udskiftes ca. 20.000 - 25.000 ældre brændeovne.

Hvis et fyringsanlæg overholder brændeovnsbekendtgørelsens grænseværdier – og eventuelle andre skærpede emissionskrav i henhold til fx svanemærkning eller lignende – er det et kriterium, der på den ene side kan tale for, at forureningen fra enheden sandsynligvis ikke er væsentlig.

På den anden side er der imidlertid flere hensyn, der skal tillægges vægt ved afvejningen af, om luftforureningen fra en brændeovn eller en brændekedel er væsentlig, blandt andet om der sker en tilstrækkelig fortynding af røgen, når den forlader skorstenen, højden på og afstanden til nabobygninger, terrænforhold og – nok mest relevant – skorstenens kvalitet og dermed om der er tilstrækkeligt træk, fyringsteknikken og det anvendte brændsel.

At emissionsgrænseværdierne for et fyringsanlæg er overholdt, er dermed ikke i sig selv nok til at konstatere, at forureningen fra anlægget ikke er væsentlig. Omvendt er det heller ikke givet, at luftforureningen fra et fyringsanlæg automatisk skal anses for væsentlig, blot fordi anlægget ikke overholder emissionsgrænseværdierne under testforhold.

Niveau 3

Bagatelgrænse for kommunernes håndhævelse af miljøbeskyttelsesloven [Bagatelgrænse]

Kommunerne kan undlade at behandle forhold, som kommunen anser for at være af underordnet betydning for miljøbeskyttelsen (bagatelgrænse). Det gælder både forhold, som kommunen selv er blevet opmærksom på og i forhold til klager.

Vejledning om regulering af luftforurening fra brændefyring

Anvendelsesområdet for bagatelgrænsen er dog i praksis meget snævert. Kommunerne har derfor pligt til at foretage nærmere undersøgelser, hvis der modtages anmeldelser, som ikke er åbenbart grundløse eller af bagatelagtig betydning.

Brændefyring udgør en væsentlig kilde til luftforurening i Danmark – ikke mindst i forhold til den samlede udledning af partikler. Forureningen er relevant både i forhold til nationale emissioner og i forhold til sager om lokal luftkvalitet.

Luftforurening fra fyringsanlæg vil derfor kun helt undtagelsesvist være af rent bagatelagtig karakter. Derfor er det udgangspunktet, at kommuner ikke kan afvise klager over brænderøg med henvisning til, at forholdet ligger under bagatelgrænsen for kommunens tilsyn med miljøbeskyttelseslovens overholdelse. Det må i stedet for vurderes konkret i den enkelte sag, om luftforureningen fra fyringsanlægget er væsentlig.

Niveau 2

Kriterier til vurdering af væsentlig forurening fra brændefyring [Kriterier]

Kommunen vurderer i hver enkelt sag, om der er tale om væsentlig forurening.

Sager om røggener fra fyringsanlæg er typisk meget forskellige – ikke mindst fordi der kan være store forskelle på sagernes karakter eksempelvis i forhold til fyringsanlæggets og aftrækningssystemets egenskaber og stand, afstand til naboer, terrænets udformning og karakteren af geneffekter hos naboerne. Sædvanligvis bliver alle sager da også afgjort på baggrund af den enkelte sags særlige faktiske forhold.

Generelt kan det udledes af den gældende praksis, at:

Afvejningen af, hvornår forureningen eller ulempen fra et fyringsanlæg er væsentlig, skal foretages på baggrund af en samlet vurdering af forureningens omfang og betydning samt omgivelsernes konkrete beskaftethed.

Ved afvejningen af, om forureningen fra et fyringsanlæg er væsentlig, kan der navnlig lægges vægt på nedenstående fire kriterier:

- Fysiske forhold ved fyringsanlægget og aftrækssystemet
- Placering i boligområde
- Fyringsteknik
- Forureningens konkrete ulemper (gener)

I bilag til vejledningen findes en "Tjekliste til kommunalt tilsyn med brændeovne og centralvarmekedler til fast brændsel". Det er forslag til en tjekliste, som kommunale sagsbehandlere kan lade sig inspirere af, når de skal foretage tilsyn i sager om røg fra brændefyring, der er til gene for naboer.

I skemaet nedenfor er de fire kriterier, der skal indgå i vurderingen af, om forureningen er væsentlig, gennemgået:

Vejledning om regulering af luftforurening fra brændefyring

	Fysiske forhold
Skorsten/ aftrækssystem	Er skorstenen høj nok og placeret hensigtsmæssigt på bygningen i forhold til vejrforhold og tagfladen, så fri fortynding er mulig? Er udmundingen af skorstenen under aktive luftindtag på nabobygninger?
	Vurderes det, at skorstenen kan skabe det fornødne træk til det tilsluttede fyringsanlæg? Er den dårligt isoleret? Er lysningsarealet for stort?
	Opfylder skorstenen og tilhørende rørør lovgivning og myndighedskrav?
	Er der fejl og mangler ved skorstenen eller tilslutningen til fyringsanlægget? Er dimensioneringen imellem skorstenen og fyringsanlægget korrekt?
	Er der sort tjæresod i skorstenen?
	Er bygningen meget tæt, og er der ikke tilstrækkelig ventilation til at skabe nødvendigt skorstenstræk? Anvendes der anden ventilation samtidig med fyringsanlægget - fx varmegenvindingsanlæg m.v.?
Brændsel	Anvendes der lovligt brændsel – herunder brændsel i overensstemmelse med prøvningsattesten?
	Er brændslet opbevaret korrekt – tørt og med tilstrækkelig ventilation?
	Er brændslet tilstrækkeligt findelt?
Fyringsanlæg	
	Er fyringsanlægget af ældre dato? Nye anlæg forurener generelt væsentligt mindre end ældre.
	Opfylder fyringsanlægget lovgivningen, herunder brændeovnsbekendtgørelsen, og øvrige myndighedskrav?
	Er fyringsanlægget mærket med eksempelvis Svanemærket eller lignende?
	Er der sort tjæresod på glaslågen?
	Er der fejl og mangler ved anlægget?
	Fyringsanlæggets type kan have betydning for, hvor meget det forurener – nogle anlæg regulerer eksempelvis forbrændingen automatisk ved at skrue ned eller helt lukke for ilttilførslen, hvilket kan give røggener.

Vejledning om regulering af luftforurening fra brændefyring

	Anlæggets fysiske placering i omgivelserne
Områdets karakter	Er fyringsanlægget placeret i – eller lige ved – et boligområde, hvor mennesker færdes og opholder sig?
Anden bebyggelse	Er fyringsanlægget og skorstenen placeret uhensigtsmæssigt, så der er stor risiko for røggener for naboer? Det kan være tilfældet, eksempelvis hvis: - Anlægget er placeret i tæt/lav bebyggelse (rækkehuse mv.) - Anlægget er placeret i et etplanshus ved siden af etagebebyggelse, herunder også fx i et baghus eller udhus - Anlægget er på anden måde placeret uhensigtsmæssig tæt på nabo-ejendomme
Terrænforhold	Særlige terrænforhold kan gøre fri fortynding af røgen fra et fyringsanlæg vanskelig. Det gælder navnlig i tilfælde, hvor naboejendomme er beliggende højere end ejendommen, hvor anlægget er placeret. Tilsvarende kan ejendomme beliggende i en dal berøres særligt af røg under bestemte vejrforhold, hvor røgen "suges" ned i dalen.
Beplantning	På samme måde som bygninger kan være til hinder for fri fortynding af røgen fra et fyringsanlæg, kan for høje træer og anden beplantning i røgsøjens vej også være det.
	Forureningens konkrete ulemper
Røgens karakter	Er der røgnedslag, hvor andre mennesker færdes og opholder sig?
	Kan røgen frit forlade skorstenen?
	Er røgen mørk/sort eller næsten usynlig?
	Er der vedvarende mørk/sort røgudvikling og/eller røgnedslag – også efter optændingsperiodens ophør (15-20 min)?
Lugt	Er der røglugt? Hvis ja, ophører denne efter optændingsperioden på ca. 10-20 min?
Fyringsteknik	Anvender fyringsanlæggets ejer korrekt fyringsteknik – ikke mindst ved optænding og påfyring?
	Sker optænding fra toppen?
	Tilføres rigeligt med luft – er luftspjæld åbne?

Påvirkning af menneskers helbred

Luftforurening (herunder partikler) fra brændefyring bidrager generelt til at forringe luftkvaliteten i omgivelserne, og det vurderes derfor, at brændefyring er medvirkende til sygdomsfore-

Vejledning om regulering af luftforurening fra brændefyring

komst i Danmark, men på nuværende tidspunkt er det ikke muligt at sige, hvor stor en helbredsrisiko brænderøg udgør.

I tilfælde med hyppige røgnedslag omkring en bolig, vil man generelt kunne antage, at der vil være tale om en forøget negativ påvirkning af helbredet, som følge af øget eksponering, uden at det dog er muligt at sætte et tal på denne øgede risiko.

Af ovennævnte grunde vil det ved afvejningen af om der er tale om væsentlig forurening, være vanskeligt at koble forureningen direkte til en sundhedsmæssig effekt, som kan indgå i en afgørelse. Det vil være de fire andre kriterier, der afgør dette. Kun i sjældnere tilfælde, hvis der anvendes stærkt urent brændsel med giftige indholdsstoffer, vil der kunne være tale om akut helbredsmæssig påvirkning, som direkte kan afgøre om der er tale om væsentlig forurening.

Hvis der er røgnedslag hos naboen, vedvarende brænderøgslugt, specielt vedvarende brænderøgslugt indendørs, er det sandsynligt, at der er tale om væsentlig forurening.

Niveau 3

Fysiske forhold ved fyringsanlægget og aftrækssystemet [Anlæggets fysiske forhold]

Vurderingen af forureningen kan naturligt tage udgangspunkt i de tilgængelige oplysninger om fyringsanlægget, der klages over.

Almindelige oplysninger om fyringsanlæggets alder, type og mærkning (for eksempel med svanemærket) har typisk betydning i forhold til anlæggets emission under optimale driftsforhold. At en ovn er svanemærket eller har en tilsvarende mærkning, er ikke i sig selv en garanti for et relativt lavt partikeludslip, hvis anlægget ikke anvendes korrekt – fx i forhold til tilførslen af tilstrækkelig med luft til forbrændingen og anvendelsen af rent og tørt træ. For brændeovne og andre mindre fyringsanlæg installeret efter 1. januar 2008 bør der foreligge en prøvningsattest der kan indeholde ovenfor relevante oplysninger om fyringsanlæggets fabrikant, mærke, alder, type, emissionsudledninger mv.

Aftrækssystemet (skorstenen)

De tilgængelige oplysninger om aftrækssystemet har også betydning for luftforureningen. Blandt andet bør det – for at vurdere fyringsanlæggets driftsbetingelser – undersøges, om fyringsanlægget og aftrækssystemet er korrekt tilsluttet, og om aftrækssystemet er korrekt dimensioneret i forhold til fyringsanlæggets trækbehov. Hvis fyringsanlægget og aftrækssystemet ikke er korrekt tilsluttet eller ikke er dimensioneret korrekt i forhold til hinanden, kan det bidrage til en forøgelse af røgudviklingen fra anlægget. Dette kan komme til udtryk i form af øget forurening med partikler og andre forbrændingskomponenter og give større risiko for, at andre i lokalområdet oplever røggener, når brændeovnen eller brændekedlen anvendes.

Oplysninger om fyringsanlægget og aftrækssystemet har således betydning ved vurderingen af anlæggets forurening.

Vejledning om regulering af luftforurening fra brændefyring

Fysiske forhold

Derudover skal andre relevante fysiske forhold vedrørende det pågældende anlæg også tages i betragtning – som for eksempel om der er konstaterbare mangler eller defekter ved anlægget af betydning for brændeovnen eller brændekedlens korrekte funktion. Det kan fx være huller eller sprækker i anlægget eller aftrækssystemet, uautoriserede modifikationer af anlægget eller aftrækssystemet og lignende fysiske skader eller ændringer. Da skorstensfejeren i forvejen foretager brandpræventivt tilsyn med anlægget, kan skorstensfejeren eventuelt inddrages som konsulent i forhold til vurderingen af anlæggets funktion.

Brændslet

Brændslet har også stor betydning for luftforureningen. Brændslets type og karakter bør derfor også indgå i vurderingen af de fysiske forhold. Det har stor betydning for røgudviklingen, hvis brændslet er for fugtigt. Er der tale om brænde, kan man bruge en fugtmåler til at afgøre, hvor fugtigt brændslet er. Er der tale om træpiller eller flis, kan en fugtmåler ikke anvendes.

Samtidig må det undersøges, om opbevaringsbetingelserne for brændslet er tilstrækkelige – fx om brændslet er tilstrækkeligt beskyttet imod regn og kan tørres af vinden. Endelig skal det sikres, at der kun fyres med lovligt brændsel. Det er for eksempel ikke tilladt at fyre med affald eller affaldstræ i en brændeovn. Affald skal afbrændes på dertil godkendte anlæg.

Fyringsteknik

Ejerens fyringsteknik betyder meget for anlæggets forureningsgrad. Selv de bedste anlæg vil forurene mere, hvis anlæggene ikke anvendes korrekt. Ejerens fyringsteknik bør derfor også tages i betragtning ved vurderingen af, om et anlæg giver anledning til væsentlig forurening. Læs mere om fyringsteknik på [Miljøstyrelsens brændefyringsportal](#).

Niveau 3

Når fyringsanlægget er placeret i boligområder [Placering i boligområde]

Det har stor betydning, hvordan et fyringsanlæg er placeret i forhold til omgivelserne.

Ideelt set bør røgen fra et fyringsanlæg stige uhindret op fra skorstenen og fortyndes. En uhensigtsmæssig placering af aftrækssystemet i forhold til andre huse eller store træer i lokalområdet, der gør det vanskeligt at sikre spredning og fri fortynding af røgen, vil kunne skabe røggener for andre mennesker.

Der er større risiko for at røgnedslag kan udgøre et problem, når fyringsanlæg er placeret i boligområder – eller i områder, som grænser umiddelbart op til boligområder. Røgnedslag kan give anledning til røg- og lugtgener.

Den konkrete type af bebyggelse kan også have betydning. I områder med tæt-lav bebyggelse (rækkehuse, kæde- eller klyngehuse), hvor der ofte kun er få meter imellem husene, vil forureningen fra et fyringsanlæg lettere kunne anses for væsentlig end i tilfælde med stor afstand imellem husene. I denne type bebyggelse er det særligt vigtigt, at fyringsanlægget har optimale driftsbetingelser, og herunder at der er tilstrækkelig højde på skorstenen.

Vejledning om regulering af luftforurening fra brændefyring

Tilsvarende gælder eksempelvis i områder, hvor lav boligbebyggelse grænser op til etagebebyggelse (karrébebyggelse, boligblokke mv.). Hvis der er placeret en brændeovn i en bolig i ét plan beliggende umiddelbart neden for en etageejendom, er der risiko for, at der kan opstå røg- og/eller lugtgener for de beboere, der har bolig over stueniveau, når vinden vender ind imod etageejendommen.

En særlig problemstilling er bebyggelse, hvor naboen til et fyringsanlæg har et automatisk ventilationsanlæg (eksempelvis Genvex, Nilan, Duka). Her er der risiko for, at ventilationsanlægget suger røgen ind i huset og fordeler røgen i samtlige rum og dermed særlig risiko for, at røgen giver anledning til gener. Ved vurderingen af forureningens væsentlighed vil der i dette tilfælde kunne lægges vægt på hensynet til, at naboen oplever generne fra brænderøgen indendørs, hvilket kan udgøre en særlig begrænsning i hans/hendes anvendelse af sin ejendom.

Generelt vil forureningen fra et fyringsanlæg i et boligområde – og særligt placering på steder, hvor der er stor risiko for røg- og lugtgener – altså lettere kunne karakteriseres som væsentlig, end forureningen fra fyringsanlæg placeret på landet med langt til nærmeste nabo. Dette gælder også, selvom partikeludslippet fra anlægget på landet kan være større.

Niveau 3

Forureningens konkrete ulemper [Konkrete ulemper]

Et centralt element i forhold til vurderingen af, om en forurening fra et fyringsanlæg er væsentlig, er forureningens påvirkning af nærmiljøet.

I mange tilfælde vil det ofte dreje sig om, i hvilket omfang der under sædvanlige vindforhold kan konstateres røgnedslag på steder, hvor andre mennesker færdes eller opholder sig. Røgnedslag kan både give en forøget eksponering for skadelige partikler og en forøget risiko for konkrete røg- og lugtgener for andre i lokalområdet.

Ofte har højden og placeringen af aftrækssystemet (skorstenen) betydning for risikoen for røgnedslag. Både i tilfælde af, at aftrækssystemet ikke er højt nok og i tilfælde, hvor det er uhensigtsmæssigt placeret på bygningen eller i forhold til andre bygninger, træer mv., risikeres det, at der ikke kan sikres en fri fortynding af røgen.

Bemærk, at der er krav i § 11 i brændeovnsbekendtgørelsen om højde og afstand til nærmeste luftindtag til nye aftrækssystemer og aftrækssystemer, der ændres væsentligt. Kravene i bekendtgørelsen gælder kun for aftrækssystemer, der er tilsluttet fyringsanlæg under 30 kW – i praksis brændeovne og andre mindre fyringsanlæg. Vær desuden opmærksom på, at der er funktionskrav til aftrækssystemer generelt i Bygningsreglementet.

Ud over kravene i brændeovnsbekendtgørelsen og Bygningsreglementet skal der generelt tages hensyn til, at højere bygninger eller terrænforhold i nærheden af den bygning, hvor aftrækssystemet er placeret, kan være til hinder for et tilfredsstillende røgafkast (fri fortynding). Dette hensyn skal tages, selvom aftrækssystemet overholder gældende højdekrav.

Vejledning om regulering af luftforurening fra brændefyring

Det er ikke muligt generelt at angive løsninger, der sikrer et tilfredsstillende røgafkast i alle tilfælde. Det skyldes, at røgafkastet påvirkes af mange faktorer, herunder eksempelvis fyringsanlæggets type, hvordan der fyres, skorstenstræk, hvor tæt røgafkastet er på nærmeste nabo mv. Om røgafkastet fra et fyringsanlæg er tilfredsstillende, må derfor vurderes konkret på baggrund af forholdene på stedet. [Læs om skorstene og røgafkast på Miljøstyrelsens brændefyringsportal.](#)

Niveau 3

Påvirkning af helbred og inddragelse af målinger i vurderingen [Påvirkning af helbred]

Ud fra den nuværende viden om sammenhængen mellem røg fra brændefyring og helbredseffekter, kan der under normale omstændigheder ikke påvises akutte helbredseffekter ved at blive udsat for brænderøg fra det enkelte fyringsanlæg. Det enkelte anlæg bidrager imidlertid til den generelle partikelforurening, som over tid øger risikoen for forskellige negative helbredseffekter for personer, der er udsat for røgen.

Det generelle hensyn til helbredseffekterne fra brænderøg er i hidtidig praksis brugt i tilknytning til hensynet til forureningens konkrete ulemper som et forstærkende argument for, at ulemperne er væsentlige på grund af risikoen for helbredseffekter. Det betyder, at vurderingen af forureningens væsentlighed ikke direkte kan baseres på hensynet til de generelle helbredseffekter forbundet med brændefyring. Det vil være de andre kriterier (fyringsanlægget, skorstenen, fysiske forhold i omgivelserne), der afgør dette. Kun i sjældnere tilfælde, hvis der anvendes stærkt urent brændsel med giftige indholdsstoffer, vil der kunne være risiko for akut helbredsmæssig påvirkning.

Det er i princippet muligt at foretage en måling af partikelindholdet i røg, men hvis målingen skal være nøjagtig, skal måletiden være lang, målingen skal kalibreres, og den kan være uforholdsmæssigt dyr at få gennemført.

Indikativ måling med håndholdt partikelmåler

Målingen kan eventuelt også gennemføres med en håndholdt partikelmåler. Udover investering i måleudstyr kræver det imidlertid også, at den, der måler, har opnået en del erfaring med at tolke måleresultaterne. Der findes ingen anvisninger på, hvordan målingen skal foretages i praksis, eller på hvilke grænseværdier målingen skal dokumentere. Dette skyldes, at det næppe er retvisende i forhold til partikelindholdet i luften, hvis der foretages en måling af partiklerne i luften ved skorstenens udmunding. En sådan måling siger alene noget om anlæggets forbrændingsevne. Foretages der derimod en måling af partikelniveauet ved ejendomsskel eller måske ved en naboejendom, vil blandt andet vind- og vejrforhold og forurening fra andre kilder spille ind på målingsresultatet. Målingen giver derfor kun en indikation af, om fyringsanlægget på naboejendommen bidrager til øget partikelindhold i luften.

Hvis kommunen eller andre vælger at gennemføre en indikativ måling med håndholdt partikelmåler, er partikelmålingen ikke i sig selv tilstrækkeligt til at dokumentere, om forureningen fra fyringsanlægget er væsentlig, og kan derfor ikke stå alene. Vurderingen af, om der foreligger væsentlig forurening, skal – uanset om der foretages en indikativ måling af partikler – stadig foretages som en samlet afvejning af alle relevante hensyn.

Niveau 1

Tekniske forhold

Emissionsgrænser, prøvningsattester, aftrækssystemer og anmeldelsesordning er nogle af de centrale begreber i tilsynsopgaven i forhold til fyringsanlæg til fast brændsel.

Brændeovnsbekendtgørelsen indeholder regulering af nogle forhold, der har betydning for luftforureningen fra fyringsanlæg. Det drejer sig om følgende:

- Emissionsgrænseværdier: Gælder for alle nyinstallerede fyringsanlæg til fast brændsel. Overholdelsen af emissionsgrænserne dokumenteres ved en prøvningsattest. Grænseværdierne gælder, når anlægget sælges og/eller tages i brug.
- Aftrækshøjder (dvs. højde på skorstenen): Gælder for nye aftrækssystemer eller væsentligt ændrede aftrækssystemer.
- Anmeldelsesordning: Gælder for centralvarmekedler over 120 kW og indebærer, at ejeren inden installation af en sådan kedel, skal anmelden installationen til kommunen senest otte uger inden det planlagte ibrugtagningstidspunkt.

I de følgende afsnit kan du læse om **emissionsgrænseværdier**, **aftrækshøjder** og **anmeldelsesordning for centralvarmekedler**.

Niveau 2

Emissionsgrænser

Brændeovnsbekendtgørelsens kapitel 2 regulerer den maksimale emission fra fyringsanlæg. I kapitlet henvises til bekendtgørelsens bilag 1 og 2, hvor de gældende emissionsgrænseværdier fremgår. I bilag 1 finder du grænseværdierne for rumopvarmere (dvs. mindre anlæg som brændeovne), mens grænseværdierne i bilag 2 er for centralvarmeanlæg.

Ved "rumopvarmere" forstås fyringsanlæg med låger med eller uden vandtank, designet til at afgive varme direkte til omgivelserne, herunder brændeovn, pejseindsats, pilleovn, saunaovn eller lignende fast anlæg til energiproduktion jf. § 2, nr. 2 i bekendtgørelsen. Masseovne og kakkelovne er også omfattet af grænseværdierne for rumopvarmere, men masseovne og kakkelovne er dog undtaget fra emissionskravene, hvis de er opbygget på den pågældende ejendom.

Ved "centralvarmekedel" forstås fyringsanlæg med kedel til opvarmning af brugsvand og/eller vand til centralvarme, designet til ikke direkte at afgive varme til det rum, hvori anlægget er opstillet jf. § 2, nr. 3 i bekendtgørelsen.

Niveau 3

Sådan anvendes reglerne om emissionsgrænseværdier [Grænseværdiernes anvendelsesområde]

Fyringsanlæg skal opfylde emissionsgrænseværdierne i bekendtgørelsens bilag 1 og 2 for henholdsvis rumopvarmere og centralvarmekedler for at blive bragt i omsætning (dvs. solgt), overdraget eller tilsluttet.

Emissionsgrænseværdierne gælder for følgende situationer:

- Ved salg og tilslutning af nye fyringsanlæg skal emissionsgrænseværdierne overholdes.
- Hvis et eksisterende ("brugt") fyringsanlæg videreoverdrages eller på anden måde skifter ejer – for eksempel ved gave, arv eller lignende – skal emissionsgrænseværdierne overholdes på videreoverdragelsestidspunktet og ved geninstallationen af anlægget, hvilket skal dokumenteres i en såkaldt prøvningsattest. Der kan ifølge anden lovgivning være begrænsninger i mulighederne for at overdrage et brugt anlæg, der er en bestanddel af en eksisterende ejendom – fx i tinglysningslovens regler.
- Hvis et eksisterende fyringsanlæg gennemgår en så omfattende reparation eller restaurering, at størstedelen af anlægget udskiftes, skal fyringsanlægget ligeledes overholde emissionsgrænseværdierne før det kan geninstalleres.
- Hvis et eksisterende fyringsanlæg afinstalleres og opbevares (uden det gennemgår reparation mv.) og på et senere tidspunkt ønskes genopstillet, så skal det opfylde bekendtgørelsens krav.

Undtagelse ved salg af fast ejendom

Emissionsgrænseværdierne gælder ikke i tilfælde, hvor det er hele ejendommen, som fyringsanlægget er placeret i, der overdrages eller på anden måde skifter ejer. Salg af en ejendom med en brændeovn skaber dermed ikke i sig selv en pligt at overholde emissionsgrænseværdierne.

Niveau 3

Fyringsanlæg, der er undtaget fra emissionsreglerne [Undtagne anlæg]

En række fyringsanlæg er undtaget fra brændeovnsbekendtgørelsens emissionsregler. Undtagelsen gælder generelt – det vil sige også efter, at ikrafttrædelsesperioderne i bekendtgørelsens overgangsregler er udløbet.

Hvis et fyringsanlæg er undtaget fra emissionsreglerne, gælder undtagelsen ubetinget og gælder alle krav i brændeovnsbekendtgørelsens kapitel 2. Kravene i de øvrige kapitler, fx kapitel 4 om aftrækshøjder, finder fortsat anvendelse.

Vejledning om regulering af luftforurening fra brændefyring

Følgende fyringsanlæg er undtaget fra emissionsreglerne:

1. Masseovne og kakkelovne, der opbygges på den pågældende ejendom.
2. Historiske rumopvarmere, der opstilles i bygninger, der er fredet i henhold til lov om bygningsfredning, eller i bygninger, der er omfattet af museumslovens bilag 1.
3. Individuelt fremstillede kopier af historiske rumopvarmere, der opstilles i bygninger, der er fredet i henhold til lov om bygningsfredning, eller i bygninger, der er omfattet af museumslovens bilag 1.
4. Eksisterende fyringsanlæg, der nedtages med henblik på reparation eller restaurering og herefter genopstilles i samme bygning, medmindre reparationen eller restaureringen er så omfattende, at størstedelen af fyringsanlægget udskiftes.
5. Eksisterende fyringsanlæg, der er installeret i en ejendom, hvor ejendommen sælges.

Niveau 3

Emissionsgrænseværdierne [Emissionsgrænseværdierne]

Reglerne for de maksimale emissioner fra fyringsanlæg fremgår af brændeovnsbekendtgørelsens kapitel 2. Emissionsgrænserne skal overholdes på tidspunktet, hvor et fyringsanlæg bliver bragt i omsætning (sælges), overdraget eller tilsluttet. De gældende emissionsgrænseværdier findes i bekendtgørelsens bilag 1 og 2.

Emissionsgrænseværdierne er delt op, således at der gælder forskellige grænseværdier for rumvarmere og for centralvarmekedler.

Ved "rumopvarmere" forstås fyringsanlæg med låger med eller uden vandtank, designet til at afgive varme direkte til omgivelserne, herunder brændeovn, pejseindsats, pilleovn, masseovn, saunaovn eller lignende fast anlæg til energiproduktion.

Ved "centralvarmekedel" forstås fyringsanlæg med kedel til opvarmning af brugsvand og/eller vand til centralvarme, designet til ikke direkte at afgive varme til det rum, hvori anlægget er opstillet.

Rumopvarmere

Grænseværdierne for emission fra rumopvarmere fremgår af brændeovnsbekendtgørelsens bilag 1. For disse enheder er der fastsat grænseværdier for støv (partikler) og OGC (totalindhold af flygtige organiske forbindelser).

Grænseværdien for OGC måles direkte i røggaskanalen. Der er valgfrihed imellem to prøvningsmetoder for måling af grænseværdien for støv (partikler). Målingen kan enten foretages via en fortyndingstunnel eller direkte i røggaskanalen. Der er mere information om disse målemetoder i brændefyringsportalen.

Grænseværdierne i brændeovnsbekendtgørelsens bilag 1 for rumopvarmere er trådt i kraft den 26. juli 2015, men kravene skærpes yderligere den 26. januar 2017. Der gælder desuden overgangsregler for visse anlæg, bl.a. halmfyr i landzone. Nogle anlæg er helt fritaget fra emissionsgrænserne. Se listen over de fritagne anlæg her.

Centralvarmekedler

Grænseværdierne for emission fra centralvarmekedler op til 1 MW fremgår af brændeovnsbekendtgørelsens bilag 2. I bilaget er der fastsat grænseværdier for OGC, CO (kulilte) og støv (partikler).

Grænseværdierne er inddelt, således at der er fastsat mere lempelige emissionsgrænser for brændefyr/-kedler med manuel indfyring end for automatisk fyrede centralvarmekedler, herunder pillebrændere til særskilt eftermontering i centralvarmekedler. For kondenserende centralkedelanlæg større end 500 kW gælder der endvidere en særligt lempeligt emissionsgrænse for støv.

Dokumentation for grænseværdiernes overholdelse skal ske i henhold til gældende standarder eller metodeblade. Disse kan ses på Miljøstyrelsens Referencelaboratoriums hjemmeside om måling af emissioner til luften (www.ref-lab.dk).

Grænseværdierne i brændeovnsbekendtgørelsens bilag 2 for centralvarmekedler trådte i kraft den 26. juli 2015. Der gælder desuden overgangsregler for visse anlæg, og nogle anlæg er helt fritaget fra emissionsgrænserne.

Niveau 3

Ikrafttræden og overgangsbestemmelser for emissionsgrænseværdier [Ikrafttræden og overgang]

Som udgangspunkt gælder emissionsgrænseværdierne i den nugældende brændeovnsbekendtgørelse alle anlæg, der er bragt i omsætning (dvs. solgt eller byttet), overdraget (foræret mv.) eller tilsluttet senere end den 26. juli 2015. Derudover gælder grænseværdierne brændeovnsbekendtgørelse fra 2008 for anlæg, der er solgt overdraget eller tilsluttet i perioden fra 1. juni 2008 til 26. juli 2015.

Der er dog flere anlægstyper, der er omfattet af en række overgangsregler i kapitel 9 i den nugældende brændeovnsbekendtgørelse:

- For halmfyr i landzoner gælder emissionsgrænseværdierne i bekendtgørelsens bilag 2 først fra den 26. januar 2018. Halmfyr i landzone op til 300 kW skal dog fortsat opfylde kravene i kedelklasse 3 i standarden EN 303-5 eller tilsvarende. Overgangsreglen gælder alene for emissionsgrænseværdierne. Det vil sige, at brændeovnsbekendtgørelsens øvrige regler er gældende fra 2015.
- Fyringsanlæg, herunder pejseindsatser, der uden hjælp af seriefremstillede præfabrikerede sektioner opbygges på den pågældende ejendom eller bygges efter mål til en bestemt placering, skal først opfylde kravene i bekendtgørelsen fra den 26. januar 2017. Hermed forstås alle krav i bekendtgørelsen, der gælder for den pågældende anlægstype.

- Historiske rumopvarmere og individuelt fremstillede kopier af historiske rumopvarmere, der ikke opstilles i fredede bygninger eller i bygninger, der er omfattet af museumslovens bilag 1, skal først opfylde kravene i bekendtgørelsen fra den 26. januar 2017. Denne overgangsregel gælder også alle krav i bekendtgørelsen, der gælder for de pågældende anlæg.

Niveau 2

Prøvningsattester

Prøvningsattester dokumenterer, at ny-installerede fyringsanlæg overholder brændeovnsbekendtgørelsen emissionsgrænseværdier.

Det skal dokumenteres, at et fyringsanlæg overholder de gældende emissionsgrænseværdier på det tidspunkt, hvor anlægget bringes i omsætning (sælges), overdrages eller tilsluttes (jf. § 4 i Brændeovnsbekendtgørelsen). Prøvningsattesten dokumenterer dette.

Prøvningsattesten udfærdiges på baggrund af målinger af udledte emissioner. Målingerne skal foretages af et akkrediteret målelaboratorium eller prøvningsinstitut som akkrediterede prøvninger. På baggrund af afprøvningen udsteder og underskriver målelaboratoriet eller prøvningsinstituttet prøvningsattesten.

Skorstensfejeren påtegner prøvningsattesten efter, at fyringsanlægget er tilsluttet, men inden det tages i brug. Hvis prøvningsattesten er mangelfuld, bør skorstensfejeren ikke påtegne den. Uden en påtegning fra skorstensfejeren er tilslutningen af fyringsanlægget ikke lovlig. Dette gælder også, hvis ejeren af fyringsanlægget ikke kan fremvise en prøvningsattest.

Brugte brændeovne skal have en prøvningsattest (også hvis de kommer fra udlandet)

Hvis en brændeovnsejer sælger, forærer eller bytter sin brugte brændeovn væk, så skal der, jf. § 4 i brændeovnsbekendtgørelsen, medfølge en prøvningsattest, der viser at den brugte brændeovn opfylder kravene i den nyeste brændeovnsbekendtgørelse fra 2015, uanset hvornår den pågældende ovn blev produceret og tilsluttet første gang.

Det gælder også, hvis en dansk brændeovnsejer sælger sin brugte ovn i Danmark til en person fra udlandet, som derefter fragter den ud af Danmark. Det skyldes, at salget finder sted på dansk grund, hvorfor salget er omfattet af brændeovnsbekendtgørelsens anvendelsesområde. Det samme gør sig gældende, hvis en person i Danmark køber en brændeovn i udlandet og fragter (importerer) den til Danmark. I dette tilfælde skal den importerede brændeovn også opfylde alle kravene i brændeovnsbekendtgørelsen, også i forhold til udformning af prøvningsattest, dvs. den skal være udformet på dansk eller engelsk, bør ikke overstige 1-2 sider, være underskrevet af et akkrediteret prøvningsinstitut, og også opfylde de øvrige krav til en attest som anført i § 10, stk. 4, i bekendtgørelsen.

Niveau 3

Prøvningsattesters indhold og form [Indhold og form]

Målelaboratoriet eller prøvningsinstituttet, der foretager afprøvning af et anlæg, skal udarbejde en prøvningsattest, der skal indeholde oplysninger om:

- 1) Navn og adresse på den, der har bestilt afprøvningen. Virksomheder skal endvidere oplyse virksomhedens CVR-nummer og P-nummer.
- 2) Beskrivelse af anlægget, der er afprøvet. Der skal i den forbindelse oplyses om mærke, modelnavn, indfyret effekt for pillebrændere og varmeydelse for centralvarmekedler og rumopvarmere (skal angives pr. brændselstype), fyringsprincip (skal angives pr. brændselstype), og hvilken type brændsel der er anvendt ved afprøvningen.
- 3) Navn og adresse på målelaboratoriet eller prøvningsinstituttet samt dettes akkrediteringsnummer eller eventuelt notificeringsnummer under NANDO Informationssystemet samt en bekræftelse på, at prøvningen blev foretaget efter tidspunktet for akkreditering og evt. notifikation.
- 4) Anvendt prøvningsmetode.
- 5) De målte værdier under de forhold, der fremgår af bilag 1 eller 2.
- 6) Målelaboratoriets eller prøvningsinstituttets attestering af, at fyringsanlægget opfylder grænseværdierne i bilag 1 eller 2.
- 7) Udstedelsessted og -dato for attestationen samt navn og stilling på den person fra målelaboratoriet eller prøvningsinstituttet, der har underskrevet denne.

Prøvningsattest kan udformes på enten dansk eller engelsk. Dokumentet bør navngives "Prøvningsattest" eller tilsvarende engelsk betegnelse, fx Test Certificate.

I bilag til denne vejledning er der to skabeloner udformet af Teknologisk Institut til prøvningsattester til hhv. centralvarmekedler og rumopvarmere.

Prøvningsattester bør ikke være mere end 1-2 sider lange og udgøre en forkortet, men selvstændig, version af den længere og mere omfangsrige analyserapport, der udarbejdes af prøvningsinstituttet i forbindelse med afprøvningen af et anlæg. Prøvningsattesten indeholder dog alle analyserapportens resultater og delkonklusioner.

Prøvningsattesten skal være et selvstændigt dokument med ovennævnte oplysninger. Rigtigheden af indholdet attesteres af prøvningsinstituttet ved anførsel af underskrift jf. punkt 6 og 7 ovenfor. Det er altså ikke tilstrækkeligt at udarbejde en "læsevejledning", der henviser til de relevante steder i en større analyserapport.

Niveau 3

Fyringsprincip og typer af brændsel skal fastsættes [Fyringsprincip og brændsel]

I forbindelse med afprøvningen af et fyringsanlæg, fastsættes der et eller flere fyringsprincipper, som ejeren af anlægget efterfølgende skal fyres efter. Med fyringsprincip skal der forstås enten manuel eller automatisk indfødnings af brændsel – det vil sige om brændslet føres ind i brændkammeret med håndkraft eller ved et automatisk anlæg, der kontinuerligt indfører brændsel efter energibehov. Der fastsættes et fyringsprincip for hver type af brændsel, som

Vejledning om regulering af luftforurening fra brændefyring

anlægget er afprøvet for. Fyringsprincippet eller -principperne angives i anlæggets prøvningsattest.

Kravet om, at ejeren af fyringsanlægget skal overholde det fastsatte fyringsprincip, gælder i hele fyringsanlæggets levetid.

Typer af brændsler

Udover fyringsprincippet afprøves et fyringsanlæg også for typer af brændsler. Fyringsanlæg kan afprøves med følgende grupper af brændsler:

- Naturligt træ i store stykker med eller uden bark, i særdeleshed i form af brænde, træflis samt grene og kogler,
- Findelt naturligt træ, i særdeleshed i form af savsmuld, spåner eller slibestøv,
- Briketter af naturligt træ i form af træbriketter i henhold til DS/EN 14961-3, eller i form af træpiller i henhold til de brændselstekniske krav i DS/EN 14961-2, samt andre træpiller af naturligt træ med samme kvalitet, eller
- Halm og lignende plantestoffer, korn, der ikke er beregnet som fødevarer, såsom hele kornplanter, affaldskorn, avner og halmrester samt piller af det førnævnte brændsel.

Den eller de brændselsgrupper, som et fyringsanlæg er afprøvet for, skal fremgå af anlæggets prøvningsattest. Ejeren af anlægget må efterfølgende udelukkende fyre med brændsel inden for de brændselsgrupper, som anlægget er afprøvet for. Dette krav gælder ligeledes i hele anlæggets levetid.

Disse krav gælder principielt fra bekendtgørelsens ikrafttræden. For nogle anlæg kan kravene dog i praksis først kræves overholdt, hvis fristen i brændeovnsbekendtgørelsens overgangsbestemmelser er udløbet i forhold til det pågældende anlæg.

Serieproducerede anlæg

Med serieproducerede anlæg forstås masseproduktion af identiske enheder.

For at overholde brændeovnsbekendtgørelsens emissionsgrænseværdier er det tilstrækkeligt for serieproducerede anlæg, at et enkelt anlæg (enhed) i serien afprøves, når der samtidig gennemføres produktionskontrol, som overholder den gældende prøvningsstandard for det konkrete anlæg.

Serie af anlæg

Brændeovnsbekendtgørelsens emissionskrav kan for en serie af anlæg overholdes ved afprøvning af den største og mindste model i serien.

Med en serie af anlæg forstås masseproduktion af enheder med identiske forbrændingsegenskaber, men i flere modeller ("størrelsestrin") eller lignende, hvor hver model i serien har en specifik størrelse, dimensionering mv.

Vejledning om regulering af luftforurening fra brændefyring

Det er dog muligt at nøjes med en afprøvning af den største og den mindste model i en serie, hvis forholdet mellem den nominelle varmeydelse (den indfyrede effekt) for de to modeller ikke overstiger 1:2 for centralvarmekedler og 1:1,6 for rumopvarmere.

Hvis forholdet overstiges, skal der afprøves yderligere en eller flere anlæg (enheder) fra anlægstyper af mellemliggende størrelse, så der udarbejdes prøvningsattester for flere "størrelsestrin" med et maksimalt forhold mellem den nominelle varmeydelse for den største og mindste enhed i hvert størrelsestrin på 1:2 for centralvarmekedler og 1:1,6 for rumopvarmere.

Niveau 3

Skorstensfejerens påtegner prøvningsattesten [Påtegning]

Den, der tilslutter et fyringsanlæg (brændeovn, brændekedel m.v.), skal sørge for at få skorstensfejerens til at påtegne prøvningsattesten. Ejeren betaler udgifterne til påtegningen. Dette følger direkte af § 8 i bekendtgørelsen. En påtegning er en underskrift med angivelse af dato.

Skorstensfejerens påtegning er med til at sikre, at der findes en lovlig prøvningsattest for et fyringsanlæg, og at anlægget kan anvendes i overensstemmelse med det, der fremgår af prøvningsattesten. Skorstensfejerens påtegning er på den måde en ekstra sikkerhed for ejeren af fyringsanlægget for, at anlægget overholder brændeovnsbekendtgørelsens regler.

Ved et krav om, at skorstensfejerens skal påtegne prøvningsattesten efter, at fyringsanlægget er tilsluttet, men inden det tages i brug, sikres det også, at skorstensfejerens fra dette tidspunkt får mulighed for at udføre opgaver efter anden lovgivning – fx brandpræventivt tilsyn og periodisk rensning af aftrækssystemet.

Når prøvningsattesten ikke lever op til bekendtgørelsens krav

Er prøvningsattesten hverken affattet på dansk eller engelsk, eller hvis den på anden måde ikke opfylder kravene til form og indhold, bør skorstensfejerens undlade at underskrive den. Er der tale om mindre fejl eller mangler, kan skorstensfejerens gøre ejeren af anlægget opmærksom på, hvad der er galt eller hvad der mangler i prøvningsattesten, hvorefter ejeren har mulighed for at fremskaffe en prøvningsattest, der lever op til reglerne. Hvis der er tale om større fejl eller mangler, eller hvis ejeren ikke kan fremskaffe en prøvningsattest, der lever op til reglerne i brændeovnsbekendtgørelsen, bør skorstensfejerens i stedet underrette Miljøstyrelsen om den mangelfulde eller manglende attest. Det er Miljøstyrelsen, som fører tilsyn med, at bestemmelserne om prøvningsattester overholdes.

Miljøstyrelsen kan håndhæve reglerne over for såvel ejeren, producenter og importører.

Niveau 3

Ejeren og producenten/importøren har pligt til at opbevare prøvningsattesten [Opbevaringspligt]

Dokumentationen for, at et fyringsanlæg overholder emissionsgrænseværdierne, skal være tilgængelig – også efter fyringsanlægget er installeret. Derfor er den, der tilslutter et fyrings-

Vejledning om regulering af luftforurening fra brændefyring

anlæg, forpligtet til at opbevare en kopi af prøvningsattesten og dokumentation for producentens produktionskontrol (hvis der foretages produktionskontrol).

Opbevaringspligten gælder i hele den periode, som ejeren er i besiddelse af anlægget – dog er man højst forpligtet i 10 år.

Sideløbende med opbevaringspligten for den, der tilslutter et fyringsanlæg, gælder der en tilsvarende pligt for producenten eller importøren af anlægget til at opbevare prøvningsattesten og eventuel dokumentation for produktionskontrol. Opbevaringspligten for producenten eller importøren gælder 10 år fra den dato, hvor det pågældende fyringsanlæg – eller det sidste anlæg (enhed) i en serie af anlæg – blev solgt på det danske marked.

Niveau 3

Særligt om centralvarmekedler og prøvningsattester [Centralvarmekedler]

Der gælder et særligt dokumentationskrav for overholdelsen af brændeovnsbekendtgørelsens emissionsgrænseværdier for centralvarmekedler, der ikke er serieproducerede, og for centralvarmekedler, hvor det er nødvendigt at foretage afprøvningen på stedet. Det er fx tilfældet med centralvarmekedler over en vis størrelse.

Der er valgfrihed imellem to afprøvningsmetoder med henblik på at dokumentere, at disse anlæg overholder emissionskravene. Dokumentation kan enten foretages ved en afprøvning af det pågældende anlæg på stedet eller i form af en måling udført på en dokumenteret forbrændingsteknisk identisk enhed.

Hvis det pågældende anlæg har tilknyttet en rensningsteknologi, skal denne omfattes af anlæggets afprøvning.

Niveau 3

Særligt om anlæg på messer/udstillinger og til demonstration [Anlæg på messer og udstillinger]

Det er lovligt at fremvise brændeovne, brændekedler osv. på messer, udstillinger og ved demonstration, der ikke overholder kravene i brændeovnsbekendtgørelsen. Her tænkes i særdeleshed på anlægstyper, der endnu ikke er blevet afprøvet i Danmark og derfor ikke har fået udarbejdet en prøvningsattest.

Når det pågældende fyringsanlæg fremvises skal det fremgå ved tydelig skiltning, at anlægget ikke er i overensstemmelse med brændeovnsbekendtgørelsen, og at anlægget derfor ikke må sælges, overdrages eller tilsluttes, førend der foreligger dokumentation for, at kravene i bekendtgørelsen er overholdt.

Niveau 2

Aftrækssystemer

Hvis aftrækssystemet – det vil sige rørsystem og skorsten – fungerer dårligt, gør fyringsanlægget det også, og forureningen øges.

Et dårligt aftrækssystem medvirker til en dårligere forbrænding. Dårlige forbrændingsforhold skaber øget forurening, da der sker en større udledning af partikler og uforbrændte gasser end ved optimale driftsvilkår.

Dårlige trækforhold i aftrækssystemet kan derfor give anledning til røg- og lugtgener af varierende karakter hos naboer på grund af, at røgen ikke spredes og fortyndes tilstrækkeligt og måske falder ned til jorden. Det vil i mange tilfælde dog være for lav skorsten og/eller uhensigtsmæssig placering af skorstenen, der er årsagen til nabogener.

En dårlig forbrænding kan også skyldes en række andre faktorer end et dårligt aftrækssystem – for eksempel et for stort, for lille eller for dårligt fyringsanlæg, kvaliteten af brændet og ejerens fyringsvaner.

Selvom der er et godt træk i en skorsten, kan naboerne alligevel opleve røggener, hvis skorstenens højde og/eller placering er uhensigtsmæssig i forhold til andre bygninger og træer, så røgen ikke spredes ordentligt.

Der er nyttig information til den kommunale sagsbehandling om, hvordan aftrækssystemet fungerer, og hvad man skal tage højde for på Miljøstyrelsens brændefyringsportal. Vær desuden opmærksom på reglerne i Bygningsreglementet, der fastsætter funktionskrav til aftrækssystemet.

Niveau 3

Bekendtgørelsens regler om aftrækssystemer (skorstene og tilhørende rørsystem) **[Bekendtgørelsens regler]**

I brændeovnsbekendtgørelsens kapitel 4 er der indsat krav til højden af nyetablerede aftrækssystemer og aftrækssystemer, der ændres væsentligt. Med aftrækssystem forstås en skorsten med tilhørende rørsystem. Reglerne om aftrækshøjde gælder kun for aftrækssystemer, der er tilsluttet mindre fyringsanlæg. Formålet med reglerne er at medvirke til, at en skorsten etableres med en tilstrækkelig højde til, at røgen føres så højt op, at den kan passere hvirvelzonen, der kan opstå nær taget og huset. På den måde forebygges røgnedslag og røggener hos naboer. Tilsvarende skal kravene til aftrækshøjder sikre, at der ikke etableres aftrækssystemer, som er lavere end vindues- og døråbninger samt indsugninger på omkringliggende bygninger.

Max. 30 kW

Kravene i bekendtgørelsen gælder kun for aftrækssystemer, hvor det tilsluttede anlæg maksimalt har en nominel indfyret effekt på 30 kW. I praksis betyder det, at bekendtgørelsens regulering fortrinsvis har til hensigt at fastsætte krav til aftrækssystemet for brændeovne og mindre fyringsanlæg i parcelhuse og etageejendomme.

Kaskadeløsninger mv.

Grænsen på 30 kW gælder samlet for alle anlæg, der er tilsluttet samme aftrækssystem, herunder også for kaskadeløsninger eller lignende, hvor flere mindre ovne/kedler tilsluttes samme aftrækssystem.

Flere enheder på samme aftrækssystem

Hvis der er tilsluttet flere enheder på samme aftrækssystem med en samlet nominel indfyret effekt på mere end 30 kW, er aftrækssystemet ikke omfattet af reglerne om aftrækshøjde i brændeovnsbekendtgørelsen.

Flere aftrækssystemer til en eller flere enheder

Hvis der modsat er etableret flere aftrækssystemer til en eller flere enheder med samlet nominel indfyret effekt på mere end 30 kW, men med en effekt under denne grænseværdi pr. aftrækssystem, vil disse aftrækssystemer som udgangspunkt være omfattet af brændeovnsbekendtgørelsens regulering.

Niveau 3

Hvad er en væsentlig ændring af skorstenen (aftrækssystemet)? [Væsentlig ændring]

Det er kommunen, der efter en konkret vurdering afgør, hvilke ændringer af et aftrækssystem der skal anses for væsentlige. Nedenstående er kun relevant for skorstene (aftrækssystemer) med fyringsanlæg med en maksimal nominel indfyret effekt på 30 kW.

Ved afgrænsningen af, hvad der udgør væsentlige ændringer, kan man starte med at se på, hvad der er uvæsentligt.

Ændringer, som ikke angår aftrækssystemets konstruktion, som øget brug af brændeovnen, fordi den bygning, hvor brændeovnen står i, fx ændrer karakter fra bolig til erhverv, falder udenfor brændeovnsbekendtgørelsens regulering af aftrækshøjder.

Almindelig vedligeholdelse af en skorsten med tilhørende rørsystem må betegnes som en uvæsentlig ændring. Ved "vedligeholdelse" forstås arbejder, der alene sigter på at opretholde aftrækssystemets tilstand i forhold til slid og udbedringer, der primært bidrager til opretholdelse af aftrækssystemets kosmetiske udseende, samt mindre arbejder til opretholdelse af skorstenens hidtidige funktion.

Ved "ikke-væsentlige" fysiske ændringer af aftrækssystemet skal også forstås mindre reparationer og lignende, der kan opretholde aftrækssystemets funktion og eventuelt forbedre dette. Til ikke-væsentlige ændringer regnes eksempelvis skorstensforing, stålindsats og montering af en røgsuger, røgfortynder eller lignende. Det er altid omfanget af det pågældende byggearbejde, der er afgørende for, om der i det konkrete tilfælde er tale om vedligeholdelse, eller om der er tale om væsentlig ændring af aftrækssystemet.

Hvis en skorsten rives ned og bygges op igen, vil der derimod være tale om en væsentlig ændring. Dette gælder, hvis skorstenen opbygges samme sted, eller hvis den flyttes til et

Vejledning om regulering af luftforurening fra brændefyring

andet sted i bygningen. En ændring er også væsentlig, hvis ejeren foretager konstruktionsmæssige ændringer af aftrækssystemet for eksempel ved at ændre højden på skorstenen. Hele skorstene, fx stålskorstene (1856-1), der isættes gamle skorstene, er at betegne som væsentlige ændringer.

Hvis en bygning skal bygges om, og hvis ombygningen også kræver en ombygning af skorstenen, vil dette som udgangspunkt skulle betragtes som en "væsentlig ændring".

Derimod vil væsentlige ændringer af tagfladen eller tagets konstruktion kun have betydning, hvis der også samtidig sker en væsentlig ændring af aftrækssystemet, eller hvis ændringen får væsentlig betydning for aftrækssystemets funktion. Tilsvarende gælder for ændringer eller udskiftning af fyringsanlægget, hvis der ikke ved samme lejlighed sker ændringer af aftrækssystemet.

Ikke-fysiske ændringer som fx øget brug af brændeovnen, fordi den bygning, hvor brændeovnen står i, ændrer karakter fra bolig til erhverv, falder udenfor væsentlighedsvurderingen.

Væsentlig ændring som følge af påbud

Ejere, der er forpligtet til at foretage væsentlige ændringer af aftrækssystemet på grund af et påbud, som kommunen har meddelt efter miljøbeskyttelsesloven, bliver også omfattet af reglerne om aftrækshøjder i brændeovnsbekendtgørelsen i forbindelse med ændringen. Påbud om ændring af aftrækssystemet vil dog i de fleste tilfælde indeholde samme eller strengere vilkår end reglerne om aftrækshøjder i brændeovnsbekendtgørelsen.

Niveau 3

Højdekravene i brændeovnsbekendtgørelsen [højdekrav]

Brændeovnsbekendtgørelsen indeholder to højdekrav til nye aftrækssystemer (skorsten og rørsystem):

1. et højdekrav i forhold til taget, hvor aftrækssystemet er placeret,
2. et højdekrav i forhold til andre bygninger

Begge højdekrav skal overholdes, hvis et aftrækssystem er omfattet af bekendtgørelsens regler

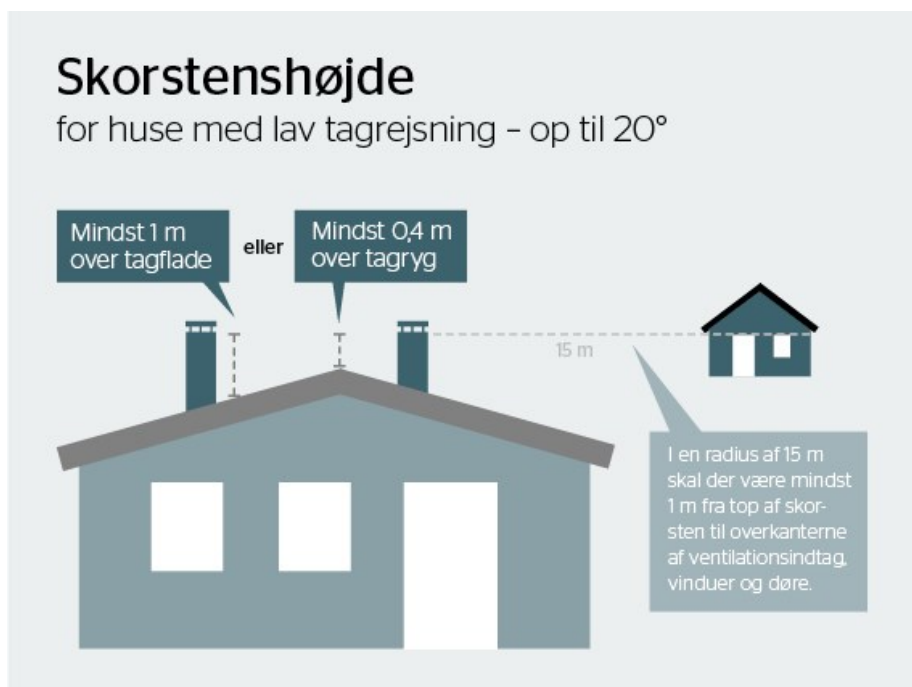
Brændeovnsbekendtgørelsens regler om aftrækshøjder er indført for at skabe en enkel og gennemskuelig regulering, som i de fleste tilfælde vil have en stor positiv miljømæssig betydning, og som er lette at administrere i praksis.

Brændeovnsbekendtgørelsens regler om aftrækshøjder er ikke en erstatning for, men supplerer de funktionskrav til skorstene, der gælder i Bygningsreglementet.

Der er ingen hjemmel til dispensation fra reglerne om aftrækshøjde, i tilfælde, hvor ejeren fx ønsker at etablere en lavere skorsten, end bekendtgørelsen foreskriver, men samtidig mon-

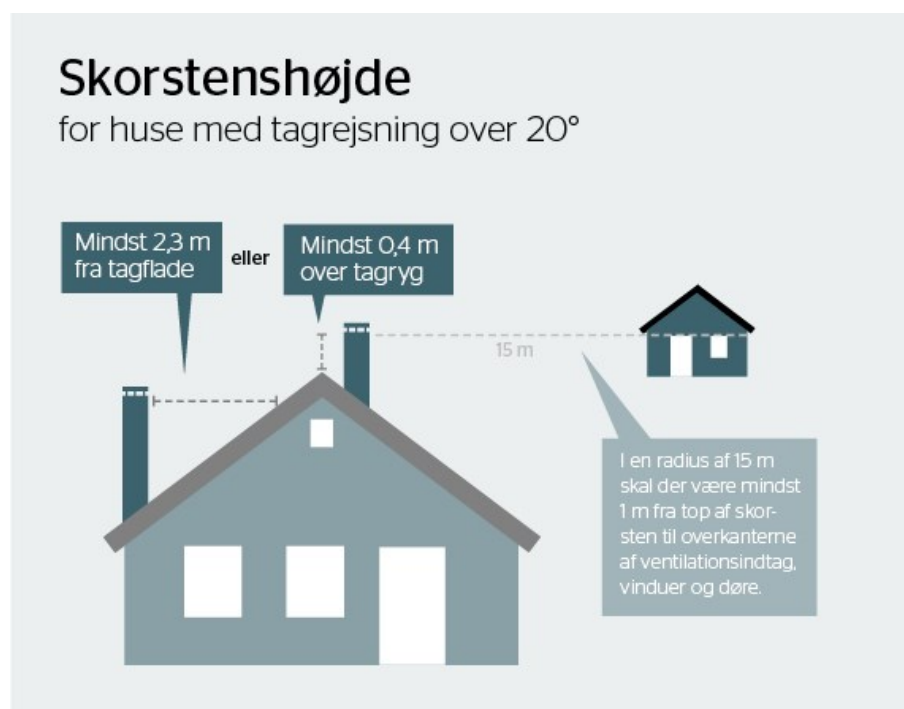
terer en røgsuger, røgfortynder eller lignende foranstaltning som "kompensation" for den manglende opfyldelse af bekendtgørelsens højdekrav. På denne måde sikres en ensartet administration af brændeovnsbekendtgørelsens regler i hele landet.

Som det fremgår af afsnittet *Hvad er en væsentlig ændring af skorstenen (aftrækssystemet)?* udgør visse mindre miljømæssige forbedringer ikke væsentlige ændringer af eksisterende skorstene. Det betyder, at der som udgangspunkt kan udføres visse forbedringer af eksisterende skorstene, der ikke i forvejen er omfattet af brændeovnsbekendtgørelsens højdekrav, uden at forbedringerne i sig selv indebærer, at skorstenen bliver omfattet af kravene.

Højdekrav i forhold til huse med tagrejsning op til 20 grader

Ejendomme med taghældninger på op til og med 20°: Aftrækssystemet skal udmunde mindst 40 cm over tagrygningen eller være mindst 1 m fra tagfladen. Der skal alene overholdes det ene af de to højdekrav.

Højdekrav i forhold til huse med tagrejsning over 20 grader

Ejendomme med taghældninger over 20°: Aftrækssystemet skal udmunde mindst 40 cm over tagrygningen eller have en horisontal afstand til tagfladen på mindst 2 m og 30 cm fra tagfladen. Der skal alene overholdes det ene af de to højdekrav.

Tidspunktet for højdekravenes overholdelse

Højdekrav til aftrækssystemet skal være overholdt på tidspunktet for aftrækssystemets etablering eller væsentlige ændring.

Hvis der eksempelvis sker en væsentlig ændring af aftrækssystemet i forbindelse med, at taghældningen ændres fra under til over 20°, er det således højdekravene for taghældninger over 20°, der finder anvendelse efter ændringen.

Højdekrav i forhold til andre bygninger

Udmundingen af skorstenen skal inden for en radius af 15 m rage mindst 1 m over overkanterne af ventilationsindtag, vinduer eller døre.

Bekendtgørelsens højdekrav i forhold til anden bebyggelse gælder alle bygninger – det vil sige både bygninger på samme ejendom, men også bygninger på naboejendomme, der ligger inden for en radius på 15 m. Formålet med højdekravet er i dette tilfælde både at skabe mulighed for fri fortynding af røgen og samtidig reducere risikoen for, at røgen trænger ind i andre bygninger.

Alle typer af ventilationsindtag er omfattet af reglerne – både indsugninger til et mekanisk ventilationsanlæg, men også indsugninger til badeværelser og lignende.

Vejledning om regulering af luftforurening fra brændefyring

Højdekravene gælder ligeledes alle typer af vinduer og døre, forudsat at der er tale om vinduer og døre, der kan åbnes, og at der er tale om vinduer eller døre ind til beboelsesrum. Det betyder, at vinduer eller døre ind til udhuse, garager, ubeboede loftsrum og lignende ikke er omfattet.

Højdekravene til aftrækssystemet skal være overholdt på det tidspunkt, hvor skorstenen bliver etableret eller ændret væsentligt. Det betyder, at ejeren af anlægget ikke er forpligtet til at ændre sin skorsten, fordi der bliver opført en ny bygning inden for 15 m radius. Da højdekravet kun gælder for anlæggets ejer, er ejerne af naboejendomme omvendt heller ikke forhindret i at opføre ny bebyggelse inden for 15 m af det eksisterende aftrækssystem.

Hvis der opføres ny bebyggelse tæt på en eksisterende skorsten, får det dog betydning den dag, anlæggets ejer vil foretage væsentlige ændringer af aftrækssystemet. Ejeren vil på dette tidspunkt skulle leve op til bekendtgørelsens højdekrav – også i forhold til den bebyggelse, som er kommet til sidenhen.

Niveau 3

Skorstene (aftrækssystemer) reguleres også af miljøbeskyttelsesloven [Forholdet til miljøbeskyttelsesloven]

Selvom kravene til højden af aftrækssystemet i brændeovnsbekendtgørelsen er overholdt, kan kommunen stadig meddele påbud eller forbud til ejeren af et fyringsanlæg, hvis anlægget konkret giver anledning til væsentlig forurening. Det kan fx være relevant i tilfælde, hvor store forskelle i terrænforhold eller lignende gør det nødvendigt med en særlig høj skorsten.

Påbud meddeles i disse tilfælde efter miljøbeskyttelsesloven. Et påbud kan meddeles med krav om at foretage afhjælpende foranstaltninger. Sådanne foranstaltninger vil ofte netop bestå i at forhøje skorstenen. Se mere om håndhævelse af påbud efter miljøbeskyttelsesloven

Niveau 3

Andre bindende regler og forskrifter om skorstene [Andre regler om aftrækssystemer]

Kravene til aftrækshøjder i brændeovnsbekendtgørelsen er specifikke i forhold til bekendtgørelsens formål – nemlig at regulere luftforurening fra brændeovne og brændekedler. Se højdekravene her.

Ved siden af reguleringen i brændeovnsbekendtgørelsen gælder der også andre bindende regler og forskrifter for aftrækssystemer (dvs. skorstene og tilhørende rørsystem) – for eksempel i byggelovgivningen og [bygningsreglementet](#). Disse krav skal overholdes ved siden af kravene i brændeovnsbekendtgørelsen, og disse krav kan naturligvis også gælde for brændefyringsanlæg over 30 kW, der ikke er omfattet af reglerne i brændeovnsbekendtgørelsen. Brændeovnsbekendtgørelsens regler om aftrækshøjder supplerer dermed de eksisterende regler på området.

Niveau 3

Regler om skorstene i bygningsreglementet [Bygningsreglementet]

Bygningsreglementet stiller krav til aftrækssystemet (skorsten og rørør med tilhørende samlinger), samt til fyringsanlæggets tilslutning til aftrækssystemet. Formålet med bestemmelserne i [bygningsreglementet](#) er at sikre, at der i bygninger ikke opstår fare for brand, eksplosion, skadelig kondens, forgiftning og sundhedsmæssige gener.

Bygningsreglementets krav til aftrækssystemer er funktionskrav, som eksempelvis skal sikre, *"at der bliver tilfredsstillende trækforhold"* og at *"røgudledningen ikke giver gener for omgivelserne"*. Der er ingen krav i form af konkrete angivelser til skorstenenes fysiske højde, placering og funktion i den juridisk bindende tekst i bygningsreglementet. Funktionskravene skal dog opfyldes. Der gives derfor vejledning til opfyldelsen af funktionskravene i den vejledende tekst til bygningsreglementet.

- I forhold til højden af aftrækssystemer fremgår af den vejledende tekst til bygningsreglementet, at aftrækssystemer til fyringsanlæg til fast brændsel altid bør være højere end bygningens højeste punkt.
- Ved fastlæggelse af aftrækshøjden anbefales det, at der tages hensyn til spredningsforholdene i forhold til bygningen og beplantning, afstand til omkringliggende huse og den fremherskende vindretning i forhold til naboer.

SBI-anvisning nr. 189 om aftrækssystemer

Statens Byggeforskningsinstitut (SBI) har udarbejdet en [SBI-anvisning nr. 189, som angiver SBI's fortolkning af bygningsreglementets bestemmelser suppleret med forslag til, hvordan bestemmelserne skal opfyldes](#).

- Heraf fremgår det, at aftrækshøjden bør være mindst 5 m regnet fra gulvet, men at aftrækshøjden i nogle tilfælde skal være endnu højere for at fungere sikkert. Man bør derfor altid følge kedel- eller brændeovnsproducentens anvisning om minimumshøjden.
- Det anbefales desuden, at vindpåvirkningen også får indflydelse på aftrækssystemets højde. Aftrækssystemets bør derfor være så højt, at udmundingen er over hvirvelzonen. Det fremgår ikke af SBI-anvisningen, hvordan højden på hvirvelzonen beregnes.
- Som tommelfingerregel skal aftrækssystemet føres 1 m over tagryggen eller den højeste del af taget.

Niveau 2

Anmeldelsesordning for centralvarmekedler over 120 kW [Anmeldelsesordning]

En centralvarmekedel med en nominel indfyret effekt over 120 kW skal ifølge brændeovnsbekendtgørelsen anmeldes til kommunen, inden den tages i brug.

Ejerens anmeldelse af en nyinstalleret centralvarmekedel med en nominel indfyret effekt over 120 kW er en betingelse for, at kedlen kan tages i brug. En kedel er derfor ulovlig uden en korrekt, forudgående anmeldelse.

Anmeldelsesordningen i brændeovnsbekendtgørelsen gælder ved siden af krav om byggetilladelse eller anmeldelse i byggeloven og i bygningsreglementet.

Sådan foretager ejeren anmeldelse af centralvarmekedelen

Ejeren af en centralvarmekedel skal sørge for, at kedlen anmeldes til kommunen senest 8 uger, inden kedlen skal tages i brug. At en kedel anmeldes betyder, at ejeren orienterer kommunen om, at ejeren forventer at tage kedlen i brug en nærmere angiven dato.

Det skal fremgå af ejerens anmeldelse, at kedlen overholder emissionsgrænseværdierne i brændeovnsbekendtgørelsens bilag 2. Dette sker i praksis ved, at kedlens prøvningsattest og eventuel anden dokumentation vedlægges anmeldelsen.

Når kommunen har modtaget anmeldelsen og prøvningsattesten, har ejeren opfyldt sin anmeldelsespligt efter brændeovnsbekendtgørelsen.

Kommunen skal som godkendelsesmyndighed i forhold til anmeldelsesordningen konstatere, at der til anmeldelsen er vedlagt en gyldig prøvningsattest. Hvis det viser sig, at prøvningsattesten er mangelfuld eller ikke foreligger, er anlægget ulovligt og må ikke tages i brug. Kommunen skal i dette tilfælde tage kontakt til Miljøstyrelsen og informere herom.

Niveau 3

Kommunen kan dispensere fra ejerens pligt til at anmelde en ny centralvarmekedel [Dispensation]

Kommunerne har mulighed for at dispensere fra reglerne om ejerens pligt til at anmelde en ny centralvarmekedel. Hertil kræves dog, at der er tale om et særlig akut tilfælde, hvor der for eksempel er risiko for, at der kan ske skade på mennesker, dyr, bygninger eller lignende. Det er kommunen, der vurderer konkret, hvad der kræves, for at et tilfælde skal anses for særlig akut, sådan at kommunens administration af reglerne ikke får karakter af en generel dispensation.

Vejledning om regulering af luftforurening fra brændefyring

Dispensationsadgangen skal under alle omstændigheder anses for begrænset, og det er derfor ikke enhver teoretisk risiko for en skade, der bør føre til en dispensation. Ejeren bør redegøre nærmere for, hvorfor det er uopsætteligt at tage en ny centralvarmekedel i brug uden anmeldelse af kedlen efter brændeovnsbekendtgørelsens regler. Ejeren bør samtidig sandsynliggøre, at der er en konkret risiko for skade, hvis den 8-ugers anmeldelsesperiode afventes. Til eksempel kan nævnes havari eller lignende tilfælde, hvor et eksisterende centralvarmeanlæg pludselig skal udskiftes i vinterperioden.

Det forudsættes, at kommunens behandling af en dispensationsansøgning kan foretages hurtigst muligt, da det netop er hensigten med en dispensation, at den 8-ugers anmeldelsesperiode ikke kan afventes.

Selv om kommunen giver dispensation fra ejerens pligt til at anmelde en ny centralvarmekedel, er dette ikke samtidig en dispensation fra reglerne om, at et anlæg skal have en prøvningsattest.

Niveau 3

Kommunen godkender en anmeldelse [godkendelse]

En kommune kan godkende en anmeldelse af en ny centralvarmekedel eksplicit ved at meddele en tilladelse til ejeren af centralvarmeanlægget. Så vil ejeren modtage en meddelelse fra kommunen, hvor det fremgår, at ejeren kan tage anlægget i brug, eller – måske mere præcist – at kommunen ikke har indsigelser til ibrugtagningen.

Kommunen kan også vælge at lade være med at komme med bemærkninger til anmeldelsen, inden udløbet af tidsfristen på 8 uger. Dette kan sidestilles med en tilladelse, og ejeren kan, når de 8 uger er gået, uden videre tage anlægget i brug.

Kommunens tilladelse gælder alene i forhold til anmeldelsespligten. Det betyder, at alle øvrige krav i brændeovnsbekendtgørelsen – og lovgivningen i øvrigt – også skal overholdes.

Anlægget kan tages i brug i op til 2 år efter, at kommunen har modtaget ejerens anmeldelse. Overholdes denne tidsfrist ikke, skal ejeren af anlægget anmelde anlægget til kommunen igen, hvis anlægget skal tages i brug.

Niveau 1

Kommunens rolle som brændeovnsmyndighed

Tilsynsforpligtelsen efter brændeovnsbekendtgørelsen er delt mellem Miljøstyrelsen og kommunerne.

Miljøstyrelsen fører som udgangspunkt tilsyn med emissionsreglerne og reglerne om prøvningsattester og akkreditering.

Kommunerne fører tilsyn med de øvrige regler i bekendtgørelsen. Det drejer sig om reglerne om fyringsprincip og brændselstype, aftrækshøjder og anmeldelse af nye centralvarmekedler over 120 kW.

Kommunerne har – ud over reglerne i bekendtgørelsen – også mulighed for at udforme kommunale forskrifter. En forskrift er et kommunalt regelsæt, der kan fastsætte regler om forureningsbegrænsning for brændeovne, brændekedler og andre fyringsanlæg.

Niveau 2

Kommunale forskrifter

En forskrift er et kommunalt regelsæt, der kan fastsætte regler om begrænsning af forurening fra fyringsanlæg.

Formålet med en kommunal forskrift er at nedbringe luftforureningen i lokalområdet. En forskrift vedtages for et nærmere bestemt område, hvor forskriftens regler er konkret miljømæssigt begrundede. Området kan være et delområde af kommunen eller hele kommunen. Læs mere nedenfor om, hvordan forskriftens område afgrænses.

En forskrift for fyringsanlæg har først og fremmest til hensigt at påvirke ejernes anvendelse af deres fyringsanlæg. Gode fyringsvaner kan føre til en generel reduktion af forureningen fra fyringsanlæg og de gener, som fyringsanlæg kan give for naboerne. Målsætningen opnås dels ved, at forskriften informerer om korrekt og hensigtsmæssig brug af fyringsanlæg, og dels ved at kommunen som tilsynsmyndighed håndhæver forskriftens regler.

Forskriften er et supplement

En kommune kan udarbejde en forskrift, hvis kommunen finder det hensigtsmæssigt.

Kommunen har altså ikke pligt til at udarbejde en forskrift, og der er derfor ikke noget til hinder for, at en kommune alene ønsker at håndtere forhold om luftforurening og gener fra fyringsanlæg med hjælp af reglerne i brændeovnsbekendtgørelsen og miljøbeskyttelsesloven. Vælger kommunen at udarbejde en forskrift, begrænser forskriften da heller ikke kommunens muligheder for at anvende reglerne i brændeovnsbekendtgørelsen og miljøbeskyttelseslo-

Vejledning om regulering af luftforurening fra brændefyring

ven. Forskriften skal alene ses som et supplement hertil. For mere information se **Sådan udarbejder du en forskrift**.

En forskrift har karakter af generel regulering, der i en vis henseende kan give klarere retningslinjer for anvendelsen af fyringsanlæg – og måske også være med til at danne en generel praksis for håndteringen af luftforurening fra fyringsanlæg i kommunen.

Efter at kommunalbestyrelsen har vedtaget forskriften, skal den offentliggøres. Dette kan fx ske på kommunens hjemmeside, samt ved annoncering i lokalaviser.

Niveau 3

Hvordan afgrænses forskriftens område

En forskrift skal omfatte et nærmere klart angivet geografisk område, hvor der er en tilstrækkelig konkret miljømæssig begrundelse for at fastsætte forskriftens regler. Det er den enkelte kommune, der fastlægger området for en forskrift, herunder eventuelt også ved opdeling i flere delområder.

Det skal fremgå klart, hvilke områder forskriften omfatter. Det skal derfor fremgå af forskriftens tekst og eventuelle kortbilag, hvilke ejendomme der er omfattet af forskriften. Angivelsen af området kan blot være en skravering eller anden markering på et kort, og behøver ikke at være en liste over samtlige adresser i området.

Kommunens fastlæggelse af det konkrete område for en forskrift skal være sagligt begrundet i konkrete miljømæssige forhold i relation til luftforurening fra fyringsanlæg – fx terrænforhold, bebyggelsesform eller befolkningstæthed eller andet, som gør det relevant at regulere brugen af fyringsanlæg i netop dette område.

Hvis forskriften skal dække et stort område – fx hele kommunen – vil kommunen være mere begrænset i sine muligheder for at fastsætte regler, som begrænser anvendelsen af fyringsanlæg. Årsagen er, at der i givet fald skal være en tilstrækkelig miljømæssig begrundelse for at fastsætte reglerne for hele det valgte område. Hvis der derimod kun fastsættes regler for et mindre område eller delområde, kan der måske være en saglig grund til at fastsætte strengere regler på grund af områdets særlige belastning mv.

Niveau 3

Hvad kan reguleres i en forskrift

Selvom brændeovnsbekendtgørelsen ikke udtrykkeligt fastsætter grænser for, hvilke forhold kommunen kan regulere i en forskrift, er hjemlen til at fastlægge regler i en forskrift ikke ubegrænset. Følgende gælder for forskrifterne:

- Det er muligt at sætte generelle begrænsninger for anvendelse af fyringsanlæg i forskriftens område, når dette er begrundet i de konkrete miljømæssige forhold i det givne område – fx indskrænkninger i metoderne eller perioder for fyring. I hvilket omfang

Vejledning om regulering af luftforurening fra brændefyring

der kan indføres begrænsninger, afhænger af en konkret vurdering. Det er dog vigtigt, at ejernes anvendelsesmuligheder ikke begrænses mere, end de miljømæssige forhold konkret tilsiger, da begrænsninger i forskriften af brugen af fyringsanlæg ikke må få karakter af hele/delvis generelle forbud imod brændefyring.

- En forskrift kan alene vedrøre forureningsbegrænsende foranstaltninger i forhold til fyringsanlæg til fast brændsel omfattet af brændeovnsbekendtgørelsen. Andre forhold, eksempelvis brugen af gaskedler eller regler om bål i private haver, falder uden for brændeovnsbekendtgørelsens område og dermed også uden for bekendtgørelsens muligheder for at fastsætte forskrifter.
- En forskrift skal være i overensstemmelse med miljøbeskyttelsesloven, brændeovnsbekendtgørelsen og anden lovgivning i øvrigt. En forskrift må derfor ikke påbyde ejerne af fyringsanlæg en adfærd, som er i strid med anden lovgivning eller fastsætte strengere vilkår til fyringsanlægget, end der er fastsat i konkrete lovkrav – for eksempel strengere krav til aftrækssystemets højde end kravene i brændeovnsbekendtgørelsen.
- Forskriftens regler må heller ikke være udtryk for en omgåelse af miljøbeskyttelseslovens bestemmelser eller andre regler. Der må eksempelvis ikke vedtages en forskrift med det formål, at forskriften helt skal kunne erstatte kommunernes konkrete afgørelser om påbud efter miljøbeskyttelseslovens § 42. Eksempelvis er der ikke hjemmel i miljøbeskyttelsesloven til at nedlægge et generelt forbud mod anvendelse af brændeovne i et givent område. Som følge heraf er det heller ikke muligt at lave et sådant generelt forbud i en kommunal forskrift.
- Forskrifter skal udformes i overensstemmelse med de almindelige forvaltningsretlige regler og grundsætninger. Reglerne skal eksempelvis være sagligt begrundede og må ikke gå længere, end formålet konkret tilsiger (proportionalitet). Formålet med forskriften skal være at fastlægge regler for at få nedbragt gener og forurening fra fyringsanlæg, og forskriften skal afgrænses til dette. Det vil eksempelvis ikke være tilladt at fastsætte regler i en forskrift, som skal varetage hensyn, der følger af anden lovgivning – fx planlægningsmæssige eller byggeretlige hensyn.

Niveau 3

Forskriftens indhold og opbygning [Forskriftens opbygning]

Det er op til den enkelte kommune selv at beslutte, hvordan en forskrift skal opbygges, og hvilket indhold forskriften skal have. Brændeovnsbekendtgørelsen indeholder nemlig ikke regler om forskrifter udformning eller konkrete indhold.

Der bør generelt være fokus på, at forskriften skal være overskuelig, letlæselig og forståelig for læseren uden særlige juridiske eller tekniske forudsætninger. Dette er også vigtigt af hensyn til kommunens egen håndhævelse af reglerne. Det gælder ikke kun forskriftens enkelte bestemmelser, men også forskriftens overordnede opbygning og indhold.

Vejledning om regulering af luftforurening fra brændefyring

Forskriftens enkelte bestemmelser bør nummereres fortløbende med tal og/eller bogstaver. Det gør forskriftens regler overskuelige, og gør det nemt at henvise entydigt til bestemte regler i efterfølgende tilsynssager mv. Bestemmelserne kan angives med et paragraftegn (§), men dette er ikke et krav.

Det er hensigtsmæssigt at anvende forklarende overskrifter i forbindelse med forskriftens regler. Der kan laves en overskrift til hver bestemmelse eller alternativt til hvert kapitel eller lignende hovedinddeling af forskriftens bestemmelser. Eksempelvis kan bestemmelser, som regulerer, hvilke brændetyper der må anvendes, samles under overskriften "brændsel", og bestemmelser, som fastsætter regler om borgernes adfærd ved brug af brændeovn, under overskriften "korrekt brug af brændeovn".

Forskriften kan med fordel indeholde selvstændige bestemmelser, som nærmere afgrænser forskriftens geografiske anvendelsesområde, fastsætter et ikrafttrædelsestidspunkt og beskriver de anvendte definitioner (eksempelvis "fyring over natten", "rent brænde" og "husholdningsaffald").

Der kan indarbejdes en vejledende tekst i forskriften. En vejledende tekst kan fremme informationseffekten og kan bidrage til en forklaring af regler, som kan være vanskelige for læseren at forstå, eller som har et tvetydigt indhold.

Den vejledende tekst kan enten placeres for sig selv først eller sidst i forskriften. Den vejledende tekst kan også placeres sideløbende med forskriftens bestemmelser, så vejledningstekst placeres i tilknytning til den relevante bestemmelse. Dette kan for eksempel gøres ved at opdele forskriften i to kolonner med bestemmelser i den første kolonne og vejledende tekst i den anden. Uanset hvor den vejledende tekst placeres, skal der være en klar opdeling mellem vejledende tekst og forskriftens bestemmelser.

Når den overordnede struktur for forskriften er på plads, kan formuleringen af forskriftens enkelte bestemmelser lettere tilpasses.

På brændefyringsportalen findes en liste med links til forskellige kommuners forskrifter.

Niveau 3

Formulering af forskriftens regler [Forskriftens regler]

Formuleringen af forskriftens regler er central i forhold til for det første forskriftens virkning som information til borgere med brændeovne og centralvarmekedler til fast brændsel, og for det andet for kommunens muligheder for at håndhæve forskriften efterfølgende. Der bør derfor generelt være fokus på formuleringen af forskriftens bestemmelser.

Forskriftens enkelte bestemmelser bør så vidt muligt anvende et klart og forståeligt sprog, som ikke forudsætter, at læseren har juridiske eller tekniske kundskaber. Det bør så vidt muligt undgås at fastsætte tvetydige, vage eller rent subjektive bestemmelser.

Vejledning om regulering af luftforurening fra brændefyring

Til eksempel er en bestemmelse om, at "der skal fyres korrekt" så vag og subjektiv, at bestemmelsen næppe kan skabe en adfærdsændring hos ejerne af fyringsanlæg, der er omfattet af forskriften. Det vil samtidig generelt være særdeles vanskeligt at håndhæve en sådan bestemmelse. I stedet bør forskriften påbyde eller forbyde en konkret beskrevet adfærd – for eksempel at der kun må bruges rent og tørt brændsel, at optænding og påfyring skal foretages på en bestemt måde, og at der ikke må fyres med affaldstræ, husholdningsaffald, koks og kul.

Tilsvarende er en bestemmelse om, at "der skal være tilstrækkelig ilt ved optænding" ikke hensigtsmæssig, medmindre det samtidig fremgår, hvad der skal forstås med tilstrækkelig ilt. En sådan bestemmelse kan alternativt formuleres som et krav om, at alle spjæld skal være åbne ved optænding. Alternativt kan der tilføjes en vejledningstekst, som forklarer, hvordan ejeren af et fyringsanlæg kan konstatere, om der er tilstrækkelig ilt.

I de tilfælde, hvor det ikke er muligt at undgå vage eller subjektivt prægede bestemmelser, bør bestemmelserne i videst muligt omfang udbygges med eksempler eller vejledningstekst. En bestemmelse om, at "brug af brændeovn ikke må volde gene for naboer" kan eksempelvis underbygges med en forklaring af, hvad der typisk anses for gener, og hvad kommunen typisk kan og vil lægge vægt på ved en konkret vurdering, hvis der bliver klaget over røg fra den pågældende brændeovn.

Hvis en bestemmelse indeholder fagudtryk og lignende, bør disse udtryk forklares enten i bestemmelsen eller i en særskilt bestemmelse med forskriftens definitioner. Hvis det eksempelvis bestemmes at "der ikke må fyres over natten", bør det forklares, at der hermed menes, at brændeovns ejeren ikke må reducere ilttilførslen for at bevare gløder til optænding næste morgen. I modsat fald vil denne formulering kunne forstås som et forbud mod at anvende brændeovnen om natten.

Niveau 3

Overtrædelse af en forskrifts bestemmelser kan medføre straf [Overtrædelse]

Efter brændeovnsbekendtgørelsen kan kommunalbestyrelsen vedtage, at overtrædelse af en bestemmelse i en forskrift kan medføre bødestraf.

Det skal altid fremgå klart, hvilke af forskriftens bestemmelser der kan medføre straf ved overtrædelse. Det er således ikke tilstrækkeligt, at kommunen andetsteds – for eksempel på sin hjemmeside – anfører, at overtrædelse af forskriften eller dele heraf kan straffes. Hvis forskriften ikke klart tilkendegiver, hvilke bestemmelser der er strafbelagt, vil en straf ikke kunne idømmes i praksis.

Hvis nogle af bestemmelserne i en forskrift skal være strafbelagte, er det mest hensigtsmæssigt, at der indsættes en selvstændig strafbestemmelse i forskriften. I denne bestemmelse skal det klart fremgå, hvilke bestemmelser man kan straffes for at overtræde, og hvilken straf der i givet fald kan komme på tale. Det bemærkes, at det følger af § 18, stk. 3, i brændeovnsbekendtgørelsen, at kommunalbestyrelsen kan fastsætte bødestraf for overtrædelse af reglerne i en forskrift.

Strafbelagte bestemmelser skal desuden i sig selv have en sådan klarhed, at der ikke kan skabes en berettiget tvivl om, hvad der udgør en overtrædelse af bestemmelsen. Uklare bestemmelser vil som udgangspunkt ikke kunne føre til et strafansvar for overtræderen.

Et eksempel på en strafbelaagt bestemmelse i en forskrift kan fx være, at ejeren af et fyringsanlæg skal overholde fyringsprincipper og brændselstyper i henhold til anlæggets prøvningsattest. Overtrædes reglen i forskriften, kan dette straffes med bøde.

Niveau 2

Tilsyn med fyringsanlæg og brænderøg

Tilsynet med fyringsanlæg til fast brændsel deles mellem kommunerne og Miljøstyrelsen – det er dog primært en kommunal opgave.

Tilsynet med fyringsanlæg og luftforurening er primært en kommunal opgave. Miljøstyrelsen er dog også tillagt en række tilsynsbeføjelser ifølge brændeovnsbekendtgørelsen, som varetages ved siden af kommunernes opgaver.

Derudover har skorstensfejerne og andre relevante konsulenter også en væsentlig rolle i forhold til udførelsen af fysiske tilsyn. Eksterne konsulenter kan have den faglige ekspertise, der er nødvendig at inddrage i forbindelse med at få en sag tilstrækkelig belyst. Når skorstensfejerne påtegner prøvningsattesterne sikres det samtidig, at nyinstallerede fyringsanlæg har en lovlig attest.

Skorstensfejerens lovpligtige opgaver i henhold til brændeovnsbekendtgørelsen og skorstensfejerbekendtgørelse fremgår af følgende oversigt:

Skorstensfejerens lovpligtige opgaver

Brændeovnsbekendtgørelsen:

§ 8

Skorstensfejerens skal påtegne anlæggets prøvningsattest ved tilslutning af fyringsanlæg. Hvis han konstaterer fejl eller mangler ved prøvningsattesten, bør skorstensfejerens meddele det til Miljøstyrelsen.

Skorstensfejerbekendtgørelsen:

Kap. 1 & 2

Kommunen skal sørge for, at skorstene fejes med bestemte intervaller af en faglært person – typisk en skorstensfejer.

Kap. 3

Ved fejningen skal skorstensfejerens også foretage et brand-præventivt tilsyn – det vil sige han efterser, at skorstene, ildsteder og røgrør er uden fejl og mangler. Skorstensfejerens skal give meddelelse til kommunen, hvis der konstateres særlig brandfare, eller forhold der er ulovlige efter Bygningsreglementet.

Niveau 3

Sådan føres der tilsyn med emissionsgrænseværdierne [Tilsyn med emissionsgrænseværdierne]

Det er Miljøstyrelsen, der er tilsynsmyndighed i forhold til brændeovnsbekendtgørelsens grænseværdier for emission af partikler (støv), OGC og CO.

Overholdelsen af emissionskravene skal dokumenteres ved en prøvningsattest. Det betyder, at Miljøstyrelsens tilsynsopgaver først og fremmest består i at kontrollere prøvningsattester for de fyringsanlæg, der føres tilsyn med.

Skorstensfejerens skal påtegne en prøvningsattest ved tilslutningen (efter tilslutning, men inden ibrugtagning) af et fyringsanlæg. Hvis skorstensfejerens i den forbindelse bliver opmærksom på fejl eller mangler ved en prøvningsattest bør skorstensfejerens undlade at underskrive den. Er der tale om mindre fejl eller mangler i prøvningsattesten, kan skorstensfejerens gøre ejeren af anlægget opmærksom på, hvad der er galt eller mangler. Hvis der er tale om større fejl eller mangler, eller hvis ejeren ikke kan fremskaffe en prøvningsattest, der lever op til reglerne i brændeovnsbekendtgørelsen, bør skorstensfejerens i stedet underrette Miljøstyrelsen om den mangelfulde attest. Det samme gælder, hvis attesten helt mangler. På denne

Vejledning om regulering af luftforurening fra brændefyring

måde fungerer skorstensfejeren som en "sikkerhedsventil" i forhold til ejeren, der kan være ubekendt med kravene til prøvningsattester.

Det er også Miljøstyrelsen, der i den sidste ende tager stilling til, om et fyringsanlæg er fritaget fra emissionsreglerne og dermed ikke behøver en prøvningsattest. Vurderingen heraf kan være særligt vanskelig i forhold til eksisterende fyringsanlæg, der repareres eller restaureres i en så omfattende grad, at størstedelen af anlægget udskiftes.

Serieproducerede anlæg og serier af anlæg

For serieproducerede fyringsanlæg fører Miljøstyrelsen tilsyn med, at der foretages produktionskontrol efter den gældende prøvningsstandard for det pågældende fyringsanlæg. Oplysningerne fra produktionskontrollen skal vedlægges prøvningsattesten for anlægget, da ejeren af anlægget har pligt til at opbevare oplysningerne, så længe anlægget er i ejerens besiddelse. Dog gælder denne pligt i højst 10 år.

Miljøstyrelsen fører tilsyn med, at der foretages det nødvendige antal afprøvninger med serier af fyringsanlæg af hensyn til niveauet for seriens variation i varmeydelse.

Ikke-serieproducerede centralvarmekedler

Der gælder særlige krav til dokumentation for emissionskravene for centralvarmekedler, der enten ikke er serieproducerede, eller som i øvrigt er nødvendige at afprøve på stedet. Miljøstyrelsen fører tilsyn med, at afprøvningen af enheden eller en dokumenteret forbrændingsmæssig identisk enhed er foretaget korrekt, ligesom Miljøstyrelsen fører tilsyn med anlæggets rensningsteknologi, hvis der er anledning til det.

Niveau 3

Kontrol med prøvningsattester [Kontrol med prøvningsattester]

Kontrol af en prøvningsattest kan være at kontrollere, at der findes en attest, som dokumenterer, at et fyringsanlæg overholder emissionsgrænserne på de relevante tidspunkter – det vil sige, når anlægget er bragt i omsætning (sælges), overdraget eller tilsluttet. Tidspunktet for overholdelsen af grænseværdierne kan eksempelvis være relevant i tilfælde, hvor et fyringsanlæg er solgt efter den tidligere bekendtgørelsens ikrafttræden i 2008, men først installeres i en ejendom efter de skærpede regler i bekendtgørelsen fra 2015 er trådt i kraft for det pågældende anlæg.

Ejeren af et fyringsanlæg skal sørge for, at skorstensfejeren påtegner anlæggets prøvningsattest med navn og dato i forbindelse med tilslutningen. Skorstensfejeren kan og skal ikke udbedre eventuelle fejl og mangler ved en prøvningsattest. Hvis en prøvningsattest er mangelfuld – eller hvis skorstensfejeren er i tvivl om, hvorvidt den overholder reglerne – bør skorstensfejeren undlade at påtegne attesten. Er der tale om mindre fejl eller mangler i prøvningsattesten, kan skorstensfejeren gøre ejeren af anlægget opmærksom på, hvad der er galt eller mangler. Ejeren har herefter mulighed for at fremskaffe en prøvningsattest, der lever op til reglerne. Hvis der er tale om større fejl eller mangler, eller hvis ejeren ikke kan fremskaffe en prøvningsattest, der lever op til reglerne i brændeovnsbekendtgørelsen, bør

Vejledning om regulering af luftforurening fra brændefyring

skorstensfejeren i stedet underrette Miljøstyrelsen om den mangelfulde eller manglende at-test.

Miljøstyrelsens kontrol kan også angå indholdet af en prøvningsattest – for eksempel om de anvendte prøvningsmetoder er tilstrækkeligt præcise og/eller korrekte, og om prøvningskonklusioner er korrekt angivet i forhold til reglerne i brændeovnsbekendtgørelsen.

Det er også Miljøstyrelsen, der fører tilsyn med, at målelaboratoriet eller prøvningsinstituttet er akkrediteret eller noteret i overensstemmelse med reglerne i brændeovnsbekendtgørelsen, herunder at procedurerne for attesteringen lever op til de relevante standarder.

Niveau 3

Tilsyn med brugte fyringsanlæg, der overdrages [Overdragelser af brugte anlæg]

Emissionsreglerne i brændeovnsbekendtgørelsen gælder ikke kun nye fyringsanlæg, som bringes i omsætning (sælges). De gælder også for brugte anlæg, der sælges, foræres væk eller på anden måde skifter ejer og geninstalleres i en ny bygning. Emissionsreglerne gælder ikke, når det er ejendommen, som et brugt fyringsanlæg er placeret i, der overdrages fx ved salg af et hus jf. § 3, nr. 5 i bekendtgørelsen.

Det er strafbart at tilslutte et fyringsanlæg i strid med emissionsreglerne. Dermed løber køberen af et brugt fyringsanlæg en risiko ved at installere anlægget, hvis det ikke kan dokumenteres, at anlægget overholder emissionsgrænseværdierne. Miljøstyrelsen kan til enhver tid kræve, at ejeren dokumenterer, at emissionskravene er overholdt.

En køber af et brugt anlæg bør derfor sikre sig, at parternes købsaftale forholder sig til emissionsreglerne og til indhentelse af en prøvningsattest.

Niveau 3

Tilsyn med anlæg, der fremvises på messer, udstillinger og demonstrationer [Skiltning på messer]

Det er lovligt at fremvise brændeovne, brændekedler osv. på messer, udstillinger, demonstrationer mv., selvom fyringsanlægget ikke lever op til emissionsgrænseværdierne eller øvrige regler i brændeovnsbekendtgørelsen. Det skal dog fremgå ved tydelig skiltning, at anlægget ikke overholder de gældende regler i brændeovnsbekendtgørelsen og derfor ikke må sælges, førend der er dokumentation for, at reglerne overholdes.

Det er Miljøstyrelsen, der fører tilsyn med, at skiltning om, at et anlæg ikke lever op til de gældende krav, foretages på en tilstrækkelig tydelig måde.

Niveau 3

Miljøstyrelsens tilrettelæggelse af tilsynet [Miljøstyrelsens tilrettelæggelse af tilsynet]

Der er ikke krav i bekendtgørelsen om, at prøvningsattester skal fremsendes til Miljøstyrelsen. Til gengæld kan Miljøstyrelsen til enhver tid forlange dokumentation for, at bekendtgørelsens regler er overholdt samt dokumentation for producentens produktionskontrol og for et prøvningsinstituts overholdelse af procedurer i forbindelse med udstedelse af prøvningsattester.

Miljøstyrelsen tilrettelægger dermed selv sit tilsyn efter bekendtgørelsen.

Niveau 2

Kommunernes tilsynsopgaver

Ifølge brændeovnsbekendtgørelsen har kommunerne flere forskellige tilsynsopgaver i forhold til fyringsanlæg til fast brændsel.

Kommunerne har til opgave at føre tilsyn med de dele af brændeovnsbekendtgørelsen, der angår overholdelse af fyringsprincip og brændselstype, højden af aftrækssystemet og anmeldelsesordningen for større centralvarmekedler.

Tilsynet med overholdelsen af brændeovnsbekendtgørelsen foretages ved siden af kommunernes almindelige tilsynsopgaver efter miljø- og byggelovgivningen. Kommunernes tilsynsopgaver i henhold til brændeovnsbekendtgørelsen og miljøbeskyttelsesloven fremgår af denne oversigt:

Kommunens tilsynsopgaver

Brændeovnsbekendtgørelsen:

§ 7

Tilsyn med, at ejere af fyringsanlæg, der er installeret efter bekendtgørelsens ikrafttræden, overholder det fyringsprincip og de typer af brændsel, der fremgår af anlæggets prøvningsattest

§ 11

Tilsyn med, at skorstene, der er nye eller ændret væsentligt efter bekendtgørelsens ikrafttræden, overholder bekendtgørelsens minimumshøjder

§ 12

Tilsyn med, at nye centralvarmekedler over 120 kW anmeldes rettidigt til kommunen inden ibrugtagning

Miljøbeskyttelsesloven:

§ 68

Tilsyn med, at reglerne i miljøbeskyttelsesloven overholdes - herunder relateret til luftforurening og klager over røggener efter Miljøbeskyttelseslovens §§ 41-42.

Niveau 3

Kommunerne fører tilsyn med fyringsprincipper og brændsel [Kontrol med fyringsprincip mv.]

Fyringsanlæg, der har fået en prøvningsattest, er dels blevet afprøvet for, hvilke fyringsprincipper der kan anvendes, og dels hvilke typer af brændsel anlægget kan bruge.

- Det er kommunen, der fører tilsyn med, om fyringsprincipperne og brændselstyperne, der er fastsat i et fyringsanlægs prøvningsattest, overholdes af anlæggets ejer. For eksempel at ejeren kun anvender det brændsel, som fyringsanlægget er godkendt til.
- Det er derimod Miljøstyrelsen, der fører tilsyn med selve prøvningsattesterne – det vil sige, om fyringsprincipper er afprøvet og fremgår korrekt af et fyringsanlægs prøvningsattest.

Vejledning om regulering af luftforurening fra brændefyring

Det er op til den enkelte kommune, hvordan tilsynet med fyringsprincippet og brændslet gennemføres og følges op i praksis.

Hvad er et fyringsprincip?

Med fyringsprincip forstås manuel eller automatisk indfødnig af brændsel – det vil sige, om brændslet indføres i brændkammeret med håndkraft eller automatisk via et anlæg, der kontinuerligt indfører brændsel efter energibehov. De fleste brændeovne har manuel indfødnig, mens de fleste nye centralvarmekedler har automatisk indfødnig. Ved afprøvningen af et fyringsanlæg (brændeovn eller brændekedel, træpillefyr osv.) skal der fastlægges et fyringsprincip for hver type af brændsel, som anlægget er afprøvet for. Derfor kan der gælde flere fyringsprincipper for samme anlæg.

Lovlige brændsler

Det er fastsat i brændeovnsbekendtgørelsen, hvilke typer af brændsel der er lovligt at anvende i et fyringsanlæg. Listen over de mulige brændsler er udtømmende. Listen over lovlige brændsler får også betydning i forhold til prøvningsattesten, da fyringsanlæg kun må afprøves for lovlige brændselstyper.

Tilsyn gælder kun anlæg installeret efter grænseværdier er trådt i kraft

- Kommunens tilsyn er begrænset til et tilsyn med fyringsanlæg, der er installeret efter bekendtgørelsens emissionsgrænseværdier er trådt i kraft for det pågældende anlæg. Det betyder eksempelvis, at fyringsanlæg, der ifølge bekendtgørelsen er undtaget fra emissionsreglerne, ikke er omfattet af kommunernes tilsyn om fyringsprincip og brændsel.
- Tilsvarende skal kommunerne først føre tilsyn med fyringsprincip og brændsel for halmfyr i landzone, der installeres efter 26. januar 2018, da det først er fra dette tidspunkt emissionsreglerne træder i kraft for denne type af anlæg.

Kommunen skal dog også føre tilsyn efter miljøbeskyttelsesloven. Det betyder blandt andet, at kommunen skal føre tilsyn med, om der afbrændes affald i fyringsanlægget. Det kan fx være affaldstræ, bemalet eller imprægneret træ, spånplader, paller og husholdningsaffald. Det er ikke tilladt at fyre med affald i brændeovne eller brændekedler.

Praktiske problemer med at gennemføre et tilsyn

I forbindelse med et tilsyn kan det i praksis være vanskeligt at skaffe tilstrækkelige konkrete oplysninger om, at ejeren af et fyringsanlæg bruger anlægget i strid med de fastsatte fyringsprincipper og brændsler. Det kan være særdeles vanskeligt at gennemføre et tilsynsbesøg på et tidspunkt, hvor fyringsanlægget er i drift, så det kan konstateres med det blotte øje, at der anvendes et ulovligt fyringsprincip eller brændsel.

Der kan selvfølgelig foretages observationer under et tilsynsbesøg, som kraftigt antyder, at der fyres ulovligt brændsel – for eksempel forekomster af affaldstræ eller lignende nær anlægget eller sammen med øvrigt brændsel eller tydelige uautoriserede ændringer af fyringsanlægget. Disse oplysninger bør inddrages i forbindelse med kommunens afvejning af sagen.

Inddrag evt. skorstensfejerer eller andre konsulenter

Kommunerne kan inddrage skorstensfejerne eller andre relevante konsulenter med teknisk viden om fyringsanlæg, fyringsteknik og aftrækssystemer i den praktiske udførelse af et tilsyn med overholdelsen af fyringsprincipperne og de anvendte brændsler. En skorstensfejer er på grund af de regelmæssige fejninger allerede bekendt med de anlæg, som kommunen ønsker at føre tilsyn med.. Oplysninger, som skorstensfejerer indsamler, kan dermed indgå ved afvejningen af sagen sammen med kommunens egne oplysninger.

Hvis kommunen vurderer, at en skorstensfejer er part i en sag om naboklage, bør kommunen inddrage en anden konsulent i behandlingen af sagen. Hverken skorstensfejerer eller andre konsulenter, må træffe afgørelser i klagesager, de kan alene hjælpe med at indsamle oplysninger til kommunen.

Ingen pligt – men delegation efter aftale

Hverken brændeovnsbekendtgørelsen eller skorstensfejerbekendtgørelsen indeholder en pligt for skorstensfejerne til at påse, at anvendte fyringsprincipper og brændsler er lovlige – medmindre de ulovlige forhold også omfatter forhold, som skorstensfejerer skal påse som et led i skorstensfejerens almindelige brandpræventive tilsyn.

Kommunerne kan delegere opgaver i forhold til udførelsen af tilsynet til skorstensfejerer.

Niveau 3

Kommunerne fører tilsyn med højden af aftrækssystemer [Kontrol af aftrækshøjder]

Kommunerne fører tilsyn med, at reglerne om aftrækshøjder i brændeovnsbekendtgørelsen overholdes. Reglerne gælder kun for fyringsanlæg til fast brændsel under 30 kW og kun for aftrækssystemer, der etableres eller ændres væsentligt efter bekendtgørelsen trådte i kraft, den 26. januar 2015.

Reglerne om aftrækssystemets højde skal være overholdt på tidspunktet for aftrækssystemets etablering eller væsentlige ændring. Det betyder særligt:

- at ændringer af taget på bygningen, som aftrækssystemet sidder på, ikke bevirker, at ejeren af fyringsanlægget bliver forpligtet til samtidig at ændre sit aftrækssystem, medmindre aftrækssystemet ændres, samtidig med taget. Der skal således være tale om en nyetablering eller en væsentlig ændring af aftrækssystemet, for at reglerne finder anvendelse.
- at ændringer af omkringliggende bygninger inden for en radius af 15 m ikke bevirker, at ejeren af fyringsanlægget bliver forpligtet til samtidig at ændre sit aftrækssystem. I forhold til afstandskravet til andre bygninger, skal der alene lægges vægt på tidspunktet for aftrækssystemets ændring. Dermed betyder efterfølgende ændringer af omkringliggende bygninger ikke, at afstandskravet træder i kraft.

Du kan læse mere om, hvornår et aftrækssystem er ændret væsentligt.

Niveau 3

Kommunerne fører tilsyn med anmeldelsesordningen for centralvarmekedler over 120 kW [Kontrol af store centralvarmekedler]

Det er kommunerne, der er godkendelses- og tilsynsmyndighed for anmeldelsesordningen vedrørende centralvarmekedler over 120 kW.

Kommunernes tilsynsopgave her er primært at sikre, at der er sket rettidig og korrekt anmeldelse i forhold til brændeovnsbekendtgørelsens regler.

- Anmeldelsesordningen forpligter ejere af centralvarmekedler med en nominel indfyret effekt på over 120 kW til at anmelde installationen af kedlen til kommunen. Ejerens anmeldelse er en betingelse for, at en centralvarmekedel over 120 kW kan tages i brug. En kedel er derfor ulovlig uden en korrekt, forudgående anmeldelse.
- Anmeldelsen skal foretages senest 8 uger inden, det er planlagt at tage kedlen i brug. Hvis kommunen ikke gør indsigelser i forhold til anmeldelsen inden udløbet af de 8 uger, kan ejeren uden videre tage kedlen i brug.
- Anmeldelsesordningen gælder ved siden af krav om byggetilladelse eller anmeldelse af byggeri i medfør af bygningsreglementets regler.

Det skal fremgå af ejerens anmeldelse, at kedlen overholder emissionsgrænseværdierne i brændeovnsbekendtgørelsens bilag 2. Dette sker i praksis ved, at kedlens prøvningsattest vedlægges anmeldelsen. Kommunen skal i sin egenskab af godkendelsesmyndighed konstatere, om prøvningsattesten er i overensstemmelse med brændeovnsbekendtgørelsens regler.

Det er Miljøstyrelsen, der er tilsynsmyndighed i forhold til overholdelse af brændeovnsbekendtgørelsens emissionsregler og reglerne om dokumentation (prøvningsattest) for overholdelsen af emissionsgrænseværdierne. Det er også tilfældet for centralvarmekedler over 120 kW.

Niveau 3

Kommunernes almindelige miljøtilsyn [Kommunernes almindelige miljøtilsyn]

Kommunerne fører generelt tilsyn med, at reglerne i miljøbeskyttelsesloven overholdes. Derfor er kommunerne også tilsynsmyndighed i forhold til luftforurening og klager over røggener. Sager vedrørende røggener vil ofte begynde med en klage, hvorimod kommunernes tilsyn med kedler mv. i det åbne land må forventes at være af mere opsøgende karakter.

Som tilsynsmyndighed skal kommunerne både føre tilsyn og gennemføre den nødvendige håndhævelse, hvis kommunen konstaterer overtrædelser af reglerne.

Vejledning om regulering af luftforurening fra brændefyring

Tilsynet føres ved at påse, at reglerne i loven og i bekendtgørelser overholdes, og at konkrete krav efterkommes i praksis. Kommunerne kan dog undlade at behandle forhold, som efter en konkret vurdering er af underordnet betydning.

Adgang uden retskendelse

Hvis det er nødvendigt, kan kommunen skaffe sig adgang til en ejendom uden retskendelse for at gennemføre et tilsyn, hvis reglerne i miljøbeskyttelsesloven og retssikkerhedsloven i øvrigt iagttages. Reglerne gælder kun, hvis der foretages tilsyn inde på en ejendom, men finder ikke anvendelse på tilsynsvirksomhed fx fra en offentlig vej uden for ejendommen.

Retssikkerhedslovens varslingsregler finder endvidere kun anvendelse for indendørs tilsyn og tilsyn med dokumenter. Tilsyn på gårdspladser, i haver mv. er derfor ikke omfattet af varslingsreglerne, uanset om arealerne er bag et aflåst hegn eller lignende.

Se mere om tilsyn i henhold til **retssikkerhedslovens** regler i Miljøstyrelsens vejledning nr. 7/2005 om anvendelse af retssikkerhedsloven på miljøområdet

[\[http://www2.mst.dk/udgiv/publikationer/2005/87-7614-835-1/pdf/87-7614-837-8.pdf\]](http://www2.mst.dk/udgiv/publikationer/2005/87-7614-835-1/pdf/87-7614-837-8.pdf)

Pligt til tilsyn og undersøgelser

Kommunerne tilrettelægger selv sit tilsyn. Der er ikke fastsat regler for, hvordan eller med hvilke medarbejdere kommunerne skal føre tilsyn, og kommunerne sørger selv for tilsynets tilrettelæggelse, omfang og gennemførelse. Kommunerne skal dog sikre et aktivt og opsøgende tilsyn. I forhold til klager, der ikke er åbenbart grundløse, kan en kommune ikke sidde en henvendelse om et ulovligt forhold overhørig uden at foretage de fornødne undersøgelser af forholdets karakter.

For at sikre en tilstrækkelig sagsoplysning skal kommunen foretage konkrete eftersyn og undersøgelser, inden der træffes afgørelse i en sag – fx meddelelse af påbud eller forbud.

Der gælder intet specifikt krav om antallet af tilsynsbesøg, som en kommune skal gennemføre for at konstatere en væsentlig forurening. I princippet kan ét tilsyn være tilstrækkeligt, hvis det eksempelvis ved dette besøg er tydeligt, at fyringsanlægget giver anledning til væsentlig forurening. Modsat kan en række af tilsynsbesøg i andre tilfælde være utilstrækkeligt, hvis det ikke i den forbindelse har været muligt at indsamle de fornødne oplysninger til at kunne træffe en afgørelse på et oplyst grundlag – fx hvis tilsynene er gennemført på tidspunkter, hvor anlægget ikke har været i drift.

Ulovlige forhold skal lovliggøres

Tilsynspligtens nærmere indhold er ikke reguleret, men det fremgår generelt af miljøbeskyttelsesloven, at tilsynsmyndigheden skal foranledige et ulovligt forhold lovliggjort. I forhold til forureningssager er det derfor det naturlige udgangspunkt, at kommunens tilsyn skal opspore forureningskilden med henblik på at vurdere, hvilke virkemidler der efterfølgende kan tages i anvendelse for at få bragt forureningen ned på et acceptabelt niveau.

Niveau 3

Sådan kan kommunerne samarbejde med skorstensfejerens om tilsyn [Skorstensfejerens rolle]

En kommune kan lade skorstensfejerens eller en anden ekstern konsulent medvirke til indsamling eller vurdering af oplysninger til brug for sagsoplysningen.

Delegation af tilsynsopgaver

Delegation af kommunens tilsynsopgaver til eksterne konsulenter (private parter) kan ske i henhold til en aftale. Dette er muligt på trods af, at der ikke er hjemmel i miljøbeskyttelsesloven eller brændeovnsbekendtgørelsen til at pålægge andre end kommunerne tilsynsopgaver – ud over skorstensfejerens pligt til at påtegne prøvningsattester.

Hvis kommunen vurderer, at en skorstensfejer er part i en sag om naboklage, bør kommunen inddrage en anden konsulent i behandlingen af sagen.

Den praktiske udførelse af et tilsynsbesøg har karakter af faktisk forvaltningsvirksomhed. Under tilsynsbesøget indsamler konsulentens alene oplysninger til brug for kommunens afvejning af sagen. Der er almindeligvis en bred adgang til at delegere denne type af praktiske opgaver – også til private parter.

Hos nogle kommuner gennemføres et tilsynsbesøg af en kommunal sagsbehandler og en skorstensfejer eller anden konsulent i fællesskab. Foretager konsulentens derimod selv et tilsynsbesøg på kommunens vegne er det vigtigt, at konsulentens gennemfører besøget på samme måde, som kommunen selv ville have gjort - blandt andet i forhold til varsling, anvendelse af tilsynsskema mv. Derudover skal konsulentens, inden besøget gennemføres, legitimere sig overfor ejeren. I forhold til skorstensfejere er det vigtigt, at det oplyses tydeligt, at skorstensfejerens opgave er at gennemføre et tilsyn med ejerens fyringsanlæg på kommunens vegne – og altså ikke foretage almindelig fejning mv.

Myndighedsforberedende arbejde

En konsulent kan udelukkende bemyndiges til at udføre såkaldt myndighedsforberedende arbejde for kommunen. Foruden den praktiske udførelse af et tilsynsbesøg kan dette også omfatte andre praktiske opgaver, som for eksempel at skrive en rapport eller vurdering af sagen på baggrund af de oplysninger, der er indsamlet, eller udarbejde forslag eller udkast til hele eller dele af kommunernes afgørelser. Hverken skorstensfejerens eller andre konsulenter, må træffe afgørelser i klagesager, de kan alene hjælpe med at indsamle oplysninger til kommunen.

Afgørelse træffes af kommunen

Kommunen må ikke delegere sin afgørelseskompetence til andre. Derfor er det kommunen, der skal træffe den endelige afgørelse i sagen. Afgørelsen træffes på baggrund af samtlige oplysninger i sagen.

Det skal skorstensfejerer ifølge skorstensfejerbekendtgørelsen

Ifølge skorstensfejerbekendtgørelsen (bekendtgørelse nr. 239 af 27. april 1993 om brandværnsforanstaltninger for skorstene og ildsteder med senere ændringer) skal kommunen sørge for, at alle skorstene fejes med bestemte intervaller, og at arbejdet skal udføres af faglærte personer, der har bestået skorstensfejerfagets svendep prøve eller mesterskole eller en tilsvarende uddannelse.

Bekendtgørelsen bemyndiger blandt andet skorstensfejerer til at kunne nedlægge forbud mod anvendelse af en skorsten, der har været udsat for skorstensbrand. Derudover skal skorstensfejerer indberette fejl og mangler ved en skorsten, røgrørstykke eller ved ildstedet (dvs. brændeovnen eller brændekedlen), der bevirker særlig brandfare, eller forhold, som er ulovlige efter bygningsreglementet, til kommunen.

Niveau 2

Administrativ håndhævelse

Der er forskellige midler til at håndhæve brændeovnsbekendtgørelsen. Her får du overblik over disse muligheder.

Tilsynsmyndigheden har en række håndhævelsesmidler til sin rådighed med henblik på at sikre, at den gældende regulering overholdes, og for at fastsætte ny konkret regulering af i tilfælde, hvor der er væsentlig forurening fra et fyringsanlæg.

Der henvises generelt til Miljøstyrelsens vejledning om håndhævelse af miljøbeskyttelsesloven <http://mst.dk/service/publikationer/publikationsarkiv/2005/okt/vejledning-om-haandhaevelse-af-miljoebeskyttelsesloven/> for nærmere information om administrativ håndhævelse på miljøområdet.

Niveau 3

Håndhævelse af brændeovnsbekendtgørelsens regler [Håndhævelse af bekendtgørelsen]

Tilsynet med brændeovnsbekendtgørelsens regler er delt imellem kommunerne og Miljøstyrelsen, og håndhævelsen af bekendtgørelsens enkelte bestemmelser skal derfor foretages i overensstemmelse med denne fordeling.

Ved siden af reglerne i brændeovnsbekendtgørelsen sørger kommunerne for håndhævelse af miljøbeskyttelseslovens regler, som har betydning i forhold til klager over røggener.

Overordnet er fordelingen mellem kommunerne og Miljøstyrelsen:

- Miljøstyrelsen fører tilsyn med overholdelse af reglerne om emissionsgrænseværdierne, prøvningsattester og akkreditering.

Vejledning om regulering af luftforurening fra brændefyring

- Kommunerne fører tilsyn med, at ejeren af et fyringsanlæg (brændeovn eller brænde-kedel), der er installeret efter bekendtgørelsens ikrafttræden, kun fyrer efter det eller de fyringsprincipper og de typer af brændsel, som fyringsanlægget er prøvet med ifølge anlæggets prøvningsattest. Kommunerne fører også tilsyn med overholdelsen af reglerne om skorstenshøjder. Derudover er kommunerne også myndighed i forhold til ordningen om anmeldelse af nye centralvarmekedler over 120kW. Hvis en kommune har vedtaget en forskrift, skal kommunen også føre tilsyn med, at reglerne i forskriften overholdes.

Niveau 4

Emissionsreglerne

Det er ifølge brændeovnsbekendtgørelsen strafbart at omsætte (sælge), overdrage eller tilslutte et fyringsanlæg, der ikke kan overholde brændeovnsbekendtgørelsens emissionsgrænseværdier.

Dokumentationen for, at fyringsanlægget overholder emissionsgrænseværdierne, består af prøvningsattesten samt eventuelt produktionskontrol. I bekendtgørelsen er det derfor også gjort strafbart, hvis ikke ejeren og producenten eller importøren opbevarer prøvningsattesten i overensstemmelse med bekendtgørelsens regler.

Ulovlige forhold (ikke udtømmende)

- Hvis det konstateres, at et anlæg ikke lever op til emissionsgrænseværdierne – for eksempel fordi der ikke er udarbejdet en lovlig prøvningsattest for anlægget – er der tale om et ulovligt forhold.
- Det er også et ulovligt forhold, hvis ejeren eller producenten/importøren ikke har opbevaret en prøvningsattest i den lovpligtige 10-årige periode.
- Hvis et anlæg (også et lovligt anlæg) tilsluttes og tages i brug uden skorstensfejerpåtegning, er der tale om et ulovligt forhold.

Håndhævelsesmuligheder

Miljøstyrelsens håndhævelsesmuligheder over for en manglende eller mangelfuld prøvningsattest vil derfor mest naturligt udgøre en indskærpelse af, at bekendtgørelsens regler skal overholdes. Indskærpelsen bør indeholde en frist til at efterkomme de overtrådte regler ved at fremskaffe en lovlig prøvningsattest for det pågældende fyringsanlæg.

Miljøstyrelsen vil indledningsvist foretage en høring og evt. vejlede om, hvordan forholdet kan bringes i orden, fx hvis ovnen opfylder grænseværdierne, men prøvningsattesten måske blot mangler en underskrift eller lignende.

Hvis brændeovnen ikke kan opfylde grænseværdierne, eller der foreligger en ulovlig prøvningsattest og dette ikke berigtiges, kan Miljøstyrelsen træffe afgørelse om, at der udstedes et forbud mod brug af brændeovnen, evt. et påbud om af-installation af anlægget, hvis dette er tilsluttet.

Vejledning om regulering af luftforurening fra brændefyring

Miljøstyrelsen kan også udstede et forbud mod, at et fyringsanlæg installeres før et ulovligt forhold (fx en mangelfuld prøvningsattest) er berigtiget. Hvis anlægget er tilsluttet, kan Miljøstyrelsen meddele et påbud om, at fyringsanlægget skal af-installeres, med mindre det ulovlige forhold berigtiges.

Efterkommes Miljøstyrelsens indskærper, påbud eller forbud ikke, kan Miljøstyrelsen politianmelde den, der har overtrådt bekendtgørelsens regler. Dette kan føre til bødestraf og eventuelt tvangsbøder, indtil det ulovlige forhold er ophørt.

Hjemlen til at straffe en overtrædelse med bøde findes i § 18, stk. 1, nr. 1 i brændeovnsbekendtgørelsen. Af § 18, stk. 2, i brændeovnsbekendtgørelsen fremgår det endvidere, at i særlige tilfælde kan straffen stige til fængsel i indtil 2 år, hvis overtrædelsen er begået forsætligt eller ved grov uagtsomhed.

Mulighed for selvhjælpshandling

Miljøstyrelsen har også mulighed for at gennemføre lovliggørelsen af fyringsanlægget på ejerens/producentens regning (selvhjælpshandling), men dette vil i de fleste tilfælde være mere indgribende end nødvendigt, hvis bekendtgørelsens overholdelse i øvrigt kan gennemtvinges via bødestraf og tvangsbøder.

Niveau 4

Aftrækshøjder

Brændeovnsbekendtgørelsen indeholder nærmere fastsatte minimumshøjder for nyetablerede aftrækssystemer, og aftrækssystemer der ændres væsentligt. Reglerne gælder dog kun for fyringsanlæg op til 30 kW – det vil sige, at alle brændeovne i praksis er omfattet, hvorimod større fyringsanlæg ikke er omfattet af reglerne.

Ulovlige forhold

Hvis et aftrækssystem (skorsten og tilhørende røgrør), der er omfattet af bekendtgørelsens regler, ikke overholder minimumshøjderne, er der tale om et ulovligt forhold. [Læs mere om reglerne om minimumshøjder for skorstene.](#)

Håndhævelse

Kommunen er tilsynsmyndighed i forhold til reglerne om højder på skorstene, og derfor er det kommunen, der skal sørge for reglernes håndhævelse. Dette gøres mest naturligt ved, at kommunen indskærper over for aftrækssystemets ejer, at bekendtgørelsens regler skal overholdes.

At bringe et aftrækssystem i overensstemmelse med bekendtgørelsens regler vil i de fleste tilfælde betyde, at ejeren er nødt til at foretage konstruktionsmæssige ændringer – ofte i form af en forhøjelse af skorstenen. Hensynet til ejeren taler af den grund for, at indskærpsen meddeles med en frist, der er mulig og rimelig til gennemførelsen af ændringerne ved aftrækssystemet. Fristen kan eventuelt aftales med ejeren.

Vejledning om regulering af luftforurening fra brændefyring

Hvis ejeren ikke efterkommer fristen i indskærpelsen, bør kommunen foretage en politianmeldelse med henblik på, at der af retten fastsættes en bødestraf og eventuelt tvangsbøder, indtil det ulovlige forhold ophører ved at bringe aftrækssystemet i overensstemmelse med reglerne i brændeovnsbekendtgørelsen.

Niveau 4

Anmeldeordning for centralvarmekedler over 120kW

Inden centralvarmekedler med en nominel indfyret effekt på mere end 120 kW tages i brug, skal de anmeldes til kommunen. Anmeldelsen skal foretages senest 8 uger inden, at ejeren planlægget at tage kedlen i brug.

Manglende rettidig anmeldelse af en centralvarmekedel efter reglerne i brændeovnsbekendtgørelsen er ulovlig og kan straffes med bøde, medmindre ejeren har fået en dispensation fra kommunen. Tilsvarende er det ulovligt at tage en centralvarmekedel i brug, hvis anmeldelsen af anlægget er mere end 2 år gammel.

Håndhævelse af reglerne om anmeldelse

I forhold til kommunens håndhævelse af reglerne om anmeldelse skal der skelnes imellem:

1. tilfælde, hvor anmeldelsen er foretaget for sent, men at anlægget ikke er taget i brug,
2. tilfælde, hvor anlægget er taget i brug uden anmeldelse.

For sen anmeldelse af centralvarmekedlen

I tilfælde, hvor anmeldelsen af centralvarmekedlen er foretaget for sent i forhold til den 8-ugers anmeldelsesperiode, har kommunen i en indskærpelse til ejeren mulighed for at forlange, at ejeren udskyder det planlagte ibrugtagningstidspunkt tilsvarende. Kommunen bør dog anse den sene anmeldelse som en ansøgning om dispensation fra 8-ugerskravet. Hvis kommunen har mulighed for at behandle sagen inden det planlagte ibrugtagningstidspunkt, er der derfor ikke umiddelbart grund til at forlange ibrugtagningen udskudt yderligere.

Manglende eller for gammel anmeldelse

Hvis centralvarmekedlen er taget i brug uden anmeldelse, er der tale om et ulovligt forhold. Det samme gælder, hvis anmeldelse er mere end 2 år gammel på ibrugtagningstidspunktet. Da der ikke er mulighed for at forlange det planlagte ibrugtagningstidspunkt udskudt, kan bekendtgørelsens anmeldelsesfrist ikke overholdes.

I et sådant tilfælde skal kommunen indskærpe over for ejeren, at reglerne i brændeovnsbekendtgørelsen ikke er overholdt og give ejeren en frist til at foretage en efteranmeldelse med en vedlagt prøvningsattest.

Dermed får kommunen mulighed for at vurdere, om kommunen ville have haft bemærkninger til anmeldelsen, hvis den var indgivet rettidigt. Hvis der eksempelvis ikke findes en gyldig prøvningsattest for centralvarmekedlen, bør kommunen oplyse ejeren herom og derefter overgive sagen til Miljøstyrelsen, der fører tilsyn med overholdelse af emissionsreglerne. Principielt har ejeren allerede gjort sig skyldig i et ulovligt forhold, hvorfor kommunen også

Vejledning om regulering af luftforurening fra brændefyring

kan foretage en politianmeldelse med henblik på, at ejeren straffes med en bøde. Ved efteranmeldelsen er forholdet dog retligt lovliggjort i så vidt et omfang, som det i praksis er muligt.

Niveau 4

Overtrædelse af bestemmelser i en kommunal forskrift

Hvis en kommune har vedtaget en forskrift efter brændeovnsbekendtgørelsens regler, kan kommunen ligeledes bestemme, at overtrædelse af reglerne i forskriften skal kunne straffes med bøde.

Hvis kommunen bliver opmærksom på en overtrædelse af forskriftens regler, kan kommunen indskærpe reglerne over for anlæggets ejer. Fører indskærpelsen ikke til, at ejeren fremadrettet følger reglerne i forskriften, skal kommunen foretage en politianmeldelse. Ejeren risikerer herved en bødestraf fastsat ved en dom og eventuelt tvangsbøder i det omfang, at overtrædelsen giver anledning hertil.

Niveau 4

Overholdelsen af fyringsprincipper og brændselstyper

Ifølge brændeovnsbekendtgørelsen skal kommunerne føre tilsyn med, at ejeren af et fyringsanlæg, der er installeret efter bekendtgørelsens ikrafttræden, kun fyrer efter det eller de fyringsprincipper og med de typer af brændsel, som fyringsanlægget er prøvet med ifølge anlæggets prøvningsattest.

Håndhævelse

En kommune kan som udgangspunkt kun håndhæve reglerne om overholdelse af fyringsprincip og brændselstype ved at indskærpe over for anlæggets ejer, at reglerne skal overholdes. Er indskærpelsen resultatløs, kan kommunen dog ikke politianmelde forholdet, da det ikke i sig selv er strafbart. Der kan heller ikke ved dom pålægges tvangsbøder, fordi der ikke er tale om en ulovlig tilstand – men et særskilt forhold, hver gang der fyres i strid med fyringsprincipperne og brændselstyperne.

Kommunen kan i medfør af miljøbeskyttelseslovens § 42 meddele påbud angående fyringsmetoder og brændselsanvendelse – fx om at anvende et bestemt brændsel eller om tilstrækkelig tør opbevaring af brændsel. Afbrændes der affald i brændeovnen, skal kommunen derudover indskærpe reglerne i affaldsbekendtgørelsen.

Straf kan fastsættes i forskrift

Hvis en kommune udarbejder en forskrift efter brændeovnsbekendtgørelsens regler, kan kommunen dog heri fastsætte regler om, at ejeren af et fyringsanlæg skal overholde fyringsprincipper og brændselstyper i henhold til anlæggets prøvningsattest. Overtrædes reglerne i en forskrift, kan dette straffes med bøde jf. § 18, stk. 3 i brændeovnsbekendtgørelsen.

Niveau 3

Håndhævelse af påbud efter miljøbeskyttelsesloven [Håndhævelse af påbud]

Kommunerne kan som tilsynsmyndighed efter miljøbeskyttelsesloven meddele påbud om nedbringelse af en forurening, hvis forureningen er væsentlig.

Påbud er omfattet af et bestemthedskrav. Det betyder, at det skal fremgå klart af påbuddets indhold, hvad der påbydes med henvisning til de relevante retsregler – i dette tilfælde miljøbeskyttelseslovens § 42, stk. 1. I forhold til luftforurening fra fyringsanlæg kan det eksempelvis påbydes, at ejeren af fyringsanlægget skal sikre fri fortynding af røgen eller skal nedbringe forureningens til et ikke-væsentligt niveau.

For større fyringsanlæg over 120 KW kan bestemthedskravet opfyldes ved at fastsætte vilkår i henhold til grænseværdierne i eksempelvis Miljøstyrelsens luftvejledning, støjvejledning, lugtvejledning mv.

I forhold til fyringsanlæg under 120kW findes der imidlertid ikke fastsatte grænseværdier for anlæggets emission i drift, lugt mv. For at opfylde bestemthedskravet kan kommunen derfor enten stille vilkår om gennemførelsen af særlige forureningsbegrænsende foranstaltninger eller vejledende oplyse anlæggets ejer, hvordan påbuddet forventeligt kan opfyldes – herunder hvilke tiltag, ejeren bør gennemføre.

De forureningsbegrænsende foranstaltninger i forhold til klager over brænderøg kan eksempelvis bestå i en eller flere af følgende forhold:

- Skorstenen skal forhøjes, eller forbedres fx ved en foring eller ved påmontering af en røgsuger, hvis det vurderes, at forbedringen kan opfylde påbuddet.
- Anlægget skal benyttes på en bestemt måde for eksempel med et bestemt brændsel, eller kun på bestemte tidspunkter eller under bestemte vejrforhold,
- Der skal anvendes brændsel med af tilstrækkelig kvalitet og tørhed, og det skal opbevares på en måde, så brændslets kvalitet ikke forringes.
- Brugen af fyringsanlægget skal indskrænkes.

Den eller de rette foranstaltninger til begrænsning af forureningen angives ud fra kommunens vurdering. Hvis kommunen i forbindelse med et miljøtilsyn har konstateret, at der anvendes vådt eller forkert brændsel, kan der stilles vilkår om bedre opbevaring af brændsel eller anvendelse af et bestemt brændsel.

Angivelsen af forureningsbegrænsende foranstaltninger må også vurderes ud fra kommunens efterfølgende håndhævelsesmuligheder. I den henseende kan det eksempelvis være vanskeligt at håndhæve et egentligt vilkår om, at der kun må fyres i fyringsanlægget, når vinden er i en bestemt retning eller lignende.

Hvis der stilles vilkår om gennemførelsen af bestemte forureningsbegrænsende foranstaltninger, skal dette ske under hensyntagen til proportionalitetsprincippet. Kommunen bør der-

Vejledning om regulering af luftforurening fra brændefyring

for ikke fastsætte strengere eller flere vilkår, end formålet tilsiger. Hvis det vurderes, at flere forskellige foranstaltninger kan nedbringe forureningen til et acceptabelt niveau, bør fyringsanlæggets ejer gives valgfrihed i forhold til opfyldelsen af påbuddet – alternativt kan der stilles vilkår om gennemførelse af den mindst indgribende og/eller økonomisk mest fordelagtige foranstaltning.

I Miljøstyrelsens håndhævelsesvejledning findes der yderligere information om meddelelse af påbud

Påbud gør hidtidig brug ulovlig

Et påbud efter miljøbeskyttelseslovens § 42 har såkaldt konstitutiv karakter. Det betyder, at påbuddet skaber en ny retstilstand. I praksis indebærer påbuddet, at den hidtil lovlige anvendelse af et fyringsanlæg gøres ulovlig. Derfor har ejeren (påbudsadressaten) krav på den retsbeskyttelse, der ligger i reglerne om kontradiktion og klage.

Forvarsling

Meddelelsen af et påbud skal forvarsles. I den forbindelse skal ejeren gøres bekendt med sagen og skal underrettes om sine partsbeføjelser efter forvaltningsloven og om mulighederne for at klage. Det skal fremgå her, at der ifølge § 22, stk. 1, nr. 4, i bekendtgørelse nr. 639 af 13. juni 2012 om miljøregulering af visse aktiviteter ikke er nogen administrativ klageadgang – og at ejeren derfor er henvist til domstolene.

Skriftligt og med rimelig frist

Påbuddet skal som udgangspunkt meddeles skriftligt og skal indeholde en frist for at opfylde påbuddet, som efter omstændighederne er rimelig og realistisk til gennemførelsen af de påbudte foranstaltninger.

Fristen skal fastsættes under hensyntagen til proportionalitetsprincippet og lighedsprincippet, men skal dog heller ikke være længere, end formålet tilsiger af hensyn til administrativ konsekvens og til eventuelle naboer mv., der i det daglige generes af røgen.

Opfølgning

Kommunen bør gennemføre opfølgende besøg hos ejeren af fyringsanlægget med henblik på at konstatere, om et påbud er opfyldt. Et opfølgende tilsynsbesøg skal som udgangspunkt varsles på samme måde som andre tilsynsbesøg, men dette kan undlades, hvis det vurderes, at varslingen indebærer, at formålet med tilsynsbesøget forspildes.

Påbud vedrørende anlæg med en indfyret effekt over 120 kW

I Miljøstyrelsens luftvejledning [<http://www2.mst.dk/Udgiv/publikationer/2001/87-7944-625-6/pdf/87-7944-625-6.pdf>] er der fastsat vejledende grænseværdier for emission fra fyringsanlæg i drift med en indfyret effekt over 120kW.

Meddelelsen af påbud til ejeren af et sådant anlæg kan foretages med vilkår om at nedbringe anlæggets emission til et niveau under de vejledende grænseværdier i luftvejledningen, hvis et sådant vilkår efter en konkret vurdering er tilstrækkeligt og rimeligt.

Niveau 4

Særligt om forbud

Hvis det ikke er muligt at afhjælpe ulemperne fra fyringsanlægget ved at meddele et påbud og derigennem gennemføre foranstaltninger til at nedbringe forureningen, kan kommunen i sidste ende nedlægge forbud imod, at anlæggets anvendes.

Ud fra hensyn til anlæggets ejer kræves det, at alle relevante foranstaltninger er forsøgt uden held, inden der kan meddeles et forbud. Eksempelvis er det således ikke muligt at meddele et forbud imod anvendelsen af et fyringsanlæg, fordi ejeren ikke har efterkommet et påbud om at nedbringe anlæggets forurening. Den rette følge af manglende opfyldelse af et påbud er en indskærpelse. Se her om indskærpelse af påbud

Meddelelsen af et forbud imod brugen af et fyringsanlæg kræver dermed særdeles tungtvæjende grunde og stiller samtidig store krav til, at kommunen kan dokumentere, at det reelt er umuligt at gennemføre foranstaltninger, der kan nedbringe forureningen fra anlægget. Derfor hører meddelelsen af forbud til de absolutte undtagelser.

Håndhævelsen af et forbud adskiller sig derudover ikke fra håndhævelsen af et påbud.

Niveau 3

Indskærpelse af påbud [Indskærpelse]

Hvis ejeren af et fyringsanlæg ikke opfylder et påbud om at nedbringe forureningen fra anlægget inden for den frist, der er angivet i påbuddet, er den uændrede benyttelse af anlægget ulovlig.

Kommunen kan indskærpe det ulovlige forhold over for ejeren. Herved varetager kommunen sin pligt til at påse ulovlige forhold lovliggjort jf. miljøbeskyttelsesloven.

Ved en indskærpelse skabes der ingen ny retstilstand, da ejeren jo allerede fyrer i strid med påbuddet, bekendtgørelsen eller forskriften. En indskærpelse er derfor ikke omfattet af reglerne om forvarsling mv.

Skriftlig og rimelig frist

Af bevismæssige årsager bør en indskærpelse være skriftlig, selv om indskærpelsen ikke er en afgørelse i forvaltningsretlig forstand. Der bør også af praktiske grunde fastsættes en rimelig frist til at efterkomme indskærpelsen.

Ingen klageadgang

Ejeren har ingen klageadgang i forhold til indskærpelsen.

Opfølgning

Et opfølgende besøg hos ejeren med henblik på at konstatere, om indskærpelsen er efterkommet, skal som udgangspunkt varsles på samme måde som øvrige tilsynsbesøg. Et varsel kan undlades, hvis det vurderes, at varslingen indebærer, at formålet med tilsynsbesøget forspildes.

Niveau 3

Politianmeldelse og straf [Politianmeldelse]

Hvis ejeren af et fyringsanlæg ikke efterkommer – eller forsøger at efterkomme – kommunens indskærpelse af et påbud om nedbringelse af forurening fra anlægget, bør kommunen overveje, om der er grundlag for at foretage en politianmeldelse af det ulovlige forhold. Manglende opfyldelse af et påbud bør sædvanligvis politianmeldes, medmindre sagen er af underordnet betydning.

Politianmeldelsen bør foretages skriftligt og umiddelbart efter overskridelsen af udløbet af fristen i indskærpelsen, medmindre særlige forhold taler herimod.

Sanktioner

Hvis anklagemyndigheden vælger at rejse tiltale imod ejeren af et fyringsanlæg efter en politianmeldelse, sanktioneres overtrædelse af påbud og forbud som udgangspunkt med bødestraf. Bødestrafen pålægges ved dom.

Udgør overtrædelsen af vilkårene i påbuddet og indskærpelsen en ulovlig tilstand – for eksempel hvis grundejeren har undladt at forhøje sin skorsten – kan ejeren endvidere ved dom idømmes tvangsbøder, indtil påbuddet er opfyldt og forholdet er lovliggjort. Formålet med tvangsbøderne er dermed at gennemtvinge opfyldelsen af påbuddet med økonomisk pression.

Tvangsbøder kan pålægges pr. dag, uge eller måned. Tvangsbøderne bortfalder, når påbuddet er opfyldt. Hvis der sker en ny overtrædelse af påbuddet eller lignende, vil der først blive pålagt nye tvangsbøder med en eventuelt ny dom.

Niveau 1

Sådan behandles en klagesag

En klagesag kan tage kort tid eller den kan tage meget lang tid, og i det hele taget er der stor forskel på klagesager. Men alligevel er der en generel opskrift på, hvordan et klageforløb kan håndteres i praksis.

Nedenfor kan du finde eksempler på, hvordan forløbet med en sag vedrørende klage over brænderøg kan håndteres af kommunerne. Da klagesager naturligvis er forskellige, er det vigtigt, at de nærmere sagsbehandlingsskridt vurderes konkret i forhold til hver enkelt sag.

Niveau 2

Klagen modtages [Klage]

Hvis kommunen modtager en klage over brænderøg, og den ikke er åbenbart grundløs, har kommunen som tilsynsmyndighed en pligt til at undersøge sagen.

Sager, der drejer sig om luftforurening fra fyringsanlæg, begynder som oftest med en klage fra en nabo eller anden person, der føler sig generet af røgen. Der er intet til hinder for, at kommunen af egen drift starter sagen, men kommunen vil som regel først blive opmærksom på problemet i forbindelse med en klage.

En klage kan indgives både skriftligt og mundtligt.

Hvis en klage ikke er åbenbart grundløs, har kommunen som tilsynsmyndighed en pligt til at undersøge sagen. Det har ingen betydning, om klageren er anonym – men dette kan dog være et blandt flere forhold, der eventuelt kan tillægges vægt i forbindelse med kommunens samlede vurdering af, om klagen skaber en konkret, begrundet mistanke om et ulovligt forhold.

Hvis klageren oplyser sit navn, er kommunen forpligtet til at notere dette til sagen. Herefter vil ejeren af den brændeovn eller den centralvarmekedel, der klages over, kunne få aktindsigt og få oplyst, hvem klageren er, efter de almindelige regler herom. Kommunen bør derfor oplyse klageren om, at ejeren af fyringsanlægget er berettiget til at få klagerens navn oplyst under klagesagens behandling.

Påbegyndes klagesagen, må kommunen i forhold til det fremadrettede forløb afgrænse konkret, hvem der skal anses for parter i sagen i forvaltningslovens forstand. Dette vil ejeren af fyringsanlægget i sagens natur være, da ejeren risikerer at blive meddelt et påbud. Klageren vil derimod kun være part i sagen, hvis kommunen vurderer, at klageren har en væsentlig og individuel interesse, herunder retlig interesse, i sagen udfald. Klageren vil ofte have partssta-

tus, men hvis forureningen fra et fyringsanlæg fx berører en større antal grundejere i lokalområdet, er det ikke givet, at klageren har en tilstrækkelig individuel interesse i afgørelsen. Tilsvarende er det heller ikke sikkert, at en tilfældig forbipasserende, som klager over røggen fra en ejendom, vil have partsstatus.

Niveau 2

Oplysninger fra klageren [Klagerens oplysninger]

Det er godt at få så mange oplysninger fra klageren allerede fra start af et sagsforløb – herunder om hvordan og hvornår klageren oplever røgen.

Af hensyn til sagens behandling og afgørelse er det vigtigt, at kommunen sørger for at oplyse sagen så godt som muligt. Klageren kan, efter behov, anmodes om at bidrage yderligere til sagens oplysning i forhold til oplysningerne i klagen.

Under alle omstændigheder bør kommunen indsamle oplysninger om følgende:

- Navne og adresser på klageren og på ejeren af fyringsanlægget.
- Oplysninger om områdets anvendelse til for eksempel boligformål samt oplysninger om områdets terrænforhold. Er der tale om tæt-lav bebyggelse i form af rækkehuse, klynge- eller kædehuse, eller er klagerens ejendom på anden måde meget tæt beliggende på det fyringsanlæg, der giver anledning til klagen – for eksempel hvis anlægget er placeret i en garage, udhus, anneks, baghus mv., der grænser tæt op til klagerens bolig.
- Nøjagtige oplysninger om de ulemper, som klageren oplever. Det er vigtigt at spørge ind til ulempernes konkrete karakter, hvis det ikke er præcist beskrevet i klagen – for eksempel:
 - Hvad består ulemperne i? For eksempel: Kraftig røglugt, synlige røgnedslag. Hvor er det mest generende? For eksempel på terrassen.
 - Påvirker brænderøgen eller brændelugten indeklimaet i klagerens bolig?
 - Giver ulemperne særlige hindringer i forhold til den almindelige benyttelse af ejendommen? For eksempel gener ved ophold i haven eller på terrassen, eller er klageren nødt til at have vinduer lukkede, er der røglugt i tøj og møbler eller tilsvarende.
 - Hvor længe har det stået på?
 - Hvor ofte opleves ulemperne? Er det hver dag, i weekenden, om aftenen?
 - Hvor lang tid ad gangen opleves ulemperne?
 - Kommer ulemperne særligt til udtryk på bestemte tidspunkter eller ved bestemte vindforhold?
 - Hvordan er taget på bygningen, hvor fyringsanlægget er placeret? Er der tale om fladt tag, sadeltag, ensidig taghældning – hvad er den omtrentlige taghældning?
 - Har klageren lagt mærke til, hvordan røgen ser ud? For eksempel røgens farve

Vejledning om regulering af luftforurening fra brændefyring

- Har klageren lagt mærke til røgsøjlels afgang fra skorstenen? For eksempel om der sker nedslag, og i givet fald hvor ofte, eller om røgen "hvirvler" henover taget.
- Har klageren lagt mærke til den skorsten, der giver anledning til klagen? For eksempel om skorstenen er muret eller af stål, om skorstenen udmunder over tagets højeste punkt, om skorstenen er placeret yderst på bygningen eller midt på taget og lignende.
- Har klageren lagt mærke til omgivelserne tæt på skorstenen? Er der høje bygninger eller træer og beplantning, som røgen skal passere, eller er der store terrænforskel, som betyder, at røgen ikke uhindret kan stige til vejrs.

Ofte sender klagerne billeder eller videoklip af røgudviklingen fra fyringsanlægget, der klages over. I givet fald skal materialet indgå i sagens oplysning på samme måde som øvrige oplysninger modtaget fra klageren – det vil sige som del af et partsindlæg. Specifikt i forhold til videoklip er disse mest egnede, hvis de er af længere varighed end anlæggets optændingsperiode (ca. 15 min), da der generelt må forventes en vis røgudvikling i dette tidsrum. Et videoklip eller billede vil dog under alle omstændigheder kunne sandsynliggøre eventuelle røgnedslag, som kommunen efterfølgende må undersøge nærmere.

Nabodialog

Kommunen bør spørge klageren, om ejeren af fyringsanlægget er bekendt med, at klageren oplever gener fra brænderøgen – og i givet fald, hvad ejerens reaktion herpå har været.

Hvis ikke klageren har henvendt sig til ejeren af fyringsanlægget, inden klagen er indgivet til kommunen, bør kommunen opfordre til, at klageren retter henvendelse til ejeren og forklarer vedkommende i en god tone, hvordan røgen fra fyringsanlægget opleves.

Kommunen kan eventuelt stille sagen i bero i en periode, hvis klageren selv ønsker at finde en acceptabel løsning med ejeren af fyringsanlægget af hensyn til det gode nabolag. Kommunen bør dog følge op, således at sagen uden unødigt ophold behandles til ende, hvis der ikke kan opnås en mindelig løsning ved nabodialog.

Klage over brænderøg i nabolaget – manglende afgrænsning

I nogle situationer kan det være svært for klager at angive, hvor brænderøgsforureningen kommer fra. Der kan være tale om, at klageren generelt er generet og synes, at luftkvaliteten i nabolaget er dårlig. Det er ikke muligt at give påbud til et helt nabolag, og kommunen må derfor bede klageren om at afgrænse klagen, så kommunen har mulighed for at behandle den og eventuelt gribe ind over for det eller de relevante fyringsanlæg.

Er det ikke muligt at afgrænse klagen eller er der tale om mange fyringsanlæg, som samlet set – ikke enkeltvis – resulterer i, at beboere i et boligområde er væsentligt generede, kan kommunen overveje at udarbejde en **forskrift**, der kan afhjælpe en del af generne.

Niveau 2

Kommunens henvendelse til fyringsanlæggets ejer [Kommunens henvendelse]

Når kommunen skal henvende sig til ejeren af det anlæg, der klages over, er der en række forskellige oplysninger, som skal med.

Efter at kommunen har modtaget klagen og har bedt klageren om eventuelle supplerende oplysninger, bør kommunen rette en indledende henvendelse til ejeren af fyringsanlægget.

Formålet med henvendelsen er for det første at oplyse ejeren om, at sagen er påbegyndt, og partshøre ejeren over oplysningerne fra klageren. Der kan ikke meddeles påbud efter miljøbeskyttelseslovens § 72 om udlevering af oplysninger til vurdering af et fyringsanlægs forurening til privatpersoner, da adressaten for påbud efter lovens § 72 er tiltænkt virksomheder.

Derudover har henvendelsen det formål at få en dialog i gang mellem klageren og ejeren af fyringsanlægget. Dialogen kan i bedste fald føre til, at parterne løser deres uoverensstemmelser i mindelighed.

Henvendelsen til fyringsanlæggets ejer kan indeholde følgende hovedpunkter:

- Oplysning til ejeren om, hvem der har klaget, og hvad der er klaget over.
- Oplysning om, at kommunen formelt har påbegyndt en sag, som i den sidste ende kan betyde, at kommunen kan træffe en afgørelse efter miljøbeskyttelseslovens § 42.
- Partshøring af klageren over oplysningerne fra klageren – det vil sige en opfordring til, at ejeren forholder sig til sagens faktiske oplysninger, som kommunen er i besiddelse af på dette tidspunkt.
- Brevet kan eventuelt indeholde generel information og vejledning til ejeren om indretning og drift af fyringsanlæg og aftrækssystemer og deres betydning for røgudviklingen. Det kan også være relevant at medsende information om korrekt fyring.
- En anmodning til ejeren om at komme med supplerende oplysninger til sagen – for eksempel:
 - Oplysninger om fyringsanlægget – herunder type, mærke, alder, stand samt kopier af prøvningsattest, købsaftale, brugsmanual eller andre anbefalinger fra producenten
 - Oplysning om aftrækssystemet – for eksempel højde, materiale, opførelsestidspunkt, tidligere problemer med tilsodning, utætheder eller lignende og oplysning om seneste fejning
 - Oplysning om, hvilket brændsel ejeren bruger at fyre med, og hvordan det opbevares
 - Oplysning om, på hvilke tidspunkter på dagen/ugen ejeren fyrer

Vejledning om regulering af luftforurening fra brændefyring

- Oplysninger om, hvorvidt fyringsanlægget er blevet udskiftet, eller om der er foretaget konstruktionsmæssige ændringer af ejendommen og navnlig aftrækssystemet
- Eventuelt kan ejeren anmodes om at beskrive, hvordan ejeren tænder op i fyringsanlægget
- Hvis der tidligere har været klaget over røggener fra det pågældende anlæg, kan kommunen bede ejeren om at forholde sig dertil – for eksempel ved at beskrive eventuelle tiltag, som ejeren allerede har gennemført med henblik på at nedbringe generne.

Ejeren af fyringsanlægget bør også bedes om at beskrive forløbet frem til klagen, herunder i hvor høj grad parterne har talt sammen om problemet, og om ejeren har gjort forsøg på at nedbringe røggenerne.

Med henblik på en undersøgelse af forureningens omfang kan der i brevet til ejeren eventuelt varsles et tilsynsbesøg inde på ejerens ejendom (ved fyringsanlægget). Det bør fremgå, at kommunen opfordrer ejeren til at være til stede og tænde op i fyringsanlægget. Varsling er dog ikke nødvendigt i alle tilfælde. Se mere her om [tilsynsbesøg](#).

Niveau 2

Tilsynsbesøg [Tilsynsbesøg]

Kommunens undersøgelser af forureningen fra et fyringsanlæg tager meget naturligt udgangspunkt i et tilsynsbesøg på ejerens adresse.

Det er ved planlægningen af tilsynsbesøg vigtigt, at kommunen er fleksibel i forhold til gennemførelsen af tilsynsbesøg, så der er mulighed for at tilse fyringsanlægget, imens det er i drift.

Tilsyn kan foretages indendørs, hvis fyringsanlægget skal tilses, i haven mv. hos ejeren eller eventuelt klageren, eller ved adgangsvejen uden for klagerens ejendom.

Varsel

Tilsynsbesøg, der foretages inde i ejerens ejendom, skal som udgangspunkt varsles 14 dage i forvejen efter retssikkerhedslovens regler.

Krav om varslings af et tilsynsbesøg kan imidlertid fraviges, hvis tilsynsbesøgets formål forspildes ved forudgående underretning. Ved overvejelsen af, om der skal gennemføres et anmeldt eller uanmeldt tilsyn, bør det navnlig vurderes, om et anmeldt tilsyn giver mulighed for at vurdere fyringsanlægget under normale driftsforhold. Tilsynet bør gennemføres uanmeldt, hvis der er en formodning om, at uregelmæssigheder kan rettes op eller blive skjult i perioden op til det anmeldte tilsynsbesøg, men i øvrigt vil blive fortsat efter besøget. Kommunen må i hvert tilfælde vurdere, om tilsynet skal gennemføres som et anmeldt eller uanmeldt besøg.

Se mere om tilsyn i henhold til retssikkerhedslovens regler i Miljøstyrelsens vejledning nr. 7/2005 om anvendelse af retssikkerhedsloven på miljøområdet
[\[http://www2.mst.dk/udgiv/publikationer/2005/87-7614-835-1/pdf/87-7614-837-8.pdf\]](http://www2.mst.dk/udgiv/publikationer/2005/87-7614-835-1/pdf/87-7614-837-8.pdf)

Optænding

Under tilsynsbesøget bør ejeren tænde op i fyringsanlægget, så kommunen kan vurdere, om ejerens adfærd ved optænding og drift af anlægget er korrekt. Ejerens fyringsvaner – ikke mindst under optænding – er ofte den væsentligste årsag til, at der opstår røggener.

Kommunen kan ikke forlange, at ejeren tænder op i fyringsanlægget, men kan kun opfordre ejeren hertil. Hvis ikke ejeren ønsker at tænde op, må kommunen på anden måde forsøge at klarlægge ejerens fyringsvaner.

Skorstensfejerens rolle ved tilsyn

Skorstensfejerens rolle under tilsynsbesøget bør også bestå i at vejlede ejeren om, hvordan de optimale driftsbetingelser for anlægget opnås – da dette sædvanligvis også vil reducere røggenerne fra anlægget. Det bør aftales, at ejeren fremadrettet forsøger at fyre i overensstemmelse med skorstensfejerens vejledning, så der skabes mindst mulig gene fra røgen. Skorstensfejeren bør også vejlede ejeren om mulighederne for at ændre fyringsanlægget eller aftrækssystemet med henblik på at nedbringe forureningen, så ejeren har mulighed for at beslutte sig for at gennemføre sådanne forbedringer af egen drift.

Tilsynsnotat

Efter tilsynsbesøget er gennemført, bør kommunen udarbejde et tilsynsnotat, som beskriver de forhold, der blev konstateret under besøget. Alle kommunens observationer bør indgå i notatet – for eksempel en beskrivelse af anlægget og brændslet, ejerens optænding og påfyring samt røgudviklingen over tid under optænding og drift. Derudover bør noteres almindelige oplysninger om vindretning og -hastighed, temperatur mv. Oplysningerne kan eventuelt føres ind i en tabel eller lignende, hvis der er behov herfor. Eventuelle aftaler, som ejeren har indvilliget i under besøget, bør også skrives ind i notatet med henblik på en opfølgning.

Tilsynsnotatet bør fremsendes til ejeren og klageren med henblik på at indhente parternes bemærkninger.

Hvis der ikke er væsentlig forurening

Hvis der ved kommunens tilsyn ikke konstateres en væsentlig forurening i form af røgnedslag, og hvis ejerens fyringsteknik og anlæg ikke giver anledning til bemærkninger, kan det samtidig med fremsendelsen af tilsynsnotatet varsles, at kommunen ikke agter at foretage sig yderligere, medmindre klageren fastholder sin klage.

Niveau 2

Opfølgende tilsynsbesøg [Opfølgning]

Der kan være flere forskellige grunde til et opfølgende besøg hos ejeren af det fyringsanlæg, klagen vedrører.

Kommunen kan varsle og gennemføre et opfølgende tilsynsbesøg på ejerens ejendom, hvis der er behov for det – for eksempel for at efterse at forhold, som blev påpeget under det første tilsynsbesøg, er efterkommet.

Et nyt tilsynsbesøg kan dog også foretages for at undersøge røgudviklingen under andre vejrforhold – for eksempel med en vindretning over imod klageren. Det kan også være, at parterne er kommet med nye oplysninger til sagen, hvis be- eller afkræftelse kræver et nyt tilsynsbesøg. Et eksempel herpå kan være, at klageren fastholder sin klage og samtidig kommer med nye oplysninger til sagen.

Det kan eventuelt aftales, at klageren kan kontakte kommunen med henblik på, at der foretages tilsynsbesøg med det samme, når klageren oplever røggener.

Der gælder samme regler om varsling af et opfølgende tilsynsbesøg, som der gælder for det første besøg. Se her om **tilsynsbesøg**. Hvis tilsynet foretages med det samme efter en henvendelse fra klageren, vil et forudgående varsel i sagens natur indebære, at formålet med tilsynet – at vurdere den aktuelle røgudvikling fra anlægget i drift – forspildes.

Kommunen skal også udarbejde et tilsynsnotat for et opfølgende tilsynsbesøg, som sendes til parterne med henblik på deres bemærkninger.

Niveau 2

Kommunens træffer afgørelse i sagen [Afgørelse i sagen]

Når sagen er tilstrækkeligt belyst, skal der træffes en afgørelse, medmindre det er lykkedes parterne at blive enige forinden.

Den afgørelse, kommunen træffer, er en afgørelse i forvaltningslovens forstand, uanset om sagen ender med, at kommunen meddeler ejeren et påbud, eller beslutter sig for ikke at foretage sig yderligere i sagen (afslag på klagen). Det betyder, at kommunens afvejning i sagens skal meddeles til sagens parter i overensstemmelse med de almindelige regler om afgørelser i forvaltningsloven og miljøbeskyttelsesloven. Afgørelsen skal varsles i forvejen, hvilket kan gøres samtidig med fremsendelsen af et tilsynsnotat eller lignende.

Træf en afgørelse, så snart sagen er tilstrækkeligt belyst

Da sager om røggener let kan blive langvarige, er det generelt anbefalelsesværdigt, at kommunen efter omstændighederne forsøger at træffe en afgørelse, så snart sagen er færdigoplyst, hvilket stemmer overens med det forvaltningsretlige ”officialprincip”, hvorefter myndighederne først kan træffe afgørelse når sagen er tilstrækkeligt belyst. Dette suppleres dog af et andet forvaltningsretligt princip om ”processuel skadesvirkning”, hvorefter en myndighed af egen drift kun kan belyse en sag i et vist omfang, og hvis én part i en sag ikke bidrager med oplysninger til at belyse sagen tilstrækkeligt så kan det komme denne part til skade ved sa-

gens afgørelse. Dette kan eksempelvis være tilfældet, hvis ejeren af en brændeovn ikke giver adgang til fyringsanlæg eller ikke giver oplysninger om det. Det kan komme vedkommende til ugunst i forbindelse med, at kommunen træffer afgørelse i sagen. Herefter er det op til den part, der ikke fik medhold, at vurdere sin retsstilling i forhold til en retssag eller en klage til statsforvaltningen.

En klage til Statsforvaltningen kan dog kun være rettet mod, hvorvidt kommunen har opfyldt sin tilsynsforpligtigelse og ikke rettet mod afgørelsens indhold, om hvorvidt en røggene var væsentlig eller ej. Det er heller ikke sikkert, at Statsforvaltningen vil behandle en sag. Statsforvaltningen afgør af egen drift, hvilke sager man ønsker at behandle.

Nyt tilsynsbesøg ved påbudsfristens udløb

Hvis kommunen ender med at meddele et påbud til ejeren af fyringsanlægget, bør kommunen følge op i form af et nyt tilsynsbesøg umiddelbart efter udløbet af fristen i påbuddet. På den måde kan kommunen dels kontrollere, at påbuddet er opfyldt og foranstaltningerne udført gennemført, dels undersøge om foranstaltningerne også virker i praksis, således forureningen reduceres i tilstrækkelig grad.

Niveau 2

Klageren indgiver en ny klage over røggener [Ny klage]

Afgørelsen af en klagesag om røggener er ikke til hinder for, at klageren indgiver en ny klage. En ny klage skal behandles som en ny selvstændig sag.

Ind imellem vil en klager henvende sig til kommunen igen, fordi vedkommende stadig føler sig generet af brænderøg.

Kommunen bør i et sådant tilfælde anmode klageren om at oplyse, om ulemperne fra røgen er forøget, eller om der sket andre ændringer, siden kommunen har truffet afgørelse i sagen. Ejeren af fyringsanlægget skal underrettes om den nye klagesag og skal partshøres over eventuelle nye oplysninger fra klageren.

Der kan også foretages et nyt tilsynsbesøg, hvis der er behov for at be- eller afkræfte klagerens oplysninger om ændrede forhold.

Finder kommunen ikke, at der er væsentligt ændrede forhold, kan der træffes en ny afgørelse om ikke at meddele påbud."

Det skal i den forbindelse pointeres, at denne ny afgørelse ikke ændrer retstilstanden idet hverken borgerens, eller andres, retsstilling ændres. Der stilles ingen nye krav til ejeren i forhold til at påbyde denne at gøre/undlade noget, og der er ej heller tale om at det indskræpes at denne skal overholde tidligere meddelte påbud eller tilladelser. En sådan afgørelse er derfor hverken "konstaterende" eller "konstitutiv" i forhold til beskrivelsen af sådanne afgørelser i afsnit 1.2. i Miljøstyrelsens "Håndhævelsesvejledning" (Vejledning Nr. 6/2005 af 1. november 2005).

Vejledning om regulering af luftforurening fra brændefyring

Der henvises generelt til Miljøstyrelsens vejledning om håndhævelse af miljøbeskyttelsesloven <http://mst.dk/service/publikationer/publikationsarkiv/2005/okt/vejledning-om-haandhaevelse-af-miljoebeskyttelsesloven/> for nærmere information om administrativ håndhævelse på miljøområdet.

Bilag 1: Tjekliste

Tjekliste til miljøtilsyn med brændeovne og centralvarmekedler til fast brændsel under 1 MW

Kommunale sagsbehandlere kan tage udgangspunkt i denne tjekliste ved fysisk tilsyn i sager om røg fra brændefyring.

Listen er bygget op, så man starter med at tjekke røgen, derefter brændeovnen eller brændekedlen, dernæst brændsel, fyringsteknik og resten af installationen (dvs. skorsten, lysningsareal m.m.) og endelig omgivelserne. Tag udgangspunkt i de spørgsmål, der er relevante.

Husk at sammenholde tjeklisten med den kommunale forskrift, hvis der findes en, ligesom lokalplan, tinglyste vedtægter i en boligforening m.v. kan være relevante at inddrage.

Tjek røg fra skorsten

- Er røgen fra skorstenen næsten usynlig ca. 10-20 minutter efter optænding?
- Ophører evt. lugt fra røgen inden for rimelig tid efter optænding – ca. 10-20 minutter?
- Kan røgen frit forlade skorstenen?

Hvis der svares nej til et eller flere af ovenstående spørgsmål, kan der enten være problemer med brændslet, optændingen eller anlægget (brændeovn/brændekedel inkl. skorsten).

Hvis der er vedvarende mørk eller sort røg, og/eller vedvarende lugt af brænderøg hos naboer, skal det vurderes, om der er et problem med røgnedslag:

- Er der problem med røgnedslag hos naboer?
- Er der vedvarende lugt af brænderøg hos naboen?
- Har naboen automatisk ventilationsanlæg?

Tjek installationens lovlighed (brændeovn eller brændekedel)

- For skorstene installeret før den 1. april 1995 gælder, BR 82 pkt. 10.4.3, side 138, BR-S 85 pkt. 9 side 46 ff., (småhuse, dvs. private boliger) eller andre [tidligere bygningsreglementer](#).
- For skorstene installeret fra 1. april 1995: Lever skorstenen op til bygningsreglementets krav om, at røggassen skal udledes lodret og skal have en sådan højde, placering, udformning og lysningsareal, at der bliver tilfredsstillende trækforhold, og at røgudledningen ikke giver gener for omgivelserne? (Dette gælder på installationstidspunktet).
- For brændeovne og centralvarmekedler til fast brændsel (brændekedler) under 1 MW installeret fra og med 1. juni 2008: Har brændeovnen/brændekedlen en gyldig prøvningsattest?
- For skorstene installeret fra og med 26. januar 2015 (gælder for fyringsanlæg op til og med 30 kW): Lever skorstenen op til reglerne for skorstenshøjde i Brændeovnsbekendtgørelsen?

Hvis der kan svares nej til et af disse spørgsmål, er installationen ikke lovlig ifølge brændeovnsbekendtgørelsen eller Bygningsreglementet. Installationen skal lovliggøres.

Tjek sod

- Er der sod på glaslågen?
- Er der sort tjæresod i skorstenen?

Hvis der er sod på låger og i skorsten, er det et tegn på dårlig forbrænding – enten på grund af dårlig fyringsteknik eller dårligt skorstenstræk. Inspektion af skorstenen skal foretages af en skorstensfejer. Sod er en indikator for, at der også kan være problemer med røggener hos nærliggende naboer. Årsagen til soden bør derfor findes.

Tjek brænde og optænding

- Er brændslet rent og lovligt? For ovne og kedler fra 2015 og senere: Er brændslet i overensstemmelse med prøvningsattesten?
- Er brændslet tørt?
- Er der muligheder for at opbevare og tørre træet på adressen? Er der brændeskur eller andet tørt og ventileret opbevaringssted, hvor brændslet kan lufttørre, indtil det er klar til brug?
- Er brændslet tilstrækkeligt findelt? Hvis brænde: Er brændet kløvet i stykker, som ikke er større end en vinflaske?

Bed ejeren om at tænde op i brændeovnen/brændekedlen som normalt, og observer fyringsteknik og røgudvikling fra skorstenen. Vær opmærksom på, at det er frivilligt for ejeren at tænde op, mens tilsynsmedarbejderen er til stede.

- Tilføres der rigeligt med luft fra luftspjæld? Både under optænding og forbrænding. Når der er gang i forbrændingen, må der ikke skrues for meget ned for lufttilførslen.
- Tændes der op fra toppen?

Hvis der svares nej til et eller flere af ovenstående spørgsmål, bør ejeren af anlægget instrueres i at bruge korrekt brændsel og tænde korrekt op. Hvis ejeren anvender ulovligt brændsel, skal kommunen med en indskærpelse sikre, at det ikke sker fremadrettet.

Tjek påfyring og brug af luftspjæld

Ved manuel påfyring:

- Hvad gør ejeren af anlægget ifølge egne oplysninger, når han eller hun lægger mere brændsel på?
- Forekommer der klatfyring?
- Hvordan beskriver brændeovnsejeren/brændekedelejeren, at han eller hun bruger luftspjældene? (Hvornår og hvordan?)

Hvis ejeren af anlægget ikke åbner luftspjæld ved påfyring, eller hvis vedkommende lukker luftspjæld næsten helt for at have gløder, der ulmer over natten eller dagen (det, der kaldes at ”fyre over natten”), bør kommunen sikre, at vedkommende instrueres i korrekt og hensigtsmæssig brug af luftspjæld. Forbrænding med for lidt tilførsel af luft giver en dårlig forbrænding og dermed flere emissioner.

Vejledning om regulering af luftforurening fra brændefyring

Ved klatfyring, dvs. påfyring med meget lidt brændsel ad gangen, går ilden tit ud eller næsten ud, og der opstår behov for (gen)optænding flere gange om dagen med deraf følgende gener. Ejeren bør vejledes i, at klatfyring er uhensigtsmæssig.

Nogle fyringsanlæg (visse træpillefyr) regulerer forbrændingen automatisk ved at skrue ned for eller helt lukke for ilttilførslen. Dette kan give røggener.

Tjek skorsten og omgivelserne

- Kan der ske fri fortynding af røgen?
 - Hvis skorstenen er uhensigtsmæssig lav i forhold til omgivelserne, kan der være problemer i forhold til fri fortynding. Notér træers og bygningernes placering i forhold til hinanden. Notér hvis skorstenen udmunder lavere end dele af nabobygningerne.
 - Hvis skorstenen er uhensigtsmæssig placeret på taget, kan der være problemer i forhold til fri fortynding. Notér placering i forhold til tagryg, tagets rejsning (høj, lav rejsning, eller fladt tag). Notér vindretning og vindstyrke ved tilsyn.
 - Hvis skorstenen har skorstenshætte på, kan der i få situationer være tilfælde, hvor skorstenshætten forhindrer fri opstigning af røgen.
- Er skorstenen dårligt isoleret?
- Er skorstenens lysningsareal (skorstenens indvendige diameter) for stort, hvilket kan give dårligt træk i skorstenen?
- Gælder for fyringsanlæg til og med 30 kW: For nye skorstene og skorstene, der ændres væsentligt, gælder desuden, at der skal være mindst 15 meter fra skorstenens udmundning til aktive luftindtag i nabohuse. Er der mindre end 15 meter?

Hvis der kan svares ja til et eller flere af ovenstående spørgsmål, så kan der være mulighed for at finde løsningen på problemet med røggener ved at udbedre et eller flere af disse forhold.

Tjek fyringsanlæg

Hvis ejeren af brændeovnen eller brændekedlens fyringsteknik er i orden, og der anvendes korrekt brændsel, og der ikke er problemer med skorstenen, kan årsagen til lugt eller synlig røg evt. findes i en eller flere af følgende forklaringer:

- Er ovnen eller kedlen gammel?
- Er ovnen eller kedlen defekt?
- Er skorstenen og brændeovnen/brændekedlen forkert dimensioneret i forhold til hinanden?
- Er bygningen meget tæt og er der ikke tilstrækkelig ventilation til, at skorstenstrækket kan fungere optimalt? Det kan være årsag til, at skorstenen ikke formår at hive røgen ud. Samtidig kan brug af anden ventilation i huset – fx emhætte – kan også reducere skorstenstrækket.
- Hæmmer sod eller andet i skorstenen røgens opstigning?

Hvis der kan svares ja til et eller flere af ovenstående spørgsmål, så er der mulighed for at finde løsningen på problemet med røggener ved at udbedre et eller flere af disse forhold. Kommunen har mulighed for at udstede påbud om, at visse forhold skal udbedres, medmindre ejeren indvilliger i selv at foretage udbedringen.

TEST Reg. nr. 300

TEKNOLOGISK INSTITUT

Akkrediteret prøvningsorgan, DANAK-akkreditering nr. 300

TEKNOLOGISK INSTITUT

Teknologiparken
Kongsvang Alle 29
DK-8000 Aarhus C
Phone +45 72 20 10 00
Fax +45 72 20 10 19
Info@teknologisk.dk

PRØVNINGSATTEST II

Uddrag af rapport nr.: #

Emne: # Centralvarmekedel
Fabrikat: # fabrikat
Model: # modelbetegnelse
Rekvirent: # firmanavn
adresse
CVR nr. # P nr.

Procedure:

X	Prøvning efter EN 303-5:2012 med krav iht. BEK nr. 46 af 22/01/2015
---	---

Krav til sikkerhed iht. EN 303-5:2012 er # opfyldt

PRØVNINGSRESULTATER

Fyringsprincip: # Automatisk Brændsel: # Biomasse

Prøvning er foretaget med # træpiller (C1) og # flis (B1) med følgende resultater:

Måling	Enhed	# Træpiller	# Flis	Krav
Nominel ydelse	kW	#	#	
CO ved 10% O ₂	mg/m _n ³	#	#	#
OGC ved 10% O ₂	mg/m _n ³	#	#	#
Støv ved 10% O ₂	mg/m _n ³	#	#	#
Virkningsgrad	%	#	#	# /#
Laveste ydelse	kW	#	#	
Virkningsgrad	%	#	#	# /#

Bemærk venligst, at de oplyste værdier er et uddrag af prøvningsrapporten. For yderligere oplysninger henvises til prøvningsrapporten, se nummer ovenfor.

Århus, den # dato	Skorstensfejerpåtegning
Navn	
Titel	

På baggrund af ovennævnte emissioner attesteres det hermed, at fyringsanlægget opfylder emissionskravene i bilag 2 til Bekendtgørelse nr. 46 af 22/01/2015 vedr. regulering af luftforurening fra fyringsanlæg til fast brændsel under 1 MW. Det attesteres endvidere at anlægget overholder bygningsreglementets krav til virkningsgrad.

TEST Reg.nr. 300

**TEKNOLOGISK
INSTITUT**

Teknologiparken
Kongsvang Allé 29
DK-8000 Aarhus C
Phone +45 72 20 10 00
Fax +45 72 20 10 19
Info@teknologisk.dk

TEKNOLOGISK INSTITUT

Akkrediteret prøvningsorgan, DANAK-akkreditering nr. 300
Notificeret prøvningsorgan med ID-nr. 1235

Prøvningsattest II

Uddrag af rapport nr. 300-ELAB-xyyy-EN #og 300-ELAB-xyyy-NS

Emne: Modelbetegnelse #og evt. varianter

Rekvirent: Firmanavn

Adresse

CVR nr.: #

P-nr.: #

Procedure:

☒	Prøvning efter DS/EN132XX/A2:2004
	Prøvning efter NS3058-1 & -2 (partikelmåling)
☒	Emissionsmåling efter CEN/TS 15883 (støv og OGC)

Prøvningsresultater

Akkrediteret prøvning af brændeovn iht. EN 132XX er foretaget med brænde der påfyres manuelt, og følgende resultater blev opnået:

Nominal ydelse: #,0 kW
CO-emission: 0, # % - henført til 13 % O₂
Virkningsgrad: #0 %
Røggastemperatur: # °C
Afstand til bagvæg: # mm (normalopstilling mod brandbar væg)
Afstand til sidevæg: # mm (normalopstilling mod brandbar væg)

Emissioner iht. NS 3058 og/eller CEN/TS 15883:

Partikler efter NS 3058: # g/kg (tørstof) middelværdi (krav 2015:5 / 2017:4)
Partikler efter NS 3058: # g/kg (tørstof) maksimalt (krav 2015:10 / 2017:8)
OGC efter CEN/TS 15883: # mgC/Nm³ ved 13% O₂ (krav 2015:150 / 2017:120)
Støv efter CEN/TS 15883: # mg/Nm³ ved 13% O₂ (krav 2015:40 / 2017:30)

Bemærk venligst, at de oplyste værdier er et uddrag af prøvningsrapporten.
For yderligere oplysninger henvises til prøvningsrapporten, se nummer ovenfor.

Aarhus, den # dato	Skorstensfejerpåtegning
Navn	
Titel	

På baggrund af ovennævnte emissioner attesteres det hermed, at fyringsanlægget opfylder emissionskravene i bilag 1 til Bekendtgørelse nr. 46 af 22/1-2015 vedr. regulering af luftforurening fra fyringsanlæg til fast brændsel under 1 MW, for så vidt:

Krav fra 2015 til januar 2017 opfyldt:

☒

Krav efter januar 2017 opfyldt:

☒